

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni prawnicze tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 68

Poznań, wtorek dnia 11 lutego 1930

Rok XXV

Brak stabilizacji budżetu

Tegoroczna dyskusja budżetowa w Sejmie stoi na znacznie wyższym poziomie, niż kiedykolwiek dotychczas: jakby na przekór tym wszystkim, co rozmaitymi sposobami starali się wmówić opinii publicznej niekompetencję Sejmu pod tym względem, aby uzyskać upragnione „luzy” budżetowe, czyli prosto pełnomocnictwo do dowolnego szafowania groszem publicznym.

Osią, około której obracała się dyskusja w drugim, wczoraj ukończonym czytaniu w plenum Sejmu, jest pytanie, czy budżet jest za mały, czy za duży. Referent generalny budżetu prof. Krzyżanowski, który tym razem mówił bardzo szczerze, a zatem krytycznie, wcale nie różowo, — użył zwrotu, że budżet nasz jest równocześnie i za mały i za duży: za mały, bo nie obejmuje wszystkich potrzebnych wydatków (tu ukłon w stronę pracowników państwowych), — za duży ze względu na położenie gospodarcze kraju.

Może tak mówić człowiek, znajdujący się w pozycji między młotem i kowadłem, czyli między przynależnością do stronnictwa rządowego, a znajomością istotnych stosunków. Jest to równoznaczne z uchYLENIEM się od odpowiedzi, a tem samem unikaniem właściwych wniosków. Sytuacja jednak wymaga nie dwuznaczników w stylu wyroczni delfickiej, ale wyraźnej odpowiedzi: za wielki czy za mały?

Nietylko dla stronnictwa narodowego, które zagadnieniu budżetu poświęca wiele uwagi i ma wobec niego ustalone stanowisko, ale poważne sfery gospodarcze i naukowe stwierdzają zgodnie, że budżet nasz jest za wielki. Skoro w rekordowym roku 1927-8 dochody skarbu nie przekroczyły 2.800 milionów, skoro w niezłym jeszcze roku 1928-9 osiągnęły wysokość 3.000 milionów, skoro nie większe będą i w roku obecnym, to jest rzeczą jasną, że opieranie budżetu na 3.063 milionach w roku kryzysu gospodarczego o nieznaną jeszcze bliżej rozmiarach nie jest rachunkiem zdrowym.

I nie tu nie pomoże biadanie, że przecież nie mamy jeszcze tego, albo tamtego, co jest pożyteczne, potrzebne, niezbędne. Ekonomia ma swoje żelazne prawa; nie można do niej stosować pełnego polotu hasła wieszczca: „Mierz siły na zamiary!” Trudno, — trzeba, musi się liczyć zamiary na siły, czyli wydatki na dochody.

Było w założeniu błędem zasadniczym, że rząd wniósł budżet, sięgający maksymalnej granicy, ustalonej przez samego p. Matuszewskiego na trzy milardy. Słusznie powiedział prof. Krzyżanowski, że projekt niższego budżetu musiałby się opierać na obliczonym na szereg lat planie finansowym, którego — niema.

A skoro tak jest, skoro brakło podstawy do zmniejszenia budżetu, należało go bodaj ustabilizować, czyli pozabawić

Minister Rzeszy dr. Curtius o niem. zdobyczach umowy likwidacyjnej

Berlin, 11. 2. (Radio wł.). Dziś w Reichstagu przemawiał minister spraw zagran. Rzeszy dr. Curtius na temat pięciu projektów ustaw, wynikających z umów haskich. Jako główny zysk konferencji haskiej wymienił ustalenie terminu opróżnienia Nadrenji na 30 czerwca br. oraz korzystne dla Niemiec uregulowanie spraw reparacyjnych. Niemcy pozbyły się organu kontrolującego w Nadrenji. System sankcyjny traktatu wersalskiego z art. 430 został szczęśliwie usunięty, tak, że Niemcy w przyszłości są zabezpieczone przed wszelką samowolą i gwałtem.

Przechodząc do umowy likwidacyjnej z Polską, podkreślił minister Curtius, że Niemcy za ustępstwa, przyznane Polsce w zakresie pretensyj prywatnych, otrzymały wartościowe narodowo-polityczne zyski, a przedewszystkiem osłabienie tego ucisku(!), któremu podlegała mniejszość niemiecka w Polsce przez 10 lat po wojnie.

„Obciążenie finansowe Niemiec — mówił minister — wynikające z umowy likwidacyjnej, nawet w przybliżeniu nie odpowiada pogłoskom o rzekomych miliardach. Owa rzekoma rezygnacja z miliardów ma pochodzić stąd, żeśmy zwolnili Polskę od jej zobowiązań do zapłacenia niemieckiego

majątku państwowego na odstąpionych obszarach. Tymczasem ustawicznie, aż do znużenia wyjaśniano już przecież tyle razy, że tego rodzaju pretensji wobec Polski wogóle mieć nie mogliśmy, gdyż odnośne sumy przekazane zostały do rozrachunków komisji reparacyjnej. Sumy te zostały skreślone w następstwie nowego uregulowania reparacji, a więc zniżenia długu niemieckiego z 132 miliardów na 34 miliardy marek zł.

„Co się tyczy mniejszości niemieckiej w Polsce, to rząd Rzeszy dbał o to, ażeby osiągnąć praktyczne i o ile możliwości pewne wyniki. To też udało się utrwalić 12 tysięcy niemieckich osad rentowych z ludnością około 80.000 osób. Rząd niemiecki stwierdza, że rząd polski przez umowę i złączoną z nią nierozdzielnie wymianę not poczynił zobowiązania, które w praktyce usunęły prawa wyjątkowe, ustanowione w Polsce dla naszych rodaków(?) (Jest to wprost fałsz, bo są to prawa, odziedziczonej po pruskiej komisji kolonizacyjnej — red.) Postępowanie rządu niemieckiego jest kontynuowaniem naszej dotychczasowej polityki. Bynajmniej nie wstąpiliśmy na jakąś nową drogę”.

Odjazd prezydenta Estonji

Warszawa, 11. 2. (AW.) Wczoraj o godz. 12.30 odjechał pociągiem reprezentacyjnym prezydent Estonji. Odjeżdżającego żegnał na dworcu p. Prezydent Rzeczypospolitej w otoczeniu swity i rządu in corpore. Prezydent Estonji zatrzyma się po drodze w Rydze, gdzie zabawi 5 godzin i złoży wizytę prezydentowi Łotwy. Z okazji pobytu prezydenta Estonji zostało

mianowanych 3 konsulów honorowych: na województwo wileńskie, nowogródzkie i poleskie z siedzibą w Wilnie p. R. Luciński, na województwo warszawskie, lubelskie i białostockie z siedzibą w Warszawie p. Z. Iltynowicz, na województwo łwowskie stanisławowskie i tarnopolskie z siedzibą we Lwowie p. K. Zarnewicz.

Prasa niemiecka o wizycie prezydenta Estonji w Polsce

Berlin, 11. 2. (PAT). Cała prasa w dłuższych depeszach i artykułach omawia wizytę prezydenta estońskiego Strandmana w Warszawie. Dzienniki nacjonalistyczne zwracają uwagę, że już w samym przyjęciu, jakie Polska zgotowała prezydentowi Strandmanowi, przeważały względy polityki morskiej. Polska skorzystała z okazji tej wizyty, żeby zademonstrować solidarność interesów polskich i estońskich na morzu w celu stworzenia przeciwwagi wobec floty niemieckiej na Bałtyku.

„Lokal Anzeiger” twierdzi, że nie jest to tylko przypadkiem, iż wizyta dr. Strandmana nastąpiła w momencie kiedy Polska obchodzi 10-lecie objęcia wybrzeża morskiego przez polskie oddziały wojskowe. Według „Börsen Zeitung” dopiero wizyta prezydenta Mościckiego w Estonji ujawni

jak dalece dojrzały stosunki polsko-estońskie i jakie zmiany zajdą na wschodzie Europy.

„Berliner Tageblatt” utrzymuje, że prezydent Strandman przez wizytę swą w Warszawie zajął stanowisko wręcz odmienne, niż to wskazywał kierunek estońskiej polityki zagranicznej, która swój punkt kulminacyjny osiągnęła w wizycie, złożonej ubiegłego lata przez króla szwedzkiego w Tallinie. Poza tem fakt, iż wizyta estońska nastąpiła w chwili obchodu 10-lecia uzyskania przez Polskę dostępu do morza, świadczyć ma, zdaniem dziennika, iż przyjazd prezydenta Estonji do Warszawy miał na celu zademonstrowanie przeciwko wszelkim próbom rewizji granic oraz możliwym życzeniom niemieckim, zmierzającym do rozwiązania tak zwanej „sprawy korytarza”.

tendencji do wzrostu zarówno w ciągu wykonywania w danym roku, jak i w preliminarzach na następne najbliższe lata. Taka stabilizacja jest zależna od trzech warunków: 1) aby rząd nie przekraczał budżetu przez kredyty dodatkowe, jak to miało miejsce w ciągu trzech ostatnich lat, 2) aby wprowadzić do

budżetu te wydatki, które prędzej, czy później, staną się nieuniknione, bez podwyższania jego ogólnej sumy i wreszcie 3) aby stworzyć w nim podstawę do koniecznej reformy systemu podatkowego.

Do tego właśnie zmierzały wnioski Klubu Narodowego, odrzucone przez

rząd i większość Sejmu. Nie dla pozyskania sympatii tej czy innej grupy społecznej proponowaliśmy obniżenie podatku obrotowego i majątkowego oraz poprawę uposażeń urzędniczych, ale dla tego, że to jest życiowo konieczne, i celem przerwania dalszego wzrostu budżetu, celem jego stabilizacji. Nie ci tylko, lub tamci, wnioskami temi objęci, odnieśliby przez ich przyjęcie korzyść, ale cały kraj, wszyscy obywatele i państwo.

Stabilizacja budżetu jest minimalnym planem finansowym, który w braku większego, zależnego wyłącznie od rządu, należałoby przeprowadzić. Bez tej stabilizacji budżet, a z nim stosunki gospodarcze będą zawsze płynne.

Być może, że gdyby Sejmowi nie odebrano dwóch miesięcy sesji budżetowej, gdyby praca nad budżetem nie musiała się odbywać z tak piorunującą szybkością, być może, że stanowisko Klubu Narodowego, poparte pogarszającą się — niestety — z dnia na dzień konjunkturą gospodarczą, byłoby użyteczne dla zrozumienia i przyjęcia. Stało się inaczej. Stosunek lewicy do rządu p. Bartla wziął górę nad postulatami gospodarczymi i finansowymi. Budżet nasz nie jest ustabilizowany i jest mimo to za wielki. Za taki budżet — zgodnie z oświadczeniem prezesa Rybarskiego — odpowiedzialności przyjąć nie możemy.

Telegram do Ojca św.

Warszawa, 11. 2. (AW.) Kongres księży arcybiskupów, który odbywał się w dniu 7 i 8 bm. wysłał następującą depeszę do Paryża: „Arcybiskupi polscy z powodu koronacji składają swoją synowską wierną poddałość i dziękują za wydanie historycznej encykliki o wychowaniu chrześcijańskim, która w dzisiejszych czasach jest bardzo potrzebna.

Kardynałowie: Kakowski i Hlond, arcybiskupowie: Teodorowicz i Sapieha”.

Sekretarz stanu kard. Pacelli

Citta del Vaticano, 10. 2. (PAT). Nowy sekretarz stanu w Watykanie kardynał Eugenjusz Pacelli urodził się w Rzymie dnia 2 marca 1876 r. jako syn komandora Filipa, adwokata rzymskiego konsystorza. Po ukończeniu externatu w seminarjum św. Apolinarego, otrzymał święcenia kapłańskie i wstąpił do dyplomacji papieskiej. W 1914 r. Pius X. mianował Pacelli sekretarzem kongregacji spraw eklezjastycznych. Łącznie z tem msgr Pacelli pracował z kardynałem Gasparrim nad kodeksem praw kanonicznych. W 1917 r. papież Benedykt XV., oceniając zdolności msgr. Pacelli, mianował go Nuncjuszem Apostolskim w Monachjum, udzielając konsekracji biskupiej w kaplicy Sykstyńskiej.

Nuncjusz Pacelli w czasie wojny na skutek rozkazu sekretarjatu stanu udał się do Szwajcarii. Po powrocie do Monachjum rozpoczął pertraktacje o zawarcie nowego konkordatu, podpisanego w 1919 r. W roku następnym po podjęciu relacji dyplomatycznych pomiędzy Watykanem a Niemcami, nuncjusz Pacelli zmienił uprzednią siedzibę, osiedlając się w Berlinie, gdzie zawarł ostatnio w imieniu Stolicy Apostolskiej konkordat z Prusami, uzyskując dla katolików djecezję berlińską.

Po drugim czytaniu budżetu w Sejmie

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Warszawa, 10 lutego.

Sejm uchwalił wczoraj w drugim czytaniu preliminarz budżetowy. Głosowanie obfitowało w szczegóły bardzo znamienne.

Rzucał się przedewszystkiem w oczy brak jednolitości w tonie B. B. Można by powiedzieć, że B. B. zaprowadziło u siebie w praktyce autonomię narodowościową. Polegała ona na tem, że posłowie poszczególnych narodowości, członkowie B. B. głosowali za wnioskami klubów narodowościowych. A więc i lekroć razy zjawiała się poprawka Kola Żydowskiego, zawsze za nią głosowali i p. Wiślicki i p. Kirszbraun. Za wnioskami Klubu Ukraińskiego, które szły w kierunku uzyskiwania subwencji dla instytucji ruskich, a m. i. dla „Sokiła” lub „Proświty”, których szereg oddziałów władze administracyjne zamknęły wskutek uprawiania agitacji antypaństwowej, głosowali posłowie ruscy, jak pp. Bogusławski i Sehejda w towarzystwie posłów z Białej Rusi oraz Polaków, posłów z Wołynia. Były to wypadki po raz pierwszy dopiero zaobserwowane przy obecnym głosowaniu. A były to głosowania, noszące charakter zasadniczy. Tutaj okrzyczana jednomyślność B. B. i zwartość tego klubu pękła.

Klub Narodowy, podobnie jak w ostatnich dwóch latach, zgłosił szereg poprawek przedewszystkiem oszczędnościowych. W latach poprzednich większość Sejmu przechodziła nad niemi bezceremonjalnie do porządku dziennego, jakgdyby nie uznawała, że w poprawkach tych tkwi jakaś głębsza idea. Tendencją ich było z jednej strony zniewolenie Sejmu do większego uwzględnienia oszczędności, a z drugiej chęć wynalezienia odpowiedniej kwoty na uposażenia urzędnicze. W tym roku potraktowano wnioski oszczędnościowe Klubu Narodowego już inaczej. Zarówno w komisji, jak i w głosowaniu w izbie wiele z nich zyskało poparcie dostateczne i zostało uchwalonych. Warto zanotować, że kilka klubów mniejszościowych popierało te wnioski, kierując się tendencją jak najmniejszego obciążania ludności świadczeniami.

Jednakże można było zauważyć szczegół wysoce znamienny. Oto uchwalono przeważnie te wnioski, które opiewały na kwoty niskie, a wnioski, dotyczące skreślenia mniej więcej ponad 100 tys. zł, nie znajdowały poparcia centrolewu.

Cóż z tego, że uchwalono przeszło dwadzieścia poprawek Klubu Narodowego, gdy zostały one zniwelowane przyjęciem wniosku pp. Praussowej (B. B. S.) i Stypińskiego (B. B.) o podwyższenie dotacji dla bezrobotnych o 9 milionów, a następnie wnioski lewicy, poparte przez B. B. o zwiększenie o 3 milj. dotacji na ulgi i zapomogi dla drobnego rolnictwa. Skoro dodamy jeszcze uchwaloną poprawkę rządową o 5.300.000 na budowę kolei Bydgoszcz — Gdynia — dostrzeżemy, że wszelkie oszczędności drobne nie pokryły nawet zwiększonych w głosowaniu wydatków.

W tym stanie rzeczy nie można było osiągnąć odpowiedniej nadwyżki budżetowej — chodziło o kwotę 51.000.000, potrzebnej na zwiększenie zaopatrzenia pracowników państwowym o dalsze 5 proc. Do ustawy skarbowej odpowiednią poprawkę zgłosił pos. Rybarski. Wobec jednak wyników głosowania i przesunięcia się na niekorzystne ostatecznego zestawienia cyfr nie było odpowiedniego pokrycia. Wskutek tego pos. Rybarski widział się zmuszony cofnąć poprawkę Klubu Narodowego, zgodnie zresztą z nakazami regulaminu, niedopuszczającego do głosowania nad wnioskami, nie mającymi odpowiedniego pokrycia w budżecie. Była to smutna konsekwencja żelaznej logiki rzeczywistości. Jakkolwiek p. Czapiński z P. P. S. podjął ten wniosek, jednakże była to już tylko czeza demagogia.

Jeszcze słowo o funduszach dyspozycyjnych. Rzecz niezwykle ciekawa, że jakkolwiek Sejm uchwalił obniżenie funduszy dyspozycyjnych wszystkich trzech ministrów spraw wewnętrznych, zagranicznych i wojskowych, to rząd do drugiego czytania zgłosił wnioski tylko o restytucję dwóch funduszy: ministra spraw zagranicznych i wojskowych. Minister spraw wewnętrznych — jakkolwiek mu skreślono fundusz dyspozycyjny o 50 proc., gdy dwu innych skreślono o 2 milj., t. j. o 25 proc. — wniosku o restytucję nie przedstawił. Głosowanie nad funduszem dyspozycyjnym ministra spraw zagranicznych odbyło się zwyczajnie przez powstanie,

gdy nad funduszem ministra spraw wojskowych głosowano imiennie: widocznie B. B. chodziło o uzyskanie pewnego kapitału agitacyjnego.

W połowie tygodnia budżet przejdzie do Senatu. Z oświadczenia ministra skarbu, złożonego podczas rozpraw nad budżetem skarbu, wynika, że nie patrzy on bardzo krzywo na uchwalony budżet. W Senacie w pierwszych dniach marca zaczną się dyskusja na plenum.

Mieliśmy już raz wypadek, kiedy senacka komisja budżetowa uchwaliła bardzo daleko idące poprawki w budżecie, aby wystarczyło jednej wizyty pp. Sławka i Romana w Belwederze, a Se-

nat przyjął odrazu bez dyskusji cały budżet, aby ułatwić rządowi jaknajszysze zamknięcie sesji budżetowej.

Czy to się stanie teraz, niepodobna przewidzieć. W każdym razie widać zapowiedzi jakiegoś coup d'état przeciw parlamentowi. W sobotę zrana było wiadome, że wiceprezes komisji budżetowej p. Wyrzykowski zwołał jej posiedzenie na wtorek, ażeby przystąpić do wiszącej ciągle i niezakończonych ostatecznie sprawy oskarżenia b. ministra Czechowicza. Natychmiast wieczorem grupa pułkownikowska wystąpiła z projektem rezolucji przeciwko Sejmowi, działającemu pod wpływem „agentur obcych” i marszałkowi Daszyńskiemu. Byłoby to hasłem do nowych jątżeń i sygnałem do nowej walki.

Zdaje się, że jednak idziemy do niej.

H. W.

Mamy morze już dziesięć lat

Podniosłe uroczystości w Pucku

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Puck, 10 lutego.

Dzisiaj, tak samo, jak przed dziesięć laty, padał w Pucku zimny deszcz, pomieszany z topniejącymi płatkami śniegu i takie same ołowiane, grube chmury zasłoniły niebo. Podobnie, jak w dniu 10 lutego 1920 roku, zatoka puckska była dzisiaj pokryta warstwą nierównego i oszronionego lodu. Gdy pochód ze sztandarami i orkiestrą ciągnął z miasta nad brzeg morza, ludziska mówili: nic się nie zmieniło, przed dziesięć laty była taka sama pogoda.

Dzisiejszy pochód poprzedziła wczoraj akademja, urządzona przez Obóz Wielkiej Polski. Salka Zintza była szczerze wypełniona; mówcy mieli ponad czterystu słuchaczy. Oprócz miejscowych stawili się ludzie z Gdyni, Wejherowa i okolicznych wiosek. Jak w tęczę wpatrywano się w przydzielony stół, przy którym zasiadł generał Haller, ks. kapelan Wrycza, prezes Chorągwi Pomorskiej Zw. Hallerczyków p. Pałaszewski i p. Rybicki, obózny O. W. P. Okrzyki „niech żyje!” długo nie milkły.

Poziom akademji był wysoki i bardzo poważny. Po słowie wstępnym p. Rybickiego, który dowiódł, że pod groźbą utraty niepodległości nie wolno Polsce rozłączyć się z morzem i orzekł, że naród polski nigdy nie zapomni, iż Traktat Wersalski, który nam dał dostęp do Bałtyku, podpisał Roman Dmowski, zaś, że Pomorze i morze objął dla Polski generał Józef Haller, zabrał głos p. Ciesielski, który przemawiając w imieniu Młodych O. W. P., rozwinął konieczności dziejowe i domagał się dla Polski dłuższych granic morskich, wybrzeża, któremu władał Bolesław Chrobry, miast „związku pruskiego”, których jeszcze w roku 1889 żądał dla Polski twórca naszej ideologii politycznej, Jan Popławski. Mowę p. Ciesielskiego nagrodziły huuczne oklaski. Podobnie przyjęto słowa ks. Wryczy, który przed dziesięć laty, jako proboszcz dywizji pomorskiej, był razem z Hallerem w Pucku i błogosławił morze, zwrócone Polsce.

Na sali skupienie było największe, gdy przemawiał sam generał Haller. Oświadczył, że obejmując dnia 10 lutego 1920 roku wybrzeże morskie, uważał się tylko za narzędzie Opatrzności Bożej i dziejowej sprawiedliwości. Świętym obowiązkiem wszystkich Polaków jest czuwać nad Bałtykiem i dążyć do poszerzenia polskich granic morskich.

Akademję urozmaiciły deklamacje, śpiew chóralny i tańce rytmiczne, wykonane na scenie przez miejscowe uczennice. Wzruszające było powitanie generała Hallera wierszykiem przez kilkuletnią dziewczynkę, „puczanekę”, Urszulę Ratenówną. Wśród obecnych na akademji, której „władza” nie zaszczyliła obecnością, byli wszyscy księża z Pucka i okolicy, w liczbie ośmiu.

Takim wstępem rozpoczął się w Pucku obchód 10-rocznicy objęcia morza przez Polskę.

Dzisiaj, w kościele wzniesionym w wieku XIV, odprawiono modły dziękczynne. Ks. Wrycza, w asyście ks. Fiscoedera z Pucka i ks. Siega ze Starzyna, celebrował mszę św., której wysłuchali pobożnie wierni, wypełniający świątynię do ostatniego miejsca. W skupieniu wysłuchano kazania ks. proboszcza Fittkau'a, który przypomniał, jak wdzicznymi winniśmy być Bogu za doznane łaski i z wielkiem wzruszeniem zaśpiewano po nabożeństwie „Boże coś Polskę”. Nie zapomniano również o zmarłych, pierwszym

województwie pomorskim Łaszewskim, za których zmówiono pacierze.

O godzinie 12 w południe, pochód, który uformował się na rynku, przybył nad brzeg morza, na lotnisko wojskowe. Ustawiono się w wielki czworobok. Przybyły generał Haller odebrał raport od dowódcy kompanji honorowej marynarzy i przeszedł przed frontem żołnierzy i organizacyj. Po przemówieniach komandora Trzaski-Durskiego i prezydenta Pucka p. Kamskiego, przemówieniach krótkich i sądząc z odczytywania ich, już „cenzurowanych”, wystąpił na środek generał Haller i przemówił donośnie i dobitnie.

Generał Haller oświadczył, że obchodząc uroczystość dziesięciolecia powrotu Polski nad Bałtyk, winniśmy pamiętać, że Bolesław Chrobry jeszcze dalej na Zachód wbił w morze słupy graniczne, musimy pamiętać, że zmagałiśmy się od wieków i zmagamy z naporem wroga, musimy pamiętać, że uzyskany „dostęp do morza” jest tylko matłem okienkiem, nie zaś szerokiemi wrotami, silnemi płucaimi, potrzebnymi Polsce. Kajtany, które zerwaliśmy w dniu 10 lutego 1920 roku jeszcze nas cisną. Silni jednością, wiarą i pracą iść mamy naprzód, by morskie granice Rzeczypospolitej zostały poszerzone, by wybrzeże morskie, posiadane obecnie przez Polskę, zostało powiększone. Niech żyje Rzeczypospolita Polska, niech żyje polskie morze, niech żyją Kaszuby!

Po odśpiewaniu hymnu narodowego, generał Haller, wraz z ks. Wryczą, poszli nad sam brzeg zamrożonego morza i z przybyłymi do Pucka zastępami sztandarowemi bydgoskiej placówki Zw. Hallerczyków i „Drużyny Błękitnej” dali się sfotografować dla „Wielkopolskiej Ilustracji”.

Po defiladzie, którą koło lotniczych hangarów odebrał generał Haller w otoczeniu oficerów marynarki, starosty morskowego p. Lipskiego, prezydenta p. Kamskiego, oraz licznego duchowieństwa, udano się na wspólny obiad, który spożyto w serdecznym nastroju w przystrojonej sali kina marynarki.

Obchód dziesięciolecia zaślubin Polski z morzem wypadł w Pucku godnie i okazałe.

F. o. b.

Budżety prezydentów państw

Ze sprawozdania sejmowej komisji budżetowej wynika, że budżet Prezydenta Rzeczypospolitej wynosi 4.578.896 zł, czyli jest większy o 715.953 zł niż w roku ubiegłym, procentowo jest to 19 proc.

Dla porównania warto podać, że preliminarz budżetu Prezydenta na rok 1926 wynosił 1.948.600 zł. Wzrost od tego czasu wynosi 135 proc.

W preliminarzu na rok 1926 uposażenie Prezydenta wynosiło 108.000 zł. Suma ta powstała w ten sposób, że Prezydent Wojciechowski zrzekł

się 10 procent uposażenia, wynoszącego 10.000 zł miesięcznie. Obecnie na utrzymanie Prezydenta preliminarz je się 300.000 zł.

Sprawozdanie komisji przytacza cyfry porównawcze budżetów prezydentów innych państw w przeliczeniu na złote. Cyfry te z uwzględnieniem rozmaitych wydatków na reprezentację, rezydencje, samochody itd., są następujące:

Polska	4.578.896 zł
Czechosłowacja	3.934.820
Stany Zjednoczone	3.898.000
Francja	1.379.000
Niemcy	2.000.000

Polska więc przoduje. Prezydent Rzeczypospolitej ma 2 samochody, u nas — 22.

Klub Narodowy zgłosił do tego budżetu poprawki oszczędnościowe na sumę 183.000, prawie wyłącznie z wydatków reprezentacyjnych.

O tych poprawkach mówi sprawozdanie komisji:

„W sprawie zgłoszonych przez posła Korneckiego oszczędnościowych poprawek, komisja na wniosek referenta zajęła stanowisko negatywne, lecz tylko ze względu na specjalny charakter omawianego budżetu, przy czem referent wyraził przekonanie, którego nikt z przedstawicieli rządu, ani członków komisji nie zakwestjonował, że proponowane przez posła Korneckiego oszczędności zostaną przeprowadzone przez powołane czynniki z własnej woli”.

Na wniosek p. Czapińskiego komisja uchwaliła rezolucję, wzywającą rząd, aby z podróży Prezydenta „został usunięty wszelki pierwiastek jednostronnej partyjności”.

Rawicz przeciw umowie likwidacyjnej

Rawicz, 10 lutego.

W niedzielę, 9 lutego w wielkiej sali Hotelu Centralnego wobec bardzo licznie zgromadzonej publiczności wygłosiła p. płk. Krzyżagórska z Poznania referat o umowie likwidacyjnej z Niemcami.

Półtoragodzinne wywody referentki przyjęte zostały gorącym aplauzem przez zgromadzonych, poczem jednomyślnie uchwalono rezolucję, protestującą w gorących słowach przeciw fatalnemu układowi z Niemcami. (ro)

Wyjaśnienie

W wczorajszym numerze wieczornym w uwadze, dołączonej do referatu o pobycie prezydenta Estonji w Warszawie, podaliśmy sprostowanie „Błędnej informacji urzędowej P. A. T.”, jakoby Prezydent Rzeczypospolitej wyjechał na spotkanie prezydenta Strandmana do stacji granicznej. Dziś nadesłała nam P. A. T. list, wyjaśniający tę sprawę, w którym pisze:

„Istotnie na stronie 6-jej biuletynu wieczornego z 8. 2. podaliśmy mylną wiadomość, mianowicie zdanie: „O godz. 9.30 przybył pociąg p. Prezydent Rzplitej i po 2-godzinnej bytności w Wilnie...”, lecz niedługo potem na stronie 11-jej tego samego biuletynu omyłkę tę sprostowaliśmy”.

Po procesie berlińskim

Kowno, 10. 2. (AW.) Według wiadomości z Moskwy, wyrok berliński, uwalniający wszystkich oskarżonych w procesie fałszerzy czerwonońców wywołał w moskiewskich kołach politycznych wielkie wrażenie. Komisariat spraw zagranicznych ma uczynić kroki dyplomatyczne w Berlinie, że wyrok uwalniający jest wynikiem wroglej Sowietom propagandy.

Grypę, kaszel i bronchit uleczysz systematycznym piciem szczawianek wód kruszcowych „Stefana” i „Józefiny”. Choroby żołądka i przemiany materji usunie Ci szczawianka „Magdalena” i „Wanda”. Do nabycia w aptekach i skład. aptecznych. nw 7766

Żądajcie

PIWO ŚWIĘTOJAŃSKIE

(typu monachljskiego „SALVATOR“)

z Browaru OKOCIM

Skład Piwa Browaru Okocimskiego Poznań, Górna Wilda 123. Tel. 41-09

10-lecie objęcia wybrzeża

Gdynia, 11. 2. (PAT). Wczoraj wiecz. odbył się tutaj obchód z okazji 10-letniej rocznicy odzyskania Pomorza i zasłubin Polski z morzem. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele „Sokoła” w Gdyni, Gdańsku i Wejherowie. Przemawiał redaktor Ciesielowski, a następnie gen. J. Haller, podkreślając zasługi ludu kaszubskiego, położone dla Polski.

Kraków, 11. 2. (PAT). W związku z obchodem 10-letniej rocznicy odzyskania Pomorza przez Polskę odbyła się w auli Uniw. Jagiellońskiego akademja staraniem akademickiego koła Wielkopolan i Pomorza.

Gdańsk, 11. 2. (PAT) Wczoraj z

inicjatywy oddziału gdańskiego Ligi Morskiej i Rzecznej odbył się w dyrekcji P. K. P. pod protektoratem komisarza Strassburgera obchód 10-letniej rocznicy powrotu Pomorza do Rzplitej Polskiej. Naczelnik wydziału marynarki handlowej p. Rostkowski wygłosił referat o pracy polskiej na wybrzeżu i morzu, poczem przemawiał komisarz generalny Rzplitej Strassburger. Po odśpiewaniu przez zebranych hymnu narodowego p. Strassburger wręczył 7 uczniom i uczniom gimnazjum Macierzy Polskiej w Gdańsku nagrody za najlepsze prace o polskim morzu.

ściół majątku Kurów w Białostokiem. Kołodziejski był lekkoduchem i pożyczony od Kruszewskiego 9.460 funt. szterl., a gdy w terminie pieniędzy tych mu nie zwrócił, Kruszewski skierował sprawę do sądu i uzyskał wystrawienie majątku dłużnika na licytację, która miała się odbyć 13 lutego. W niedzielę Kołodziejski przybył do Warszawy i podczas sprzeczki z Kruszewskim zastrzelił go. (w)

Komisje senackie
Warszawa, 11. 2. (Tel. wł.). Na posiedzeniu komisji spraw zagranicznych i wojskowych Senatu, które odbędzie się 14 bm. minister spr. zagranicznych wygłosił exposé. (w)

Spalony żywcem w areszcie gminnym
Warszawa, 11. 2. (Tel. wł.). W budynku gminnym w gminie Zajęczków pod Tomaszowem mieścił się areszt gminny w którym znajdowali się 4 aresztanci zostawieni bez żadnej straży. Wybuchł tam pożar. Wołania aresztantów o ratunek długo były bez skutku. Jeden aresztant zginął żywcem w płomieniach, drugi dogorywał a dwaj inni są ciężko poparzeni. (w)

Konferencja morską
Londyn, 11. 2. (PAT). Mac Donald złożył w Izbie Gmin krótkie sprawozdanie z dotychczasowego przebiegu konferencji morskiej. Prace konferencji posunęły się o tyle naprzód, że można przystąpić do dyskusji szczegółowej nad żądaniami, wysuniętymi przez delegację. Delegacja brytyjska mogła przedstawić memorandum, zawierające wytyczne polityki Wielkiej Brytanji w sprawie rozbrojenia na morzu. Zasadnicze punkty tego memorandum, uzgodnione zostały z przedstawicielami dominjów. Memorandum dojrzało do ogłoszenia w Księdze Białej.

Powrót przewodcy socjalistów
Madryt, 10. 2. (PAT). Prof. Unamuno, wybitny socjalista, wygnany z Hiszpanji za poprzednich rządów, przybył wczoraj do miejscowości Iron, gdzie przywitał go tłum, złożony z przeszło 5 000 ludzi. Unamuno wziął udział w bankiecie, wydanym na jego cześć, a następnie w zebnaniu, na którym krytykowano gwałtownie monarchję, dyktaturę i duchowieństwo.

Rocznica umowy laterańskiej
Rzym, 11. 2. (PAT) Watykan i całe Włochy obchodzą 1-szą rocznicę podpisania paktów laterańskich. Obywatele włoscy wywiesili sztandary narodowe. Na gmachach Watykanu powiewają sztandary papieskie. Prasa podkreśla dodatni wpływ układów laterańskich na całokształt stosunków wewnętrznych Włoch. Układy te przyczyniły się do uspokojenia umysłów i rozwoju uczuć obywatelskich i religijnych.

Sobór prawosławny
Citta del Vaticano, 10. 2. (PAT). Donoszą tu z Salonik, że w klasztorze Vladatos na wzgórzu w pobliżu miasta wra przygotowano do wielkiego soboru prawosławnego, w którym mają wziąć udział przedstawiciele wszystkich odłamów kościoła wschodniego, reprezentanci protestantyzmu międzynarodowego oraz obserwatorzy schizmatycznych kościołów prawosławnych, albańskiego i bułgarskiego. Jak wiadomo, Kościół prawosławny od dziesięciu wieków, to jest od czasu patriarchy Focjusza, nie odbywał soborów w ścisłym tego słowa znaczeniu. Patriarchat Fanaryjski w Konstantynopolu, po zredukowaniu przez Kemala jego roli nacjonalistycznej-helleńskiej w Turcji, nie jest uważany przez znaczną część prawosławnych za zwierzchnią władzę duchową, wobec tego poza

kwestjami natury teologicznej narzuca się kwestja ustalenia władzy zwierzchniej.

Stolica Apostolska śledząc bacznie przygotowania do soboru prawosławnego zachowa się identycznie, jak uprzednio w stosunku do zjazdów międzyreligijnych w Lozannie i w Sztokholmie.

Dla „dobra służby“

Orzeczenie Najwyższego Trybunału Administracyjnego w sprawie przeniesienia nauczyciela H. Śniegockiego

Dnia 24 grudnia 1927 r. nauczyciel w jednej z tutejszych szkół powszechnych, p. Henryk Śniegocki, z niewiadomych przyczyn otrzymał nagle dekret przeniesienia do Krobi. Działo się to po rozwiązaniu Sejmu a przed wyborami do następnego, kiedy dla „dobra służby“ przenoszono nauczycieli, urzędników i t. d. P. Śniegocki brał w Poznaniu żywy udział w harcerstwie i przed przeniesieniem był nawet komendantem chorągwi męskiej Związku Harcerstwa Polskiego. To też fakt przeniesienia go wywołał w kołach harcerstwa wielkie przygnębienie, gdyż w ten sposób odpadł gorliwy szermierz idei harcerskiej. P. Śniegocki wniósł przeciwko przeniesieniu skargę do najwyższego trybunału administracyjnego w Warszawie, wskutek czego odbyła się dnia 4 bm. rozprawa. Po przeprowadzonej rozprawie Najwyższy Trybunał Administracyjny uchylił pierwotny wyrok. Harcerstwo wielkopolskie przyjmie fakt powyższy z wielkim zadowoleniem. (z)

Niebezpieczne eksperymenty Kas Chorych

Liga samowystarczalności gospodarczej donosi, co następuje: Dowiadujemy się, że w najbliższym czasie Kasy Chorych mają zamiar przystąpić do realizacji projektu własnej fabryki chemiczno-farmaceutycznej, która mieć będzie na celu zaopatrywanie wszystkich Kas Chorych. W obecnej ciężkiej sytuacji gospodarczej projekt ten uważać należy za bardzo niebezpieczny, zagrażający bytowi istniejących fabryk farmaceutycznych - chemicznych, dla których Kasy Chorych, przy obecnym systemie lecznictwa, są jednym z głównym odbiorców. Poza tem należy wątpić, czy jakość produkcji własnej fabryki Kas Chorych, stać będzie na poziomie produkcji krajowych fabryk prywatnych. Zagrożone tu być mogą interesy nie tylko przemysłowców, lecz i miljonowych rzesz ubezpieczonych. Należy się spodziewać, że projekty te spotkają się z krytycznym stanowiskiem władz nadzorczych.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.86 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę zł 88.87 1/2.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach zł 212.58—212.88, w gotówce zł 212.18; za 100 guld. gd. w dewizach zł — 173.06 — 173.32, w gotówce zł 172.72.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 11. 2. 1930.

Waluty	Gotówki
Dol. St. Zjedn. tr. —	
Dewizy:	
trans.	sprzed. kup.
Belgja 124.25	125.56 123.94
Ho'andja 357.70	358.60 356.80
Londyn 43.36 1/2	43.47 43.25 1/2
Nowy Jork 8.90,2	8.92,2 8.88,2
Nowy Jork kabeł	8.92 8.94 8.89
Paryż 34.93	35.02 34.84
Praga 26.39	26.43 26.33
Szwajcarja 172.09	172.52 171.66
Wiedeń 125.54	125.85 125.23
Włochy 46.70	46.82 46.58

Tendencja niejednolita.
Papiery państwowe i obligacje:
4% poz. inwest. 125,00 125,25
5% poz. premj. dol. 80,00 79,50
5% poz. konw. 52,50

Akcje w złotych:
Bank Polski . . . . . 183,50—183,00
Bank Zw. Sp. Zarob. . . . . 0,00—78,50
Bank Zachodni . . . . . 00,00—81,00
W. T. F. Cukru . . . . . 0,00—31,00
W. T. Wegla . . . . . 0,00—54,00
Lilpop . . . . . 0,00—25,25
Ostrowieckie zakłady . . . . . 0,00—64,00
Monopol Gdański . . . . . 0,00—275,00
Starachowice . . . . . 22,25—21,75

Tendencja niejednolita.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania cen.

Poznań, 11 lutego 1930.

Spędzono: wołów 170, buhai 385, krów 538, świń 1960, cieląt 630, owiec 580; razem 4 263 szt. zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za: (Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi).

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste, wytuczony nieoprzęgane . . . . . 134—140
Mięsiste tuczone młodsze do 3 lat . . . . . 122—128
Mięsiste tuczone starsze . . . . . 110—118
Miernie odżywione . . . . . 000—000

Buhaje:
Wytuczony pełnomięsiste . . . . . 132—140
Tuczone mięsiste . . . . . 120—125
Nie tuczone, dobrze odżywione starsze . . . . . 108—114
Miernie odżywione . . . . . 100—104

Krowy:
Wytuczony pełnomięsiste . . . . . 124—130
Tuczone mięsiste . . . . . 112—118
Nietuczony dobrze odżywione . . . . . 96—104
Miernie odżywione . . . . . 076—080

Jałowice:
Wytuczony pełnomięsiste . . . . . 130—136
Tuczone mięsiste . . . . . 116—124
Nietuczony, dobrze odżywione . . . . . 100—106
Miernie odżywione . . . . . 000—098

Młodzież:
Dobrze odżywione . . . . . 100—104
Miernie odżywione . . . . . 096—100

Cielęta:
Najprzedniejsze cielęta wytuczony . . . . . 160—172
Tuczone cielęta . . . . . 150—158
Dobrze odżywione . . . . . 136—142
Miernie odżywione . . . . . 120—130

OWCE:

Wytuczony, pełnomięsiste jałgnięta i młodsze skopy . . . . . 140—144
Tuczone starsze skopy i maciorki . . . . . 130—138
Dobrze odżywione . . . . . 120—124
Miernie odżywione . . . . . 000—100

ŚWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi . . . . . 224—228
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi . . . . . 216—220
Pełnomięsiste od 80 do 120 kg żywej wagi . . . . . 208—214
Mięsiste świnie ponad 80 kg . . . . . 20—204
Maciory i późne kastraty . . . . . 180—190
Świnie bekonowe . . . . . 200—204
Przebieg targu spokojny.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 11 lutego 1930.

Pszonica march od st. załad. 76-77 kg. przeciętn. jakości	237,00—240,00
Tendencja mocna.	
Pszonka a march od st. załad. 77-78 kg. przeciętn. jakości	238,00—241,00
Tendencja mocna.	
Zyto march od stacji załad. 73-74 kg. przeciętn. jakości	159,00—163,00
Tendencja mocniejsza.	
Zyto mekl. do wyładowania w marcu zapł. do Berlina	171
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień browarowy	160,01—170,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	138,00—147,00
Tendencja spokojna.	
Owiec march od stacji załad.	123,00—133,00
Tendencja mocna.	
Kukurydza loco Berlin bez obrotów	
Kukurydza loco Hamburg bez obrotów	
Mąka pszenna	28,25—35,25
Tendencja mocniejsza.	
Mąka żytnia	21,25—25,00
Tendencja mocniejsza.	
Ospa pszena	07,75—08,50
Tendencja cicha.	
Ospa żytnia	07,75—08,25
Tendencja cicha.	
Groch victoria	22,00—29,00
Groch dr. jad.	20,00—22,00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16,50—18,50
Bób polny	16,50—18,50
Wyka	18,50—23,00
Łubin niebieski	13,00—14,00
Łubin żółty	16,50—17,50
Seradela nowa	23,00—28,00
Makuch rzepakowy	16,00—16,40
Makuch lniany	19,80—20,00
Wytłoki suche	06,60—06,80
Śrót Soja	13,80—14,60
Płatki ziemniaczane	13,00—13,50
Słoma żytnia pras. drut.	1,15—1,40
Słoma owsiana pras. drut.	1,0—1,20
Słoma żytnia dł. wiaz.	1,20—1,40
Słoma pszena pras. sznur.	0,85—1,00
Siano zw. handl.	2,00—2,40
Tymoteusz luźny	4,00—4,40
Słoma pszena pras. drut.	1,10—1,30
Słoma jęczm. pras. drut.	1,00—1,10
Słoma żytnia pras. sznur.	0,95—1,15
Sieczka	1,75—1,95
Siano dr. I. pokos	2,70—3,20
Siano konicz.	3,90—4,30

Tendencja dla słomy i siana cicha.
Ogólna tendencja mocna.

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 11 lutego 1930

Wyplaty na Warszawę: 46,80—47,00
Noty wielkie: 46,675—47,075

Min. Czerwiński u premiera

Warszawa, 11. 2. (Tel. wł.). W południe premier Bartel przyjął ministra oświaty Czerwińskiego. Wobec wczorajszej wizyty kardynałów Hlonda i Kakowskiego przyjęcie nabiera specjalnego znaczenia. (w)

Sprawa Czechowicza

Warszawa, 11. 2. (Tel. wł.). Odbyło się posiedzenie komisji budżetowej, na którym poseł Lieberman referował sprawę b. ministra Czechowicza. Referent stanął na stanowisku, że należy wyczekać opinji komisji budżetowej oraz Sejmu w sprawie zamknięć rachunkowych za rok 1927/28 a dopiero zaleźnie od opinji Sejmu komisja będzie mogła proponować jakiegokolwiek orzeczenie w odpowiedzi na pytania postawione przez Trybunał Stanu. (w)

O rewizję konstytucji

Warszawa, 11. 2. (Tel. wł.). Na posiedzeniu komisji konstytucyjnej, przemawiali poseł Stroński (Klub Narodowy) i Loewenherc (B. B.). Na początku posiedzenia pos. Bagiński postawił wniosek o przerwanie dyskusji ogólnej, ażeby przyspieszyć pracę nad rewizją konstytucji. Poseł Komarnicki w imieniu Klubu Narodowego poparł ten wniosek.

Wobec braku przedstawicieli centrum Ch. D. i Piasta w komisji oraz chwelnego stanowiska P. P. S. komisja większością głosów B. B., B. B. S. i mniejszości narodowych odrzuciła wniosek przerwania dyskusji ogólnej. Incydent ten charakteryzuje, kto utrudnia rychłe załatwienie rewizji konstytucji. (w)

O kolonje dla Polski

Warszawa, 11. 2. (PAT). Po akademji z okazji 10-letniej rocznicy odzyskania przez Polskę dostępu do morza powzięto szereg rezolucyj, m. i. żądanie przekształcenia emigracji zamorskiej na kolonizację osadniczą, która stać się może podstawą rozwoju polskiej floty handlowej oraz zwrócenie się czynników oficjalnych w sprawie energicznego wystąpienia w roku przyszłym w Lidze Narodów, aby — przy zapowiedzianej w tym okresie rewizji mandatów kolonialnych nad posiadłościami zamorskimi b. cesarstwa niemieckiego — uwzględniono słuszne pretensje Polski, domagającej się części kolonij ponemieckich.

Rewizja

w poselstwie sowieckim

Meksyk, 11. 2. (PAT). Agenci policji tajnej dokonali rewizji w lokalu poselstwa sowieckiego, przejrżeli wszystkie papiery b. min. pełnom. Z. S. R. R. i aresztowali jednego ze służących. Sam minister został zatrzymany na przeciąg 3 godzin w Vera Gruz, poczem dopiero mógł odjechać. Pieczęcie dyplomatyczne na jego bagażach zostały zerwane, wiele zaś dokumentów skonfiskowano.

Postępowanie policji meksykańskiej jest w związku z niedawnym zamachem na prezydenta Meksyku.

Zamordowanie b. adjutanta gen. Zagórskiego

Warszawa, 11. 2. (Tel. wł.). W niedzielę po południu w pałacyku przy ul. Bagatela nr. 6 zamordowano kapitana rezerwy Kazimierza Kruszewskiego b. adjutanta generała Zagórskiego. Wczoraj aresztowano zabójcę. Jest nim Franciszek Kołodziejaki, wla-

W pierwszych 10-ciu latach
winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego łagodnego
MYDŁA DLA DZIECI NIVEA
Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dziecka.
Cena: Zł. 1.50

Uprawiając sport zimowy

jak wogóle podczas zimy, przy wichurze, śnieżnym i dżdżystym powietrzu

KREM NIVEA

działa zapobiegawczo, chroniąc skórę przed schropowaceniem, zmarszczeniem i czerwienieniem. Dzięki zawartości eucerytu krem Nivea wnika całkowicie w skórę, wzmacnia i wygładza, ożywia i odmładza ją, i nie pozostawia połysku. Tylko KREM NIVEA zawiera pokrewny tłuszczowi skóry euceryt i na tem właśnie polega jego skuteczność.

W pudkach po zł. 0.40, 0.75, 1.40 i 2.80 | w tubkach czyste cynowych po zł. 1.35 i 2.35

Wyrób krajowy firmy PESECO, sp. z o. odp. w Katowicach

O wydzwignięcie rolnika z kryzysu

Mowa p. Szturmowskiego z Kaszub w dyskusji sejmowej nad budżetem ministerjum rolnictwa

Przyczyny kryzysu

Należy się zastanowić nad tem, co się na to złożyło, że rzeczywiście rolnictwo przechodzi w Polsce większy kryzys, aniżeli gdzieindziej. Mówi się, że jest to kryzys międzynarodowy, ale jednakże my przechodzimy kryzys większy, i tu chcę wspomnieć, że zaraz od początku powstania państwa polskiego rolnictwo u nas nie było tak traktowane, jakby tego rzeczywiście wymagał jego interes. U nas każda warstwa dla siebie działała i te warstwy, które lepiej były zorganizowane, więcej korzyści dla siebie wyciągały, a rolnictwo, które najmniej było zorganizowane, musiało ponosić wielkie szkody.

Byliśmy przecież świadkami na początku powstania Polski, że się cieszyły niektóre warstwy z tego, jeżeli rolnik dla daniny musiał krowę sprzedać — sam byłem tego świadkiem, jak takie rzeczy głośno. A potem jakie losy rolnictwo przechodziło? Wiemy, skąd powstały t. zw. sekwestry i tzw. aprowizacje. Przecież to było wynikiem wielkich walk klasowych i przypomina mi się, że u nas nasze warstwy i klasy rozmaite szły według takiego hasła: „Niech sobie wyschną źródła w górach, byle mi płynęła woda w miejskich rurach“. Nie pytano się o to, czy te źródła w rolnictwie długo będą trwały, czy ostatecznie na innych warstwach to się nie zemści, tylko każdy starał się o jak największe korzyści dla siebie.

I zdaje mi się, że ta psychika przeszła i w nasz rząd, bo inaczej nie mógłbym tłumaczyć sprawy takich pociągnięć, jak to było w r. 1928, kiedy 540 000 tonn zboża i mąki sprowadzono z zagranicy, a przecież wtenczas było widoczne, że zboża mamy dosyć. Mówił tutaj p. referent o ministrze Składkowskim, który pisał do prezesa Najwyższej Izby Kontroli, ale nie dopowiedział jeszcze wszystkiego, że p. minister pisał jeszcze więcej, bo powiedział, iż może jeszcze przyjdzie chwila, że będziemy drogą pszenicę sprowadzać z zagranicy, ażeby tamować wewnętrzne ceny na pszenicę. Jeżeli dziś wszyscy rolnicy z obawą patrzą w przyszłość i powiadają, że żyto się nie oplaca uprawiać, lecz trzeba iść w kierunku pszenicy, to trzeba zdawać sobie sprawę, że wtenczas tylko oplaci się uprawa pszenicy, jeżeli ceny będą lepsze za pszenicę niż za żyto. Bo my w Polsce nie mamy zbyt dużo roli pszennej, trzeba tę rolę lepiej uprawiać, wymaga to większego nawożenia, a więc i wyższych cen. Dlatego jeżeli ta rozpiętość cen żyta i pszenicy będzie na przyszłość utrzymana, to rolnicy rzucą się na uprawę pszenicy i w ten sposób rolnictwo nasze pójdzie naprzód.

Dlatego społeczeństwo musi to zrozumieć, ale żeby to zrozumieć, trzeba, żeby całe społeczeństwo się tem przejęło, żeby to hasło było zrozumiane, iż trzeba ratować rolnictwo. Wszyscy muszą się zgodzić z tem, że, jeżeli za kryzysem cen na zboże przyjdzie teraz kryzys cen na produkty zwierzęce, to za kryzysem tym pójdzie kryzys w innych gałęziach, i że potem to wszystko odbije się i na innych warstwach. Już teraz w Grudziądzu fabryka maszyn rolniczych zwalnia setki robotników, bo niema dziś kto tych maszyn kupować. Jak widzimy, już dziś rolnicy na kółkach rolniczych powiadają, że tak samo nie będą mogli kupować nawozów sztucznych. I cóż pomoże nam budowanie nowych wielkich fabryk, jak chelpimy się, że wybudowaliśmy nową fabrykę związków azotowych, kiedy nie będziemy mogli tego kupować i bezrobocie pójdzie swoją drogą.

O program

Jeżeli chcemy rzeczywiście politykę rolniczą prowadzić, to musimy ją zakroić na dłuższą metę, musimy opracować program i według tego programu pracować. Jakies dorywcze pomoce tu nie wystarczą i my musimy przede wszystkim utrzymać dalej t. zw. cia przywoczowe. Musimy wszelkimi siłami starać się o to, aby wywóz umożliwić, aby nietylko cia przywoczowe na zboże utrzymać, ale także na tłuszcze. A przecież jest faktem znanym, że w r. 1928 przywieźliśmy tłuszczy 26.700 tonn za 66 milionów złotych. Musimy iść więc w tym kierunku, aby nie dopuszczać tego wszystkiego. Niemcy najlepszą dają nam naukę. Przecież Niemcy są tymi, którzy krzyczyli na gwałt, gdy ziemie pomorskie i poznańskie zostały im odebrane, że zostali pozbawieni bogatej „Kornkammer“, że zabrano im śpichlerz, że oni bez tych ziem nie mogą się obejść a dziś, gdy nasze zboże mają wziąć, to żądają różnych ustępstw politycznych.

Socjaliści niemieccy a polscy

Widzimy, jak tam socjalistyczny rząd dokładnie rozumie politykę rolniczą i jak wszyscy starają się o to, aby podnieść rolnictwo. (Głos na lewicy: To znaczy Pan chce, żeby socjalistyczne rządy były w Polsce!) Wiemy, jak było, jaka to była u nas robotnia socjalistyczna, wiemy, ile nas w Sejmie pracy kosztowało, żebyśmy ostatecznie mogli znieść sekwestry. My tu w tym Sejmie wiemy też, ile pracy potrzeba było, zanim znieśliśmy granicę między powiatami i województwami, ile nas kosztowało, zanim doprowadziliśmy do tego, żeby zboże można było wywozić, bo u nas się wtarło hasło, że wszystko, co wyprodukujemy, trzeba zjeść i skonsumować. To jest polityka socjalistyczna, która dziś się na nas mści. (Okłaski na prawicy. Głos: Polscy socjaliści mają inne metody działania, niż niemieccy).

Niezbędne postulaty

Trzeba koniecznie obniżyć taryfy kolejowe, bo widzimy, że taryfy kolejowe także przyczyniają się do tego, że u nas wszystko jest nie w takim porządku, jak powinno być. Wiemy np. że po ostatniej podwyżce taryfy kolejowej przewiezienie 1 litra mleka o 40 km kosztuje przeszło 2 grosze, co oczywiście odbija się na jego cenie. Do programu pomocy dla rolnictwa musi zatem wejść także obniżenie taryf kolejowych.

Musimy dalej przede wszystkim żądać, żeby z rolnictwa w dzisiejszych czasach został trochę zdjęty ciężar podatkowy. Mówił już o tem p. referent. Prawda, że ustawy podatkowe obowiązują, ale, jeżeli ustawa np. mówi, że nie wolno w rolnictwie więcej dochodu opodatkować, jak 4 metry z hektara, to ta ustawa mówi ogólnie o całokształcie Polski, ale jeżeli teraz weźmiemy ziemie kaszubskie lepsze — to gorsze dają jeszcze mniej — ale lepsze ziemie kaszubskie, to one nie dadzą 1/4 tego dochodu, który dają ziemie niższe, a jednak u nas opodatkowuje się rolników na trzy i pół metra z hektara. Więc gdzie tu jest sprawiedliwość i tu w tym kierunku musi być koniecznie naprawa. Jestem przekonany, że p. minister porozumie się co do tego z ministrem skarbu, aby wnioski płatników skierowane do ministra skarbu były uwzględnione.

O naszą samodzielność gospodarczą

Mówi się dziś bardzo często, że może teraz umowy z Niemcami przyniosą nam jakąś ulgę, że może pod tym względem będzie lepiej, bo będziemy

tam zboże odsyiali. Ja się obawiam tylko jednego przy tem wszystkim, żebyśmy przy tych pertraktacjach z Niemcami nie podkopali naszej samodzielności w międzynarodowym handlu, bo ta rzecz ściśle się wiąże z naszym dostępem do morza. Naród, który się nie wyrzeka handlu, naród, który chce w swoje ręce wziąć handel produktami swojemi, ten naród ma prawo do morza. Naród, któryby się tego handlu wyrzekał, któryby chciał ten handel oddać komu innemu, tem samem rzeka się dostępu do morza.

W obronie ziem zachodnich

Dlatego prosimy p. ministra, ażeby wszystkie siły wyteżył, by przy tych pertraktacjach handlowych, które mogą nam chwilowo pomóc, utrzymana była ta pewność, że handel zostanie w naszych rękach, że nie zrezygnujemy z praw państwa handlowego, bo wiemy, że handel może przynieść państwu większe zyski, niż sama produkcja. Dlatego przy tych układach handlowych trzeba dążyć, żeby na ziemiach zachodnich i na Pomorzu żył polski nie ucierpiał. Jednakże my widzimy, jak kapitał czy niemiecki czy holenderski szerzy się na Pomorzu, jak tam starają się wykupywać wielkie polskie objekty. Więc należy przyjąć Pomorzu z pomocą, bo inaczej będzie to przekreśleniem naszej pracy przed wojną, która szła w tym kierunku, aby utrzymać w polskich rękach każdą morgę roli. Tę rolę naszą chcemy utrzymać i stać na niej tak silnie, ażeby rzeczywiście ten „Drang nach Osten“ odeprzeć i nie dopuścić do danej polityki niemieckiej. (Głos: Będziemy walczyli, każdego Niemca wyrzucimy na łeb. Dosyć ich mamy).

Dalej mamy jeszcze cały szereg bolączek na Pomorzu co do kredytów. W ostatnich czasach jeszcze były pogłoski, że państwowy Bank Rolny wypowiedział bankom ludowym kredyty. Byłoby to w dzisiejszych czasach niewskazane, przeciwnie, byłoby wskazane, gdyby to było możliwe, ażeby dalsze kredyty, chociaż krótkoterminowe, były rolnikom przyznawane, ażebyśmy się czuli bezpieczni na tych naszych rubieżach.

Podstawą wszystkiego — praca

Przy zakończeniu chciałbym tylko jeszcze jedno podkreślić, że kto zna nietylko Polskę, ale i inne państwa, np. Niemcy, Belgję albo Francję, ten się dziwić musi, dlaczego Polska ma tylu bezrobotnych. Przecież Polska jest z drzewa zbudowana, jest bez dróg, przecież całe kresy wschodnie są zupełnie pozbawione wszelkich urządzeń, i w takim państwie, gdzie tyle pracy potrzeba, jest kryzys. Przecież u nas powinno dojść do tego, ażeby Polska robotników sprowadzała, gdybyśmy chcieli doprowadzić Polskę do tego stanu, jaki np. jest w Belgji, ale na to trzeba, aby całe społeczeństwo zrozumiało, że tylko przez pracę mogą się państwa dorobić.

Ale wczoraj dyskusja nad budżetem min. pracy i opieki była na zupełnie innym poziomie i doznałszy tu wrażenia, jakoby rozwój rolnictwa zależny był od ustawodawstwa społecznego. A mojem zdaniem jest odwrotnie, gdyż rozszerzenie opieki społecznej na wsi może się tylko opierać na gospodarstwo silnem rolnictwie. Jeżeli będziemy mieli mocne rolnictwo, to będziemy mogli mówić o opiece społecznej, ale nie wtedy, kiedy rolnictwo leży.

Panowie! całe społeczeństwo musi to zrozumieć, że dopiero intensywna praca, ale praca, która się będzie opłacała, może przynieść polepszenie, ale jeżeli 1.000 cegieł będzie kosztowało 90 zł, — obecnie jest tańsza, ale do tego czasu tak było, — jeżeli festmetr drzewa będzie kosztował od 60 do 100 zł, bo tak było, to mowy niema, żebyśmy się odbudowali. Trzeba nam iść

w tym kierunku, żeby praca się opłacała, żeby to wszystko, co zbudujemy, rzeczywiście się opłacało, a wtedy możemy być pewni, że będą możliwości w Polsce dla złagodzenia kryzysu. Niech tylko najważniejszy warsztat pracy, jakim jest rolnictwo, dojdzie do pieniędzy, niech zacznie konsumować, produkty przemysłowe nabywać, a wtedy rozpocznie się nowy okres, że robotnik znajdzie robotę, a tem samem chleb i dobrobyt. (Okłaski).

Wycofują się

Prasa prorządowa donosi, że B. B. postanowiło wycofać swoją listą w okręgu sandomierskim, gdzie wskutek unieważnienia przez Sąd Najwyższy wyborów do Sejmu, odbędzie się nowe głosowanie w dniu 23 b. m.

Widać z tego, jak bardzo B. B. czuje się niepewnie skoro z obawy przed kompromitacją przezornie wczasu wycofuje się z walki. Coby biedne B. B. zrobiło, gdyby były wybory w całym państwie?

280 tysięcy małżeństw

Warszawa, 11. 2. (AW.) Według przybliżonych danych statystycznych w ubiegłym roku zawarto w Polsce około 280 tysięcy związków małżeńskich.

TRZY L. E.
BEZKONKURENCYJNY APARAT DO SIECI PRĄDU ZMIENNEGO
Marconi'ego
nr 8807

Linguaphone
Najdoskonalsza metoda nauki języków obcych
W najkrótszym czasie, u siebie w domu, niezależnie od krępujących godzin, tanim kosztem, a jednak słuchając żywego wykładu najznakomitszych lingwistów świata, dorośli i dzieci mogą nauczyć się języków z najczystszym akcentem, przy pomocy płyt gramofonowych
Wyciąć i przesać jako druk (5 gr.)
Do Linguaphone Institute w Polsce Warszawa, Kredytowa 4.
Proszę o bezpłatne przesłanie ilustrowanej broszury, wyjaśniającej metodę „Linguaphone”.
Nazwisko: _____
Adres: _____
„Kur. Pozn.” 11. II. 30. nr 8812

Bilans likwidacji niemieckiej w Polsce

Z odczytu Kazimierza Kierskiego

Zapowiedziany na poniedziałek odczyt dr. Kazimierza Kierskiego o bilansie likwidacji niemieckiej w Polsce ściągł do sali Biblioteki Uniwersyteckiej znaczną liczbę publiczności. co świadczy o zainteresowaniu naszego społeczeństwa temi problemami.

„Polska w traktacie z Niemcami — rozpoczął prelegent — zrzekła się prawa likwidacji mienia niemieckiego w Polsce. Fakt ten jest bardzo ważnym momentem, mającym bezpośredni wpływ na ukształtowanie się stosunków z zachodnim sąsiadem. Trzeba dziś policzyć zyski i straty, które wynikły, albo dopiero wynikną w przyszłości, jako konsekwencja tego faktu. Strat mamy wiele; ponieśliśmy porażkę w stosunku do Niemiec przez niezrozumienie sprawy u tych czynników, które prowadziły pertraktacje, albowiem wśród nich było takich, którzy do dziś dnia wierzą w niewinną sielankę z Niemcami”.

Prawo Polski do likwidacji mienia niemieckiego — ciągnął dalej mówca — wypływało z postanowień traktatu wersalskiego. Specjalnie co do Polski, likwidacja miała jeszcze na celu częściowe odniemczenie kraju rdzennie polskiego, przemocą w ciągu półtora wieku germanizowanego, i wyrównanie w ten sposób, aczkolwiek niezupełne, wiekowej krzywdy dziejowej.

Likwidacja była więc zarządzeniem, wywołanem całą uprzednią działalnością samych Niemców, których skargi i żale na rzekomą niesprawiedliwość tego zarządzenia pozbawione są wskutek tego wszelkiej podstawy. Likwidacja dotyczyła zarówno państwowej, jak i prywatnej własności niemieckiej.

Co się tyczy państwowej własności, to Polska otrzymała ją na podstawie art. 256 traktatu wersalskiego w ten sposób, że wartość tej własności miała ustalić komisja odszkodowań w Paryżu i zapisać na rachunek sum, należ-

nych sprzymierzeńcom od rządu niemieckiego z tytułu odszkodowań.

Niemcy jednakże wytyżili wszystkie swe siły, ażeby przeszkodzić Polsce w realizowaniu przyznanych jej przez traktat uprawnień. W tym celu uciekli się do ogólnie znanego wybiegu, praktykowanego na całym świecie przez wszystkich niesummiennych dłużników, mianowicie — do pozornego przepisania zagrożonych obiektów na rzecz osób trzecich przez siebie przedstawionych.

Likwidacja majątków państwowych została przeprowadzona dla nas pomyślnie. Gorzej było z likwidacją prywatnych majątków. W rezultacie likwidacja, którą można byłoby ukończyć w krótkim przeciągu czasu, rozciągnęła się na szereg lat, z wielką szkodą dla interesów państwowych i narodowych. Ostatecznie zlikwidowaliśmy 91 większych majątków ziemskich (ponad 200 ha) obszaru około 100.000 ha, 3750 osad obszaru około 55.000 ha i około 2.000 nieruchomości miejskich i zakładów handlowo-przemysłowych.

W następstwie konwencji wiedeńskiej i układu likwidacyjnego zrezygnowaliśmy: a) z likwidacji około 90.000 ha samej tylko ziemi, nie licząc nieruchomości miejskich, objętych wysoce niekorzystnymi dla Polski przepisami konwencji wiedeńskiej z 30 sierpnia 1924 r. o obywatelstwie; b) z likwidacji 7 wielkich majątków ziemskich, obszaru 29.435 ha, 30—40 nieruchomości miejskich oraz pewnej liczby obiektów w b. Kongresówce i Galicji, objętych układem wyrównawczym z Niemcami z 31 października 1929 r.; c) z likwidacji wielkiego przemysłu niemieckiego na Górnym Śląsku, objętego tymże układem.

Interesujący odczyt p. prezesa Kierskiego, jednego z najwybitniejszych znawców spraw likwidacyjnych, nagrodzono żywymi oklaskami. Odczyt był zorganizowany przez Z. O. K. Z.

Prawda o polityce wewnętrznej

Przemówienie posła Karola Wierczaka w Sejmie w dyskusji budżetowej nad działalnością ministerjum spraw wewn.

O oszczędności w samorządach

Wysoki Sejmie! Ministerjum spraw wewnętrznych jest centralą tak zwanej radosnej twórczości. Przy zamknięciach rachunkowych za rok 1926-27 mamy bardzo ciekawe pozycje, mianowicie, za pierwszy kwartał t. zw. rządów przedmajowych na fundusz dyspozycyjny było wyznaczone 750.000, a od 1 kwietnia do 31 marca 1927 r., ponieważ uchwalono wówczas globalną sumę przy kwartalach budżetowych, przeznaczono na ten fundusz dyspozycyjny kwotę 9 milionów bez 30 złotych. Więc od samego początku już rozpoczęła się ta radosna twórczość przez wielkie zwiększenie funduszu dyspozycyjnego, a następnie przeniosła się także na samorządy. Szczególnie w tym roku ciężkiego przesilenia gospodarczego byłoby rzeczą wskazaną, aby p. minister spraw wewnętrznych zasłużył się Rzeczypospolitej Polskiej i wytyżił wszystkie siły, aby z tą radosną twórczością na terenie samorządów skończyć. Panu ministrowi zapewne wiadomo, że jeżeli chodzi o bezpośrednie opodatkowanie ludności, to jest ono większe na samorządy, aniżeli na wydatki państwowe.

Poprzedni minister spraw wewnętrznych w okresie tej radosnej twórczości razem z prezesem Banku Gospodarstwa Krajowego zachęcał samorządy do wielkiej twórczości, obiecywano kredyt na 4 i pół miljarde złotych. Szereg samorządów zaangażowało się wskutek tego w nadmierne wydatki. Nietylko nacisk administracyjny, aby wile inwestować, ale także tu i ówdzie demagogiczna polityka lewicy na terenie rad miejskich, doprowadziła do tego, że szereg miast zbankrutowało, a poszczególne sejmiki są zbyt obciążone. Nie mam czasu cytować wszystkich faktów, ale to doprowadza do tego stanu, że w tak ciężkim okresie gospodarczym przy uchwalaniu budżetów są tego rodzaju pomysły, jakie na komisji budżetowej sejmiku puławskiego wygłaszał starosta, który dla zdobycia brakujących 200.000 zł, żądał opodatkowania psów, które są stróżami gospodarstwa na wsi, lub opodatkowania drzewek owocowych, bo innych źródeł dochodów już nie znajduje. Wobec tego jest rzeczą konieczną, skoro rząd nie miał zro-

zumienia w okresie przesilenia gospodarczego mimo krytyki sytuacji przez członka bloku rządowego prof. Krzyżanowskiego — dla znacznego zmniejszenia budżetu państwowego, aby p. minister spraw wewnętrznych bardzo ostro dobrał się do budżetów sejmikowych, które są uchwalane obecnie. Należy przeprowadzić największe oszczędności w budżetach gmin, sejmików powiatowych i miast, ażeby ludność mogła ten kryzys gospodarczy przetrzymać.

Skończyć z samowolą administracyjną

Następnie p. minister spraw wewnętrznych musi uświadomić sobie, że jeżeli się chce, aby istniało poszanowanie władzy w państwie, to jest rzeczą konieczną położyć kres samowoli administracyjnej. Zwracano uwagę na komisji budżetowej na to, co się dzieje na terenie poszczególnych województw. Cytowano, jak administrację na terenie województwa pomorskiego używa się do walki politycznej, jak każe się popierać pisma „sanacyjne”. Aby p. ministrowi dać dowody, przedkładałem fotografie z brodnickiego powiatu, które wykazują, jak ta agitacja pod naciskiem administracji jest prowadzona. (Głos: Rządowi instruktorzy oświatowi). Dochodzi do tego, że p. wojewoda Lamot, który dlatego, że należał dawniej do „Wyzwolenia” chce się zasłużyć „sanacji” i chce się zrehabilitować. Robi się wszystko, aby na tym terenie, najważniejszym dla państwa polskiego rozbić społeczeństwo polskie, przez popieranie roboty partyjnej. Przecież nigdy jeszcze takiego wypadku nie było, aby w organie partyjnym wojewodowie pisywali artykuły wstępne, żeby tenże wojewoda atakował jednego z najbardziej zasłużonych ludzi dla wywalczenia Pomorza dla Polski, jednego z najbardziej przesładowanych działaczy z czasów niemieckich: b. senatora ks. Bolta. Słowem widzi się tam na każdym kroku ten nacisk partyjny, co przecież jest rzeczą niedopuszczalną przedewszystkiem na terenie tamtego województwa (Głos: Ale oni nie tylko sen. Bolta przesładowują, wszystkich przeciwników przesładowują).

Jeżeli chodzi o podkreślenie tego, przeciw czemu tak się zastrzegają przedstawiciele obozu rządowego i

rząd, że nie uwzględnia się protekcji przy obsadzaniu posad, to ja zapytuję p. ministra, dlaczego p. starosta Miechowski, który zabagnił gospodarke samorządu tamtejszego do tego stopnia, że komisja, która tam pojechała, trzech urzędników starostwa oddała pod sąd, że ten starosta jest widocznie tak wysoko postawiony w pewnych kołach obozu rządowego, iż został przeniesiony po tego rodzaju rewizji na starostwo lepsze, mianowicie na starostwo pod Warszawą do Błonia. Dlaczego po tych wszystkich faktach, które były ujawnione w prasie o starostwie makowskim nie było ani sprostowania w gazetach, ani żadnego badania, tylko tego starostę przeniesiono na posadę do Baranowicz, by ściagał tam urzędników, których miał pod sobą? Dlaczego nie występuje rząd stanowczo przeciw istnieniu bojówek „sanacyjnych” B. B. S., które bądź rozbijają ludzi na wiecach, jak było w Zawierciu, bądź doprowadzają do takich zbrodni, jak w Ciechanowie, gdzie zamordowały człowieka, którego pogrzeb zamienił się w manifestację całego powiatu z udziałem około 20.000 osób z miasta i powiatu. Nad grobem mówcy z bólem stwierdzali, że tego rodzaju szumowiny są w pewnych stosunkach z obozem rządowym i są tolerowane przez starostę. Wzywano ludność do samoobrony. (Głos na

prawicy: Co się z tym Sieczką wczoraj stało?)

Bardzo często na głoszone zarzuty przez posłów ze strony ministerstwa słyszeliśmy zaprzeczenia, czasami powoływano się na inne raporty policji. Otóż panie ministrze, aby pana przekonać, jak nie można, kiedy jest tego rodzaju demoralizacja w administracji, wierzyć raportom policji, przytaczam tutaj dowód sądowy z powiatu rzeszowskiego. Tam został wskutek doniesienia posterunkowego policji aresztowany Antoni Rączy, wzorowy gospodarz z Trzebieszówki, działacz w szeregu organizacji społecznych. Po kilku dniach wypuszczono go. bo się okazało na podstawie zeznań wszystkich świadków, że został on aresztowany dlatego, iż odważył się krytykować wójta, który jest przyjacielem p. starosty. Przeciw temu wójtowi gminiaci występują, ponieważ robi nadużycia w gminie. Podobnie na podstawie fałszywego doniesienia w tym samym powiecie aresztowano dziesięcioletniego wójta. Wincentego Fornaka.

Piętnując często konfiskiły poszczególnych pism, protestowaliśmy zwłaszcza przeciw temu, co się dzieje w cenzurze warszawskiej. Konfiskowało się artykuły nawet ludzi, tak zasłużonych dla kultury polskiej, jak Aleksander Świętochowski.

(Dokończenie nastąpi).

Sąd Najwyższy o granicach krytyki naukowej

Sensacyjny epilog głośnej sprawy

W swoim czasie w kołach naukowych naszego miasta dużo rozgłosu narobiła sprawa z oskarżenia prywatno-karnego dr. Władysława Kudelki przeciw prof. dr. Stanisławowi Kulczyńskiemu i dr. Zygmuntovi Jakubowskiemu ze Lwowa o zniewagę z powodu krytyki pracy dr. Kudelki „Wiadomości z botaniki”, napisanej w tonie bardzo ostrym przez dr. Kulczyńskiego, a ogłoszonej przez dr. Jakubowskiego w czasopiśmie „Wiedza i Szkoła”. W krytyce tej dr. Kulczyński użył wyrażen takich, jak: fantazja niczem nie poparta, fantastyczna przesada, curiosum, zarzucił autorowi pytkość i lekkomyślność w interpretowaniu przyrody, narzucanie czytelnikowi twierdzeń, mijających się z prawdą i t. d. Dr. Jakubowski umieścił ponadto przy recenzji dopisek, że błędy autora były mu znane już wcześniej, że nakładca nalegał na autora, by błędy te usunął, a gdy autor „upierał się przy swoich błędnych twierdzeniach”, wydawca zrezygnował z dalszych edycji podręcznika.

Sąd okręgowy w Poznaniu, jako sąd odwoławczy, dopatrywał się na oskarżenie dr. Kudelki w powyższych słowach t. zw. zniewagi formalnej z § 185. 193 kodeksu karnego, stając na stanowisku, że ze sposobu oświadczenia, iż książka roi się od błędów rzeczowych i nie spełnia minimalnych warunków podręcznika, gdy ponadto nie wykazano wszystkich błędów, gdy więc krytyka jest jednostronna w tym sensie, że stara się wykaże tylko błędy, a nie mówi, czy i jakie dobre strony ma krytykowana książka, „wynika istnienie zniewagi w rozumieniu § 193 kk”. Tosamo dotyczy przypadku dr. Jakubowskiego, z uwagi na to, iż przypisek ten nie był konieczny. Z tych względów sąd okręgowy w Poznaniu zasądził dr. Kulczyńskiego na 500 zł grzywny, a dr. Jakubowskiego na 200 zł. Wyrok ten, jako wydany w ostatecznej instancji, był prawomocny.

Ustawodawstwo polskie udzieliło jednak Sądowi Najwyższemu prawa uchylania wyroków w „drodze nadzoru” (dekr. z 8. lutego 1919), o ile wyrok został wydany z „pogwałceniem ustawy”, z czego skorzystał obrońca oskarżonych dr. Kuryłowicz i zwrócił się do Sądu Najwyższego z odpowiednim wnioskiem. W tym samym kierunku podjął inicjatywę prokurator przy Sądzie Najwyższym i po rozprawie w dniu 21 grudnia 1929 Sąd Najwyższy wyrok sądu okręgowego w Poznaniu uchylił mimo prawomocności, oskarżonych uniewinnił, nakładając kosztą postępowania karnego na oskarżyciela.

Stanowisko takie nie mogło nikogo zaskoczyć. Już w roku 1920 Sąd Najwyższy (28. 5. 20. 5/20) orzekł, że wypadki § 193 kk. stanowią wyjątek z reguły, że do istoty zniewagi pod względem podmiotowym nie wymaga się zamiaru znieważenia (animus iniurandi), lecz wystarczy świadomość obrazy czci, t. zn., że zniewaga formalna z 193 kk. wymaga ustalenia, że oskarżony miał zamiar dotknąć zniewagą osobę np. autora krytykowanego dzieła. W danym wypadku należało więc postawić kwe-

stję: czy z wyrażen, użytych przez autora i wydawcę, wynika, iż mieli oni zamiar znieważyć autora osobiście, czy też wyrażali się tylko ujemnie o jego dziele, co w myśl zasad nauki nie podlega karze (jeżeli jest właściwym środkiem osiągnięcia uznanego celu, jak powiada Liszt § 95 IV). Sąd Najwyższy nie dopatrywał się w tem zniewagi osoby i wyrok uchylił.

Niema w tem więc niczego sensacyjnego. Natomiast sensacyjne są pewne tezy, które wypowiedział Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku.

Powioda m. i. Sąd Najwyższy:

„Krytyka” z konieczności musi dotyczyć nie tylko danej pracy, lecz i jej autora. § 193 nie ma na oku samego dzieła lecz i jego twórcę, gdyż tylko jednostka ludzka podlega obraźni. Poza tem niemożliwością jest oddzielenie krytyki dzieła od krytyki jego autora; krytyka dzieła będzie zawsze oceną talentu, uzdolnień, motywów samego autora. Ten nierozdzielny związek między dziełem i jego twórcą sprawia, że potępiająca krytyka dzieła pociąga zawsze za sobą wyraźny lub domyślny wniosek i co do ujemnych kwalifikacji autora. § 193 dopuszcza karalność zniewagi jedynie wówczas, gdy forma ujemna sądu lub okoliczności wśród których został wydany, wskazują niewątpliwie na zamiar sprawcy znieważenia autora pracy naukowej. Sama obraźliwa treść i świadomość tej obraźliwości ze strony sprawcy niewystarcza, niezbędny jest jeszcze i powyższy zamiar...

Tezy te są nieco ryzykowne. Można sobie bowiem bardzo dobrze wyobrazić najostrzejszą nawet krytykę, która jednak nie dotyka osoby autora. Jeżeli powie się: „Dzieło nie uwzględnia najelementarniejszych podstaw danej gałęzi wiedzy”, a z drugiej strony, jeżeli powie się: „Autor jest kompletnym ignorantem w danej dziedzinie”, to rzeczowo będzie to tem samem, a jednak czemś — innem. Teza Sądu Najwyższego o „nierozdzielnym związku między dziełem autora a jego osobą”, uzasadniająca w swych konsekwencjach nawet „wyraźny” (lub domyślny) wniosek co do ujemnych kwalifikacji autora, rozszerza niezmiernie szeroko naukową zasadę o „właściwym środku osiągnięcia uznanego celu” (według Liszta) i oznacza, że krytyk może bezkarnie znieważać autora pomy, póki to czyni pod adresem jego dzieła, jak np.: „Podobny stek idjotyzmów mógł spłodzić tylko ostatni kretyń”.

Jak konstytucyjnie zagwarantowana swoboda nauki jest postulatem cywilizacji, tak samo pewna kurtuazja, nawet w najostrzejszej krytyce jest postulatem kultury i świadczy o kulturze środowiska. Pod tym kątem widzenia teza Sądu Najwyższego są ryzykowne. a d r.

Z Watykanu

Przyszły sobór powszechny

(KAP) Według doniesienia „Giornale d'Italia”, Ojciec św. ma wydać polecenie podjęcia na nowo prac soboru powszechnego, które były przerwane w roku 1870 w chwili zajęcia Rzymu.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Z naszego „państwa zwierzęcego“

Rozkoszne tygrysiatka — Za dwa tygodnie będą już przyjmować wizyty — Niespodzianka „Ledy“ — Wymiana — Żubry Odwiedzajcie Zwierzyniec!

Znów odwiedziliśmy nasze 4 piękne tygrysiatki ułożone wygodnie w pokoiku dozorczy p. Skrzydlewskiego. Przybrana ich matka wilczyca właśnie tarzała się we śniegu na dziedzińcu, a zauważywszy nas zaczęła złowrogo warczeć. Trzeba było ją uwiązać i mogliśmy wówczas rozkoszować się widokiem ładnie rozwijających się „kociaków“. Dopiero co nakarmiła je wilczyca, więc leżały na słomie i spały; trzeba je było przebudzić i nieco rozruszać; gniewały się z tego powodu okrutnie, a swe niezadowolone objawiały parskaniem, drapaniem łapkami i szerokim otwieraniem narazie jeszcze bezzębnych pyszczków. Niebawem poczęły pelzać po obszernej klatce, a pilnie obserwowała swych wychowanków srode zaniepokojona wilczyca.

Tygrysiatki już znacznie podrosły; jedno z nich waży obecnie półtora kilograma, drugie — nieco mniej. Regularnie co półtorej godziny karmi je wilczyca. Jeszcze potrzeba ze dwa tygodnie, zanim „kociaki“ będą mogły dobrze chodzić; potem też już wprost w oczach będą rosły.

Nad całą czwórka małych drapieżników czuwa też p. Skrzydlewski, który stale u nich przebywa, a nawet tam nocuje. Publiczność gwałtem pcha się do pawilonu, by zobaczyć małe stworzenia, lecz narazie nie dopuszcza się nikogo, nie chcąc drażnić wilczycy i nie męczyć „kociaków“. Za dwa tygodnie,

kiedy już same będą chlipać mleczko ze spodeczku — wówczas rozpoczną przyjmować wizyty i napewno przyjdą tłumy. Również troskliwie jest pielęgnowana wilczyca, którą stróż karmi mlekiem, gotowanym mięsem i specjalną zupką.

Znów prawdopodobnie w kwietniu lwica „Leda“ obdarzy nas młodszymi „królewiczkami pustyni“.

Należy zaznaczyć, że dyrekcja dokonała ostatnio wymiany tych zwierząt, których posiadała więcej okazów. Mianowicie Ogród Zoologiczny w Frankfurcie nad Menem przesłał nam jelenia „Wahiti“ i owcę grzywiastą za otrzymane wydry.

Naszego młodego 5-cioletniego żubra - stadnika, który od 26 września ub. roku jest w Warszawie w Ogródku Zoologicznym, zakupiło Ministerjum Rolnictwa. Niebawem on, oraz dwie jego towarzyszyki wrócą prawdopodobnie do rezerwatu w jednym z lasów państwowych w Wielkopolsce.

Życie w zwierzyni przeniosło się obecnie do pawilonów, w których panuje wielki ruch i rozgardzaj. Właśnie teraz można zaobserwować u zwierząt szereg ciekawych właściwości, które trudno dostrzec latem, gdy są na swobodzie. Publiczność winna zatem skwapliwie korzystać z zimy i odwiedzać nasz zwierzyniec, łącząc tem samem przyjemne z pożytecznym. (z)

„Czworonożni detektywi“

Zakończenie kursu tresury psów policyjnych

Centralą, zaopatrującą wszystkie komendy wojewódzkie w Polsce w psy policyjne, jest istniejąca w Poznaniu Szkoła Tresury, mieszcząca się na Cytađeli w osobnych na ten cel przeznaczonych zabudowaniach. We wspomnianej szkole, odbywa się „kształcenie“ młodych psów trwające zwykle przez siedem miesięcy. Przy rozpoczęciu tresury, do każdego psa przydzielają się osobnego przewodnika, w towarzystwie którego przebywa cały okres i dostaje przydział na pewien posterunek.

Na zakończenie 16. z rzędu takiego kursu, a czwartego, według metod zreorganizowanych, odbył się pokaz publiczny sprawności. Do konkursu stanęło 27 przewodników z psami i dwu kandydatów na instruktorów wojskowych, mających objąć tresurę psów z ramienia M. S. Wojsk. Konkursy wykazały w całej pełni sprawność psa policyjnego w służbie, polegającą na zajmujących ćwiczeniach w pojedynkę, w całych drużynach, skokach, chodzeniu po drabinie, pilnowaniu przedmiotów powierzonych do strzeżenia, nieprzyjmowaniu pokarmu od osób postronnych, zachowaniu się podczas konwojowania aresztowanego, reakcji na strzał itp. Całość była interesującym przeglądem bardzo wszechstronnych czynności psa w służbie policyjnej.

Podczas popisów byli obecni przedstawiciele władz miejscowych m. in. pp.: wojew. Raczyński, dowódca OK. VII. gen. Dzierżanowski, kom. miasta pułk. Grabowski, prof. Uniw. Pozn. dr. Runge, kom. wojewódzki pol. państw. insp. Goździewski, dyr. Mizgalski, nadkom. Mikulicz z komendy głównej p. p. w Warszawie, przedstawiciel straży granicznej, komendy głównej policji śląskiej i in.

Należy nadmienić, że w Centralnej Szkole Tresury Psów Policyjnych w Poznaniu, prowadzonej od r. 1922 pod kierunkiem p. nadkomisarza Grimma, oddano do służby około 500 psów policyjnych. (k)

KALENDARZYK

Wtorek, 11 lutego 1930.

Słońce: wschód 7.19; — zachód 16.56; — długość dnia 9 godz. 37 min.

Księżyc: wschód 13.52; — zachód 6.49; — przed pełnią.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 761 mm. = W

sprawozdanie z działalności za I trymestr, wybór komisji regulaminowej i sprawa rozdziału referatów.

WYKŁADY

— **O Hiszpanji.** Wybitny publicysta warszawski, ks. W. Kneblewski, wróciwszy, świeżo z podróży po Hiszpanji, pragnie podzielić się z społeczeństwem poznańskim wrażeniami i wygłosi referat na temat: „Religia i obyczaj w Hiszpanji“ w piątek, dnia 14 bm. o godz. 8 wieczorem na sali Domu Królowej Jadwigi przy Alejach Marcinkowskiego 1, I. piętro.

ŻYCIE SOKOLE

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokol“ XII. Śródmieście.** Z powodów od nas niezależnych, plenarne zebranie lutowe nie odbędzie się dziś we wtorek, lecz dopiero w środę, dnia 19 bm. w salce Restauracji Zamkowej. Sw. Marcin 40. Zarząd.

— **Tow. gimn. „Sokol“ Poznań II. Jeżyce.** Zebranie plenarne „Sokoła“ jeżyckiego odbędzie się w dniu dzisiejszym o godz. 20 w sali p. Kasperkowej, a nie jutro, jakby to wynikać mogło z pomyłki, powstałej w wczorajszym ogłoszeniu.

— **Druchny wszystkich gniazd** zwyżwa się, aby o godz. 15.30 we środę stawiły się przed szpitalem miejskim, celem wzięcia udziału w pogrzebie ojca naczelniczki okręgowej, śp. Koracha.

— **Roczne walne zebranie sekcji lekkoatletycznej „Sokoła“** odbędzie się w sobotę o godz. 19.30 w salce zebrań na boisku „Sokoła“. Przybycie wszystkich członków konieczne.

— **Tow. Gimn. „Sokol“ w Międzychodzie** urządziło dnia 2 bm. w sali p. Wróży przedstawienie amatorskie pt. „Popychadło“. Liczne zebrana publiczność podziwiała i oklaskiwała nader staranną grę amatorów. Podkreślić trzeba, że tutejszy „Sokol“, dobrze zorganizowany, pracuje bardzo gorliwie na niwie społecznej i liczy przeszło 100 członków, w tem około 60 czynnych. (mr.)

WIECZORY, KONCERTY

— **Bal Związku Zawodowego Pracowników Bankowych, Oddziału w Poznaniu** czyli tak zwany Bal Bankowców, który w roku ubiegłym cieszył się ogromną frekwencją i był jednym z najbardziej udanych balów karnawału, odbędzie się 15 bm. Zaproszenia wydaje zarząd Związku: Aleje Marcinkowskiego 24 w godzinach wieczornych.

— **Korpus Podoficerski Garnizonu Poznań** urządzi w dniu 13 bm. o godz. 20 w salach „Belwederu“ doroczny bal reprezentacyjny. Udział dwóch orkiestr wojskowych. Wstęp tylko za okazaniem zaproszenia, które otrzymać można w Referacie Oświat. Komendy Placu plac Wolności 16. Dochód przeznaczony na cele oświatowe.

— **Teatr Szkolny** (ul. Bukowska 16) w ubiegłą sobotę odbyła się w Teatrze Szkolnym w obecności uczestników kursu polonistów, odbywającego się właśnie w Poznaniu, generalna próba wieczornicy morskiej, przygotowanej na uroczystość rocznicy odzyskania morza przez uczennice Gimnazjum im. Gen. Zamoyskiej i uczniów Gimn. im. A. Mickiewicza. Piękne słowo, muzyka i taniec zespolone w pomysłowy scenariusz dały całość, która zyskała szczerze uznanie zebranych. Ciekawe to przedstawienie odbędzie się w sobotę i niedzielę, 15 i 16 bm. o godz. 5 po południu.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Z Stow. „Stella“.** Pobyt chłopców na stacji sanitarnej w Kobylnicy kończy się z dniem 25 lutego br. Dzieci wrócą o godz. 14.48. Osoby, oczekujące powrotu dzieci, zechcą o tym czasie odebrać je z głównego dworca. — Następna partja dziewcząt wysłana będzie 1 marca br. o godz. 15 z głównego dworca. Przyjmuje się dziewczęta na 6 tygodni, w wieku od 8 do 14 lat, lecz za zgodą Wydziału Opiekuńczego wyjątkowo mogą być wysłane dzieci młodsze i starsze. „Stella“ przyjmuje dzieci nie tylko z Poznania, lecz również z całego województwa. Opłata dzienna za dziecko wynosi 3,25 zł; nie wlicza się w to kosztów za podróże oraz za choroby, leczone w szpitalach lub innych zakładach. Zgłoszenia dzieci przyjmuje się do 26 bm. w biurze przy Zielonych Ogródkach i ul. Długiej 17 w czasie od 9—15, gdzie udziela się chętnie dalszych informacji.

— **Z Ogniska Polek.** Pozostałe zaproszenia na wieczór taneczny dnia 15 bm. w salach Hotelu Francuskiego odebrać można w składach p. Bachorskiej, ul. Ratajczaka 1 oraz p. Wdowickiej, św. Marcin 20.

— **Wydział Przedsiębiorstw M. W. K. T.** Jak się dowiadujemy, w ostatnim czasie w Dyrekcji Międzynarodowej Wystawy Komunikacji i Turystyki zorganizowano nowy wydział pod nazwą Wydział Przedsiębiorstw. Zadaniem Wydziału jest udzielanie koncesyj na urządzanie na terenach Wystawy w czasie jej trwania: kiosków, kawiarni, restauracji i t. p.

— **Udogodnienia w komunikacji autobusowej.** Z dniem 10 bm. wielki autobus marki „Minerwa“ kursujący między Poznaniem a Międzychodem, przejeżdża

Czytelnikom Naszym, przejeżdżającym przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają najświeższe numery

„Kurjera Poznańskiego“

we wszystkich kioskach gazetowych

na dworcach i w wielkich hotelach

również przez Sieraków. Zmianę w rozkładzie jazdy zrobiono na ogólne życzenie licznych pasażerów. Autobus jest ogrzewany i mieści w sobie 30 osób. Poza tem wprowadzono drugie udogodnienie. Mianowicie autobus będzie wyjeżdżał z Poznania z narożnika Wałów Jana III i ul. Fredry, tuż przy kościele ewangelickim, zatrzymując się po drodze przy ulicy Kościelnej. Wyjazd z Poznania o godz. 19.15 z Międzychodu zaś o godz. 7. (z)

KRONIKA MIEJSCOWA

— **W pierwszą rocznicę istnienia Związku Elektryków** w dniu 9 bm. urządzono wspaniały obchód. O godz. 11 przedpołudniem odbyła się w kościele OO. Franciszkanów uroczysta msza św., w której wzięły udział bratnie organizacje z miasta i okolicy. Krótko po 12 rozpoczęły się uroczystości obrady w lokalu p. Bayerowej przy pl. Bernardyńskim. Uroczystości zamknęła wspólna kawa. — Obśrzesniejsze sprawozdanie podamy później. (tr.)

— **Zjazd Hallerczyków** odbył się w sali „Pod Strzechą“. Przybyli delegaci placówek chorągwi Wlkp. Obrady otworzył wiceprezes p. Rolewski, oddając dalsze przewodnictwo w ręce prezesa głównego zarządu pułk. Modelskiego. Na zebraniu chorągwi i placówka przedłożyły sprawozdania, ilustrujące swą działalność. Poza tem poruszono cały szereg ważnych zagadnień. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Zaraza uliczna.** W dn. 7 i 9 bm. wieczorem policja poznańska zarządziła obławę po podejrzanym lokalach i zaułkach ulicznych. W wyniku obławy przytrzymano 39 kobiet lekkich obyczajów, które poddano badaniu lekarskiemu. Okazało się, iż 24 z nich trzeba było przekazać do przymusowego leczenia z powodu chorób wenerycznych. (k)

— **Co za G.?** Dnia 9 bm. przytrzymaono osobnika, który nie chce wyjawić swego nazwiska, niewiadomo z jakich przyczyn. Ustalono, że imię mu Roman, a początkująca litera nazwiska jest G. Rysopis: wzrost 164 cm, szczupły blondyn, oczy niebieskie, na lewej szczęce blizna, lat około 27. Wymieniony jest żonaty — ojciec dziecka. Przy sobie ma korespondencję od żony, ostatnio pisaną w sierpniu ub. roku, z której wynika, że żonie na imię jest Zofja, a 4-letniemu dziecku Aleksander. (z.)

— **Ujęcie złodziei.** Suwaliński Roman z Kaźmierza pow. Szamotuły i Stypińska Stanisława, również tamże zamieszkała, przytrzymani zostali za kradzież gotówki 515 zł p. Wojciechowskiemu z Nowejwsi pow. Szamotuły. — Lechowski Stanisław, bez mieszkania, przytrzymany został za kradzież piąszcza w restauracji Tunel Europejski przy ulicy Kantaka 4. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** P. Czyżewskiemu Walentemu, ul. Piotra Wawrzyniaka 12, skradziono z stajni na Zawadach parę szorów i 6 koców wart. 500 zł. — Do składu garderoby męskiej p. Guzika Maksymiljana, ul. Półwiejska 15, wpadł Śniatecki Kazimierz, Chwaliszewo 66 i przywłaszczył sobie futro męskie, wart. 500 złotych, poczem zbiegł. — P. Szymczyńskiemu Witoldowi, zam. w Hotelu „Polonia“, skradziono z garderoby Domu Rzemieślniczego podczas zabawy piąszcza męski, wart. 250 zł. — P. Wosińskiej, ul. Grunwaldzka 22, skradziono z mieszkania złoty damski zegarek i złoty pierścionek. — Miejskiej Kolei Elektrycznej skradziono z placu przy ul. Gajowej 150 kg. starego ołowiu. — P. Olszewskiemu Wincentemu, ul. Wyspiańskiego 1, skradziono w lokalu pewnym srebrne etui wart. 150 zł. — Włamano się do wystawy obrazów w pałacu Działyńskich przy St. Rynku 73 przy pomocy wybicia szyb w drzwiach i skradziono kasetkę z gotówką. Obwiniony jest Gaskowski, zam. przy ul. Nadbrzeżnej 1, który przyznał się do winy. (z.)

— **Czyja własność?** W wydziale śledczym pokój 41 znajduje się zegarek męski 3-kopertowy tombakowy, „Remontoir Ancree De Precision“, pochodzący z kradzieży. Właściciel zechce się zgłosić po odbiór. (z.)

ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 1 st. C., najniższa — 1 st. C. Kal. rz.-kat.: Lucjusz; jutro Eulalja P. Kal. słow.: Świętochna; jutro Radzyn Św.

Wystawy

Salon Wlkp. Stow. Artystów-Plastyków, pl. Wolności 44a, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Salon Stow. Przyj. Sztuk Pięknych, plac Wolności 18, otwarty w dni powszednie od godz. 11—17, w dni świąteczne od 12—15.

Publiczna wypożyczalnia książek Czytelnicy dla Kobiet przy ul. Kantaka 8-9. II ptr., otwarta codziennie od godz. 11—13 i od 16—19. Opłata miesięczna 2 zł.

Biblioteka I. J. Kraszewskiego (Wrocławska 17) otwarta codziennie od 12—1 i od 4—7, w soboty od 12—3. Kaucja zł 3,00. Abonament zł 1,80. Wpis zł 0,50.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka św. Łazarza, ul. Strusia 9.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdują.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzi w środę 12 bm. mistrz malarzski Kazimierz Nowak, Poznańska 44 z małżonką swą Teodorją z Zielińskich. Msza św. na intencje jubilatów odbędzie się w kościele Serca Jezusowego na Jeźycach o godz. 9.

— **P. Józef Kozłowski**, właściciel restauracji przy ul. Franciszka Ratajczaka 15 obchodził w tych dniach 15 rocznicę istnienia swego przedsiębiorstwa. W czasie werbunku powstańców na Górny Śląsk, oddał p. Kozłowski jako zasłużony członek Tow. Uczestn. Powstania, lokale swe na wspomniane cele. Z zainprowizowanego biura werbunkowego wyszło na Śląsk 13 kompanij.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Tow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo** parafji św. Marcina. — Kwartalne zebranie odbędzie się w środę, dnia 12 bm. o godz. 17 na sali Księgarni św. Wojciecha, Aleje Marcinkowskiego 22. Na porządku obrad bardzo interesujący wykład ks. dr. Janickiego na temat „Nasze obowiązki wobec rodaków na obczyźnie“. O licznym udziale członków i gości prosi Zarząd.

— **„Młodzież Wszechpolska“.** Zebranie członków zwyczajnych odbędzie się dnia 12 bm. o godz. 20.15 w lokalu własnym przy ul. św. Marcina 65 (podwórce, prawa I ptr.) Na porządku obrad m. in.

KRONIKA SĄDOWA

O usiłowane morderstwo. W sądzie okręgu toczyć się miała rozprawa przeciwko Jakóbowi Dąbrowskiemu z Obornik, który na tle sprzedaży majątku zabił niejakiego Jana Gołabia. Proces zapowiadał się bardzo ciekawie, to też galerja przesiadająca była publicznością. Trybunał w komplecie długo oczekiwał na przybycie obrońcy oskarżonego adwokata p. K. Nowosielskiego. W rezultacie rozprawę odroczone na koszt obrońcy. Rozprawie przewodniczył sędzia Haler, oskarżał prokurator Janczewski. Poza tem wezwano też zaprzysiężonych rzeczoznawców - lekarzy prof. dr. Horowkiewicza i dr. Lagunę. (z.)

Niepoprawni złodzieje. Franciszek Tabat i Jan Blotny mają na sumieniu bardzo liczne przestępstwa. Tabat 16 razy już był w więzieniu, a Blotny — 6 razy. Tym razem znowu dostali się na ławę oskarżonych, gdyż usiłowali popełnić rabunek. Oto na dworcu towarowym w Poznaniu stał zaplombowany wagon, zawierający towary firmy Bracia Szymański. Terenu pilnował stróż Maślak. Zauważył on, jak z przeciwnej strony poczęli podkraść się dwaj mężczyźni, a po ich zachowaniu się doszedł do wniosku, że to złodzieje. Postarał się zatem nieznacznie o pomoc, a złodzieje tymczasem weszli na rampę; jeden z nich zerwał plombę i otworzył wagon. Do kradzieży jednak nie doszło, gdyż ich spłoszono, poczem przychwycono na ul. Półwiejskiej i oddano pod opiekę policji. Na rozprawie obaj udali, że wogóle o niczem nie wiedzą. Trybunał zasądził każdego na 3 miesiące więzienia. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Zagadkowa śmierć. W Gnieźnie zmarła w dniu 9 bm. rzekomo wskutek zatrucia zamieszkała tam uczennica szkoły muzycznej Małgorzata Wittówna. Wdrożono śledztwo w celu wyjaśnienia sprawy. (k.)

Zderzenie się samochodów. U wylotu ul. Mieczysława i św. Mikołaja w Gnieźnie w dniu 9 bm. zderzyła się doręczka samochodowa, kierowana przez Franciszka Drewniaka z Gniezna z autobusem, własnością Dolaty ze Sławna w powiecie gnieźnieńskim. Obydwa pojazdy zostały uszkodzone. (k.)

Podczas młócenia zboża w Nowej Wsi Królewskiej w pow. wrzesińskim popędzający konie Walerjan Walkowski usiłował wskoczyć na manęz (kierat). Przy wskakiwaniu nadepnął on na deskę wałka, która się przytem załamała, przyczem Walkowski wpadł pod koło, łamiąc nogę. (k.)

Bójka na zabawie. W Oblaczkowie w pow. wrzesińskim na odbywającej się tam w dniu 9 bm. zabawie wszczęli zaciętą bójkę zamieszkał w Wrzesni Józef Ziółkowski, Antoni Gruczyński i Paweł Mueller. Mueller pchnął bagnetem Stanisława Brzakowskiego, przebijając mu dłoń, ponadto poranił Józefa Niemierę i Zygmunta Nawłokę. Inicjatorów awantury na zabawie aresztowano. (k.)

Zdybano „wilka w owczej skórze”. Handlarz drobiu Rutkowski zgłosił się do szpitala miejskiego w Grudziądzu z raną od postrzału w nodze, twierdząc, że został w lesie pod Maruszą przez rabusiów napaśnięty, obrabowany a podczas walki postrzelony. W toku dochodzeń wydało się, że R. napadł zmyślił w celu zatarcia śladów usiłowanego przez siebie włamania w nocy do zagrody rolnika Niezgody w Klódce. N., zbudziwszy się, przychwycił Rutkowskiego na gorącym uczynku i postrzelił go. Sprawą zajął się prokurator. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

Września. (Z Tow. Czytelnia dla Kobiet.) Walne zebranie Tow. Czytelnia dla Kobiet zagalała p. starościna Charkiewiczowa, poczem złożyła urzęd. z powodu wyjazdu z Wrzesni. W serdecznych słowach pożegnała się z członkiniami, życząc towarzystwu jak najlepszego rozwoju. Na przewodniczącą wybrano p. Izę Krzyżagórską, na sekretarkę p. Br. Matuszewską, na skarbniczkę p. L. Kilkowską, na bibliotekarkę p. Janinę Jerzykiewiczównę. Następnie wiceprezesa p. Gawlakowa złożyła p. Charkiewiczowej gorące podziękowanie za wzorowe kierownictwo towarzystwem i wręczyła dyplom upominkowy, a p. Jerzykiewiczówna zadeklamowała wierszyk i wręczyła wiązanek kwiatów na pożegnanie. Walne zebranie uchwaliło zmienić nazwę towarzystwa, które odąd nazywać się będzie „Katolickie Koło Pań”. Ze sprawozdania rocznego wynika, że towarzystwo to rozwija się bardzo korzystnie, odbywa regularne posiedzenia miesięczne, urozmaicone zawsze wykładami i deklamacjami i posiada własną, dość bogatą bibliotekę. Katolickie Koło Pań we Wrzesni istnieje od lat 20 i stoi na gruncie religijnym i narodowym. (y.)

Czarnków. (Pożegnanie.) Powiatowy inspektor szkolny p. Duszyński opuścił powiat nasz i przechodzi na równorzędne stanowisko do Grodziska. Uroczyste pożegnanie odbyło się w tych dniach w lokalu p. Piławskiego, na które przybyła znaczna liczba nauczycielek i nauczycieli z powiatu.

(Kurs.) Wielkopolskie Kółko Rolnicze organizuje dnia 19 bm. o godz. 10 rano w sali Ogrodu Browarnego bezpłatny kurs hodowlano-spółdzielczy. Tematem wykładów będą hodowla bydła, świń, drobiu, krzysów w rolnictwie, o organizacji i zbytu produktów hodowlanych itd. W

końcu zostaną wyświetlone filmy naukowo-rolnicze.

(Rejestracja.) Rejestracja robotników rolnych do Niemiec odbywa się w biurze Magistratu pokój 1. Podlegają jej osoby nie posiadające żadnego majątku, a pierwszeństwo mają te, które pracowały w ubiegłych latach w Niemczech. (cn.)

Jarocin. (Promocja.) P. Kajetan Rajewski, stud. Uniwersytetu Poznańskiego, otrzymał dnia 20 stycznia promocję na doktora wszeh nauk lekarskich.

(Osobiste.) Mocą dekretu wojewody poznańskiego przeniesiono z dniem 3 bm. z województwa do tutejszego starostwa referendarza p. Lucjana Dembowskiego w charakterze zastępcy starosty. — P. Jan Gorgolewski, urzędnik tutejszego starostwa, b. komisarz obwodowy, został przeniesiony do Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. (jk.)

Do wszystkich pracowników umysłowych!

Nadzwyczajne zebranie uroczystościowe, poświęcone rocznicy powstania styczniowego, odbędzie się w czwartek 13 bm. punktualnie o godz. 7-mej wieczorem na dużej sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8a. Na porządku obrad referat: O powstaniu styczniowym.

Po zebraniu wieczorem towarzyski z tańcami. Wstęp bezpłatny dla członków z rodziną za okazaniem legitymacji.

Po legitymacje dotąd nieodebrane, prosimy zwrócić się do sekretariatu przy ul. Masztalarskiej 8a, II p. Tamże przyjmuje się również zgłoszenia nowych członków i udziela wszelkich porad prawnych.

Za zarząd Związku Prac. Umysł. Z. Z. R. P.

(-) Barczewski (-) Kosteczki
prezes sekretarz

SPORT

Gry ruchowe

Mecz siatkówki w Nakle. „Warta” — „Hufiec Żeński” zakończyły się zwycięstwem „Warty” 28:21 (13:15). Rewanżowy mecz wygrała również „Warta” 26:19 (11:15). Drużyna „Warty” wystąpiła w składzie: Frydrychówna, Takwodówna, J. Kryżanka, Kazkówna, Kwiatkowska, P. Kryżanka.

Mecz koszykówki między wymienionymi zespołami, skrócony do 2x10 minut rozstrzygnięta „Warta” dla siebie 8:5 (44). Skład drużyny jak wyżej, z tem że zamiast Kazkówny i Kwiatkowskiej grała Chudzicka. Poziom gry gospodarzy świadczy o dobrej zaprawie hufca żeńskiego.

Flokiej na lodzie

PZL przychylił się do prośby AZS warszawskiego o dopuszczenie jego pierwszej drużyny dopiero do finału rozgrywek w mistrzostwach Polski. Wobec tego ilość zespołu powiększy się jeszcze o jeden, a wybór jej zależy od samych władz związkowych. Zawody te jak wiadomo, odbędą się w dwóch grupach, a zwycięzcy obu grup grać będą w finale z AZS warszawskim o tytuł mistrza.

Narciarstwo

Mistrzostwo Szwajcarii w Engelberg przyniosło zwycięstwo Walterowi Bussmannowi (Lucerna) który w biegu 18 km. zajął 1. miejsce w 1.26:12, 2. L. Herin (Wł.) 1.27:50, 3. A. Rubi (Grindelwald) 1.28:17. W skokach 1. F. Kaufmann (Grindelwald) 230.9 pkt., 2. A. Badrutt (St. Moritz) 218.5, 3. A. Rubi, 4. D. Zogg, 5. B. Trojani, 6. R. Bodrut. Ponieważ Bussmanna niema w skokach pomiędzy pierwszymi 15 ciekawe byłoby się dowiedzieć na mocy jakiego obliczenia przyznano mu mistrzostwo.

Mistrz Finlandji, W Kuopio rozgrywa się konkurencja mistrzostw. W biegu płaskim na 10 km. zwyciężył Martti Lappalainen w 35:59, 2. Lentinen 36:20, 3. T. Lappalainen 36:40, 4. Paanamen, 5. Saarinen. W biegu 50 km. zwyciężył w doskonałym czasie Saarinen 3.32:22, 2. Paanamen 3.34:10, 3. T. Lappalainen 3.39:33, 4. M. Lappalainen 3.40:55. Bieg ten odbył się w terenie płaskim.

Piłka nożna

Pierwszy Polski Kl. Sp. „Poznań” zwołuje na dzień 13 bm. godz. 20 na sali p. Bajerowej Plac Bernardyński roczne walne zebranie.

W Pradze odbyła się konferencja przedstawicieli Polski, Węgier, Austrii i Czechosłowacji, biorących udział w spotkaniach o puchar Środkowej Europy dla amatorów, gdzie też m. innemi sprawami odrzucono również protest węgierski co zawodów Polska — Węgry w Poznaniu, które, jak wiadomo, skończyły się porażką Węgrów w stosunku 5:1. W ogólnej punktacji w tych zawodach po pierwszym roku prowadzi Polska 5 pkt przed Austrią 4 p. i Czechosłowacją 3p. Węgry 0 p. Plan rozgrywek na rok bieżący ustalono jak następuje: 4. 5. Austrija — Czechosłowacja w Linzu; 11. 5. Węgry — Polska; 1. 6. Węgry — Austrija; 8. 6. Węgry Czechosłowacja.

Wszystkie spotkania odbędą się w Budapeszcie; 15. 6. Polska — Austrija w Krakowie; 26 lub 28. 10. Czechosłowacja — Polska w Pradze. (tel. wł.) F. G.

Pięściarstwo

Niemieckim pięściarzom w Stanach Zjednoczonych nie wiedzie się. Po porażce w swym pierwszym występie, również i w poniedziałek wieczór w Nowym Jorku uległ. W wadze półśredniej mistrz Niemiec Kugler pokonał w pierwszej walce Amerykanina Eddie Dewillisa, uległ natomiast w finale Włochowi Arcelliemu. W wadze średniej: Leidmann pokonał Amerykanina Pete Bellino, uległ w drugim spotkaniu Włochowi Piazzii zdecydowanie. W w. ciężkiej: Figue uległ już w pierwszej walce Amerykanowi Arturowi Huttick, który w finale za niskie uderzenie Melvina Taylor został zdyskwalifikowany. (radio)

Przed meczem Poznań — Monachjum. Przed kilku dniami gościli w Monachjum Węgrzy. Ze względu na przyjazd Bawarczyków w niedzielę do Poznania podajemy kilka wyników ich walk: Ausboeck (walczy u nas z Forlańskim) pokonał na pkt. Lajosa Gerasina, Schleinkofer (jego przeciwnikiem będzie Aniola) — Bodyego II, Mistrz Niemiec Muysers który walczył będzie z Majchrzykiem przegrał niespodziewanie do Bernloehra (Mannheim). Przypominamy, że niedzielny mecz, odbędzie się o godz. 12 w sali kina Słońce. Należy zaopatrzyć się w bilety w firmie „Camera”.

Stibbe (Union - Łódź) wyjeżdża na kilkumiesięczny trening do Paryża, wobec czego nie weźmie on udziału w mistrzostwach polskich. (tel. wł.)

Tennis

Turniej w Cannes obfituje w niespodzianki. Morpurgo pokonany został przez Stefaniego 4:6, 6:4, 5:7. Artens zwyciężył Gasliniego 6:1, 6:3, Aussen i Tilden po wygraniu z Lafaurie i Morpurgo 6:4, 5:7, 6:4, ulegli parze Ryan i Cochet w trzech setach.

Reprezentacja Japonji do rozgrywek o puchar Davisa została następująco ustalona: Harada, Yoshiro Ohta, Tamio Abe i Hyotora Sato.

Wśród zawodowców

W spotkaniu o mistrzostwo świata w wadze półciężkiej pokonał Jimmy Slatteiry — Lou Scozza w 15 starciach na pkt. zdobywając tytuł. W walce ramowej Sandwina pokonał po 109 sek. Knute Hansena przez k. o. posyłając go w tym krótkim czasie 6 razy na deski. (radio)

Życie organizacyjne

Walne zgromadzenie Kl. Sp. „Warta” odbędzie się w sali wykładowej biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Franciszka Ratajczaka 4/6, przypominamy w ostatniej chwili, dziś o godz. 19.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożył w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Marja Wesolkowa z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 5 zł. — N. N. Poznań, w pewnej intencji 10 zł. — Józefa Drożdżewska 5 zł. — Kowalakowie z Trzcielina zamiast wieńca na trumnę śp. Antoniego Wojciechowskiego 15 zł. — M. S. 5 zł. — Antoni Cugier, Kościąg z prośbą o zdrowie 3 zł. — Dr. Kukliński, Rawicz, 10 zł. — F. J., Nakło n. Notecią z podziękowaniem za otrzymane łaski i dobrodziejstwo 20 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 489,10 zł.

Na ubogich m. Poznania: Konstancja Stawska zamiast wieńca na trumnę śp. dr. Stanisława Pernaczyńskiego 30 zł. — Rogerostwo Sławscy zamiast wieńca na trumnę śp. dr. Stanisława Pernaczyńskiego 30 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanemi 858,70 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Kółko Szachowe Koła Absolwentów Miejskiej Szkoły Handlowej. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, dnia 11 bm. o godz. 20 w szkole im. Działyńskich przy ul. Działyńskich. Schadzki kółka odbywają się we wtorki i piątki.

Stow. Porządku Publicznego, Wilda. Roczne walne zebranie odbędzie się w czwartek, 13 bm. o godz. 19.30 w lokalu dh. Figla, przy ul. Wierzbicice 27.

Sodalicia Panien Urzędniczek. Adoracja wynagradzająca odbędzie się w środę, dnia 13 bm. o godz. 19.30 w kaplicy sodalicyjnej.

Tow. Cechowej Czeladzi Kołodziej-skiej. Zebranie plenarne odbędzie się w dniu 13 bm. o godz. 19 u p. Ograbowicza, ul. Ślusarska 6.

Koło Przyjaciół Harcerstwa przy Drużynach im. Ks. J. Poniatowskiego. Zabawa maskowa odbędzie się w środę, dnia 12 bm. o godz. 20 w salach Ogrodu Zoologicznego. Sądząc według zgłoszeń po zaproszenia, zabawa ta zapowiada się świetnie. Pozostałe zaproszenia wydaje firma „K. D. H.”, ul. Podgórna 10.

Tow. Przemysłowców w Jeżycach. Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dnia 12 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Na porządku obrad odczyt prezesa p. Koperskiego.

Koło Śpiew. im. Moniuszki. Bal maskowy dnia 15 bm. w sali Domu Rzemieślniczego. Komitet przygotowuje wie-

le niespodzianek, a między niemi premjowanie masek. Do tańca przygrywać będą dwie wyborowe orkiestry. Zaproszenia osobście otrzymać można w firmach: „Kastor”, św. Marcina 55, „Venetia”, Marsz. Focha 41, p. Piński, Górna Wilda 17, a listownie wysła sekretarz Tow. Wł. Szymkowiak, Patrona Jackowskiego 35.

Rada Nadzorcza Tow. św. Władysława donosi członkom zarejestrowanym, że walne zebranie roczne odbędzie się 2 marca o godz. 14.30 w lokalu p. Staszewskiego (San Domingo) przy Drodze Dębińskiej. Wstęp mają tylko członkowie rejestrowani z uregulowanymi składkami i za okazaniem legitymacji książkowej. — Zebranie jakiejś filijki lazarskiej, zwołane przez nielegalny komitet, jest nieważne i Rada Nadzorcza go nie uznaje.

TEATRY

Z Teatru Wielkiego. Dziś, we wtorek „Księżniczka dolarów”. We środę, 12 bm. pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego premjera opery Weinbergera p. t. „Szwanda dudziarz” z pp. Bojar - Przemieniecka, dr. Roesslerówna, Karpackim, Perkowiczem, Romanowiczem i Zathayem; reżyser p. Urbanowicz. Inscenizacja i dekoracje art. mal. p. Jarockiego.

W czwartek, 13 bm. „Krysia Leńniczanka” z pp. Fontanówna, Karska, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt.

„Pan Twardowski”, wspaniale wystawiony balet, ukaże się w niedzielę 16 bm. na przedstawieniu popołudniowym po cenach znizowanych.

Z Teatru Polskiego. Dziś i jutro ostatnia nowość repertuarowa, niegrana dotąd na żadnej scenie, propagandowa komedia Józefa Rączkowskiego „Nad polskim morzem”. Komedia ta szturmem zdobyła sobie powodzenie. Dwa pierwsze przedstawienia były wyprzedane do ostatnich miejsc, a publiczność z entuzjazmem przyjmowała sztukę i wykonawców, wywołując niezliczone razy autora, który był obecny na dwóch pierwszych przedstawieniach.

Z Teatru Nowego. Dziś, we wtorek i jutro, we środę „Ten, który zmienił nazwisko”, sensacyjna i emocjonująca sztuka Edgara Wallace’a, w pierwszorzędnej obsadzie z pp. Cieszkowską i Chmurkowskim na czele. Sztuka ta utrzymuje widza w ciągłym napięciu i cieszy się niestabnącem powodzeniem.

ZYGMUNT LISICKI

znakomity nasz pianista wirtuoz wystąpi z własnym koncertem w piątek, dnia 14 lutego, wieczorem o godzinie 8, w sali Domu Ewangelickiego. Artysta znany z szeregu występów (ostatnio na koncercie symfonicznym) zjednał sobie poważne grono słuchaczy przez swą wysoce artystyczną grę, świetną interpretację i znakomitą technikę. Bardzo ciekawy program składa się z klasyków i modernistów, który podamy. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejnbrowskiego, ul. Gwarna 20, w cenie 2 do 6 zł. w dzień koncertu przy kasie, zw 21 669

V. koncert Filharmonji Poznańskiej. W niedzielę, dnia 16 lutego w południe o godzinie 12, w auli uniwersyteckiej, odbędzie się V koncert Filharmonji Poznańskiej. Program koncertu składa się z utworów dotąd w Poznaniu nie granych, i tak wykonane zostaną wyjętki z „Polepienia Fausta” Berlioz na orkiestrę, koncert fortepianowy G-dur Beethovena z tow. orkiestry i „Psalm 47” Florent Schmitta na chór, solo i orkiestrę. Koncertem dyryguje Stanisław Wiechowicz. Koncert fortepianowy odegra p. Wanda Piasecka, która na kilku występach w Paryżu odniosła wielki sukces. Prima donna opery poznańskiej p. Zofia Fedyczkowska wykona part solową w Psalmie Schmitta. Oprócz wyżej wymienionych biora udział chóry: „Kóło Śpiewackie Polskie” i „im. Chopina”, o których poziomie artystycznym wyraziły się wszystkie pisma warszawskie (z okazji ostatniego występu w Warszawie), z największym uznaniem. Zwraca się uwagę PT. publiczności, że koncert niedzielny jest przedostatnim z zapowiedzianych sześciu koncertów w sezonie bieżącym. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejnbrowskiego, ul. Gwarna 20 w dzień koncertu w Auli, zw 21 662

Teatr Wielki

DZIŚ — „Księżniczka dolarów” — operetka Falla.

Środa, 13. 2. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera. (Premjera).

Czwartek, 14. 2. „Krysia Leńniczanka”, operetka J. Jarno.

Piątek, 15. 2. „Casanova”, opera Rózyckiego.

Sobota, 16. 2. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.

Niedziela, 17. 2. po pol. „Pan Twardowski”, balet Rózyckiego.

Niedziela, 17. 2. wiecz. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Poniedziałek, 18. 2. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera.

Wtorek 19. 2. „Blanche fleur”, opera Kientzela.

Początek o godzinie 8 wieczorem

Teatr Polski

DZIŚ — „Nad polskim morzem”,

Środa, 13. 2. „Nad polskim morzem”

Czwartek, 14. 2. „Kupiec wenecki”.

Piątek, 15. 2. „Nad polskim morzem”.

Sobota, 16. 2. „Nad polskim morzem”.

Niedziela, 17. 2. po pol. „Kopciuszek”.

Niedziela, 17. 2. wiecz. „Kupiec wenecki”.

Poniedziałek, 18. 2. „Kupiec wenecki”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej od nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Ten, który zmienił nazwisko”,

Środa, 12. 2. „Ten, który zmienił nazwisko”

Początek o godzinie 8 wieczorem.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

„SZWANDA DUDZIARZ”

(Przed jutrzejszą premierą)

Już z komunikatów reklamowych czytelnicy nasi dowiedzieli się, że opera Weinbergera „Szwanda Dudziarz” jest dziś operą modną, że grany jest na stu scenach niemieckich równocześnie i że cieszy się wszędzie dużym powodzeniem.

Od czasu do czasu zjawia się w literaturze muzycznej taki w czepku rodzony benjamin, za którym wszyscy naraz przepadają i z rąk go sobie wydzierają. W Polsce pierwszy Poznań (kto wie zresztą czy nie ostatni) zwrócił uwagę na tę tak dziś rozchwytywaną nowość. Świadczy to w każdym razie bardzo dobrze o aspiracjach i przedsiębiorczości artystycznej naszej sceny operowej, która stara się dotrzymać kroku teatrom operowym o starej kulturze. Co zaś do kariery scenicznej „Szwandy” (dosyć zresztą świeżej) to musimy zobaczyć go żywego i w całej uwodzicielskiej krasie na scenie, ażeby sobie zdać sprawę w czym leży jego urok. Przypuszczać jednak można, że wzięcie swoje zawdzięcza egzotyzmowi folkloru — tak mój dzień ludowości.

Na ludowości czeskiej opiera się cała treść muzyczna a także i literacka „Szwandy”. (W tytule nazywa się „operą ludową”). Libretto sporządził Milos Karez, biorąc za osnowę prawdopodobnie podanie ludowe a jeśli nie, to w każdym razie własnemu pomysłowi nadał cechy bajki ludowej.

Bohaterem opery jest czeski Orfeusz, Szwanda, pięknie grający na dudach. Z całego przebiegu akcji przebiega tendencja apoteozowania muzyki jako jedynej skutecznego remedium na wszystkie dolegliwości moralne a nawet fizyczne. Podobno kiedyś tak było, że ludzie w muzyce szukali ukojenia i zapomnienia trosk codziennych. (Dziś czyta się o tem tylko w kronikach, słyszy się opowiadania starych ludzi, pamiętających dawne czasy). Wyszukać jednak takie wnioski z dzisiejszej rzeczywistości byłoby bardzo lekkomyślnem. Szwanda wierzy w każdym razie w siłę swej sztuki a autor libretta układa skwapliwie takie sytuacje, które dudziarza w jego wierze podtrzymują.

Bo jak tu — proszę — nie wierzyć, skoro gdziekolwiek grajek ze swą muzyką się pojawia wszystko się naraz zamienia w jeden hymn radości i promienie szczęścia. Ludzie się cieszą i tańczą; młoda żona szczęśliwa jest, że ma za męża grajka pięknie w dudy dmącego; królowa nieszczęśliwa, której czarnoksiężnik ze zemsty za odrzuconą miłość serce w kawał lodu zamienił, rozpromienia się na dźwięk jego muzyki, odzyskuje normalną temperaturę w okolicy mięśnia sercowego i płonie miłością do dudziarza; djabeł, znany ze swych okrucieństw i twardego serca, cieszy się, że niebacznie wypowiedziane kłamstwo wtrąca Szwandę do piekła, bo mu nudne życie piekielne muzyką urozmaici; jest też wprost nieszczęśliwy, kiedy uparty Szwanda grać w piekło nie chce. Jakich ten stary arcybiskup podstępów nie używa, aby Szwandę do grania nakłonić! Puszczą się nawet na oszustwo podczas gry w karty o duszę Szwandy — szulerkę tę jednak demaskuje bezlitośnie szlachetny bandyta Babiński, który jest naogół dobrym duchem Szwandy i wyciąga go zawsze z najcięższych opresyj.

Już raz tak się zdarzyło, że kiedy rozmówiana w Szwandzie królowa „Serce z Lodu” chciała go przy sobie zatrzymać, poślubić i uczynić panem swego królestwa, a prawowita żona Szwandy, Dorota, przeciwko temu zaprotestowała, rozsierdzona królowa skazała ich oboje na śmierć; przed egzekucją zjawił się na placu przyjaciel-bandyta i niespostrzeżenie zamienił katowi topór na miotłę, co oczywiście kata na wielką kompromitację naraziło. skazańcom jednak życie uratowało. Tym razem również bandyta Babiński w porwywie szlachetności wyrwa duszę Szwandy z rąk szatańskich, ale że jest człowiekiem miękkiego serca, więc na widok zmartwionej miny diabła rozczuła się i proponuje mu przyjaźń, zwracając równocześnie wszystkie kosztowności, które mu przedtem był zrabował. Zwraca mu nawet piekło, które w karty od diabła był wygrał. Szwanda, z radości, że wszystko się dla niego dobrze kończy, zagrał diabłu na odchodem tak pięknie, że całe piekło poszło w tanę.

Ostatni obraz mógłby się nazywać „Powrót marnotrawnego męża”, rzecz bowiem kończy się bardzo umoralniającą sielanką w chacie Szwandy — jak na początku przy boku kochającej żony, z udziałem poczciwego ludu, który ma za zadanie wydawać okrzyki radości (wzgl. zgory) tam, gdzie zdaniem autora libretta jest to potrzebne.

Zajmujące i żywo ułożone libretto wyposażone jest w bogatą treść muzyczną, opartą przeważnie o motywy ludowe czeskie. O muzyce samej, która — poza melodyjnością odznacza się przede wszystkim wysoką techniką

kompozytorską i wyszukaną, a świetnie brzmiącą instrumentacją (przeżyjemy — zdaje się — dziś nowy „złoty wiek” instrumentacji) zdawać będziemy sprawę po premierze. Na wybitne podkreślenie zgóry zasługuje fakt ukazania się tej głośniejszej a bardzo trudnej opery na naszej scenie. Dowodzi to, że tak kierownictwo teatru, jak i zespół cały umie i chce pracować bez oglądania się na łatwe i powierzchniowe sukcesy. Wróży to dobre o pracy na przyszłość.

St. Wiechowicz.

ŻYCIE KULTURALNE

KIM BYŁA PANI TELIMENA?

Towarzystwo literackie im. Adama Mickiewicza zaczęło w swym poznańskim oddziale odrazu żyć intensywnie i bogato. Ledwie założony, zgromadził on na swym pierwszym wieczorze w Collegium Minus przeszło setkę osób, które z najwyższym zainteresowaniem śledziły „Rodowód Telimeny”, przez prof. dr. Stanisława Dobrzyckiego za temat pierwszego odczytu wybrany.

Prof. Dobrzycki na wstępie zrekonstruował niejako stosunki rodzinne Telimeny: skąd przybyła, czem była dla Sędzięgo, który ją nazywa „Panią Siostrą” i czem dla Zosi, której była opiekunką. Ten niezwykle ciekawy rodowód imaginacyjny uzupełnił prelegent portretem psychicznym, ukazując Telimenę na tle Soplicowa jako kobietę z wyższą kulturą towarzyską i także intelektualną, amatorkę sztuki i literatury, osobę poza tem pełną życia i wytrwale polującą na męża, którego nakoniec zdobywa. Kokieterja Telimeny i chęć podobania się nie była grą dla gry, ani też środkiem do celów czysto erotycznych. Dojrzała już mocno piękność chciała poprostu wydać się za męża, aby zapewnić sobie spokojne życie i starość. Po paru nieudanych próbach cel osiągnęła i na pewno była najlepszą żoną pana rejeńta Bolesły — jak to w pełnym wdzięku obrazku na zakończenie prelegent przedstawił.

Za świetnie wygłoszony odczyt, pełen nie tylko wiedzy ale i dowcipu, podziękowano prof. Dobrzykiem grzmiącymi oklaskami. Wywiązała się też zajmująca dyskusja. Pierwszy krok nowego Towarzystwa okazał się poprostu znakomicie udanym, to też po odczycie zapisywano się gęsto na członków. Tylko tak dalej, a comiesięczne jego zebrania staną się rodzajem rendez-vous zarówno dla naszych uczonych, jak dla miłośników literatury, bo będzie można na nich spędzić godzinę w atmosferze wysokiej kultury i wśród ciekawych dyskusyj.

NAUKA

Z Koła Bibliotekarzy. W dniu 13 bm. (czwartek) o godz. 20 odbędzie się w Bibliotece Raczyńskich Nadzwyczajne Walne Zebranie członków Koła. Na porządku dziennym: 1) Wybór Komisji Rewizyjnej, 2) Prezes K. Kierski: Autografy polskie (komunikat i pokaz). Goście mile widziani.

Dwaj słynni Pilźnianie. Szczęśliwym trafem losu małe miasteczko podgórskie w Małopolsce wślawiło się, za dni renesansu, głośnieimi imionami Szymona Mariusza i Sebastjana Petrycego o których wyszły właśnie dwie rozprawy. (Sz. Mariusza z Pilźna korespondencje z lat 1551 do 1555. Wydał St. Kot. Kraków 1929 i W. Wasik. „Sebastjan Petrycy z Pilźna i epoka”. Warszawa 1929). Kultura renesansu zaglądała bowiem nietylko do dworów wielkopańskich i miast, ale i pod skromne dachy mieszczan w ustronnych zakątkach prowincji. Pilźno dostarczyło wielu wychowanków akademii krakowskiej. — Zdolniejsi przy poparciu mecenasów wyjeżdżali do Włoch i po powrocie podnosili poziom naukowy kraju. Niektórzy przechodzili potem w szeregi ziemian. Takim był i Mariusz, którego korespondencja prywatna należy do wyjątkowych zażytków źródłowych w tym rodzaju. Dowiadujemy się z niej, jak myślał, czem się zajmował i światli Polacy ze stery uniwersyteckiego wieku XVI jak Hozjusz, Kromer, Grabowiecki, Przyłuski, Nidecki, Kuczborski. Petrycy, był znów filozofem i komentatorem Arystotelesa. Prof. Kot obiecuje zająć się też jego poezją, tymczasem zaś charakteryzuje zasługi Petrycego dla kultury filozoficznej polskiej, jego znawstwo autorów greckich i rzymskich, jego talent edytorski i komentatorski. Oczekujemy niecierpliwie ostatniego zeszytu rozległej pracy. (T. Gr.)

KRAJOZNAWSTWO

Odczyt o polskiej florz wygłosił w poznańskim Towarzystwie Krajoznawczym wybitny jej znawca, prof. dr. Konstanty Stecki. Prelegent scharakteryzował syntetycznie szatę roślinną Polski, jej rozmieszczenie i podział. Jeden z najgenialniejszych, mówił, botaników polskich z ubiegłych pięćdziesięciu lat, prof. dr. Marjan Raciborski, ustalił zależność obecnej roślinności od czterech najważniejszych czynników; są to: historia roślinności, wpływ klimatu, gleby i walka o byt. Jak wiadomo, wielki lodowiec skandynawski pokrył w epoce dyluwjalnej całą prawie Polskę aż po Karpaty i Wołyń i zniszczył sobą całą roślinność t. zw. „trzeciorzędową”. Resztki jej, t. zw. relikty zachowały się u nas tam, gdzie lodowiec nie sięgał a więc na podolskich stepach. Również za topniejącym lodowcem posuwała się ku północy roślinność tundry i stąd n. p. zielenik z Murmanu posiada niemal trzyczwartę roślin, identycznych z naszymi tatrzańskimi. Ważne są na naszych ziemiach graniczne linie występowania pewnych wysokopiennych drzew a to: jodły, sosny, cisa, świerka i buka. Opisywane przez Mickiewicza leśne buki litewskie są tylko poetyczną licencją, gdyż drzewa te nigdy na wschód od linii mniej więcej Wisły nie rosły. I w rozkładzie naszej szaty roślinnej wydzielić można cztery krainy botaniczne, jako części krain ogólnoeuropejskich. Prelegent, pokazując mnóstwo doskonałych przedróżcy zapoznał audytorjum z najbardziej charakterystycznymi gatunkami roślin w każdej wydzielonej krainie.

W najbliższą sobotę odbędzie się dalszy ciąg i zakończenie arcyciekawego przeglądu naszej flory; prof. K. Stecki zapozna nas z górską roślinnością, której (zwłaszcza tatrzańskiej) jest również wybitnym znawcą. Pożądaniem byłoby, aby na odczyt zjawiała się młodzież szkolna, która nie ma na tem skorzysta i rozszerzy sobie wiadomości o Polsce. (J. Ml.)

SLAWISTYKA

O Poznaniu w Pradze. O ratuszu poznańskim i jego dziejach wygłosił odczyt p. Hilary Majkowski z Poznania w Pradze Czeskiej. Ten sam publicysta mówił następnie na drugim wieczorze o plastyce polskiej w ostatnich dziesięciu latach. Na obu odczytach, sala była wypełniona i przyjęcie życzliwe, a pełne zainteresowania.

Sztuka Katerwy w Pradze. Znana i z takim sukcesem wystawiana w Polsce komedia Bohdana Katerwy „Urwis” została wystawiona w Pradze Czeskiej pod tytułem „Nezbeda”, w „Intimni Divadlo (Intymny Teatr). Przekładu dokonał p. J. B. Kledra, reżyserował p. Jerzy Vasmut. Pełna wesołości komedia doznała wielkiego powodzenia.

TEATR

Z teatru katowickiego. Piszą nam z Katowic: Kierowany przez dyr. Szpakiewicza nasz dramat i komedia dobrze spełniają swoje zadanie. Wystawiono między innymi „Złota Czaszka”, „Adwokata i Różę”, „Rewizora z Petersburga”, ostatnio zaś, „Maman do wzięcia”, która cieszy się naturalnie ogromnym sukcesem. Teatr nasz grywa także w sąsiednich miejscowościach jak Królewska Huta, Pszczyna itd., niosąc sztukę polską w najszersze warstwy. Uda się do wyborów, np. pierwsze przedstawienia od połowy września do pierwszych dni listopada zgromadziły na 47 wieczorach prawie 25 tysięcy widzów. (tk)

VARIA

Lourdes. W ostatniej „Tęczy” znajdziemy ciekawy a pięknymi ilustracjami zapożyczony artykuł prof. dr. Tadeusza Siłnickiego p. t.: „Lourdes”. Autor opisuje dzieje jednego z najświątobliwszych dziś miejsc cudownych. Żadne bodaj inne w świecie nie ściągają tak licznych pielgrzymek z różnych państw i narodów. Lourdes jest niejako światową stolicą kultu Matki Boskiej. Podaje autor barwny opis Lourdes i jego okolicy, tak często urozmaicaną różnobarwnymi strojami przeróżnych pielgrzymek ludowych i rozbrzmiewającej melodiami nabożnych pieśni różnych narodów. Szczególnie Francuzi i Polacy kultują część Matki Boskiej. Dla nas jest ona Królową Korony Polskiej, dla Francuzów Notre Dame — Naszą Panią. (tk)

U KLASYKOW

„PRZEGLĄD HUMANISTYCZNY”

Choć filologię klasyczną zwykli uważać profanowie za rzecz „martwą”, czasach powszechnego zastoju umysłowego i kulturalnego — największą żywotność okazują właśnie filologowie. Gdy np. poloniści których jest przecież tyłu, ledwie mogą się zdobyć na utrzymanie dwóch swych pism: „Pamiętnika Literackiego” i „Ruchu Literackiego”, liczących ledwie po kilkaset egzemplarzy nakładu, to filologowie klasyczni rozporządzają trzema świetnymi pismami, z których jedno — „Filomata” — drukuje się w trzydziestu kilku tysiącach egzemplarzy! Wszystkie te trzy pisma — więc, prócz „Filomaty”, „Kwartalnik Klasyczny” i sędziwa „Eos” — mają siedzibę we Lwowie, a za swego głównego patrona mają niezinordowanego Słazaka prof. Ganszyna, który dwóch pierwszych pism jest twórcą i głównym filarem.

Obecnie prof. Ganszyniec zapowiada wydawanie nowego pisma. Będzie ono miało nazwę „Przegląd Humanistyczny”. Pod tym tytułem wychodziło w Warszawie pismo wcale dobrze redagowane, które wskutek opieszalności wydawców i niepodatności gruntu warszawskiego zostało w r. 1926 zawieszono. Wznawiając je, prof. Ganszyniec chce dać mu zupełnie odmienny charakter — bardziej żywotny. Pismo ukazywać się będzie w 5 zeszytach 7 arkuszowych, a poświęcone będzie językom i literaturom nowoczesnym (polonistyka, anglistyka, romanistyka, germanistyka) oraz historii. Treść dzielić się będzie na 4 działy: I. Dydaktyka. II. Sprawozdania. III. Bibliografia (streszczenia i krytyka nowszych publikacji). IV. Kronika (notatki o ruchu naukowym, odkrycia, nekrologi etc.). Należy się spodziewać, że pismo to pod energiczną ręką redaktora będzie rozwijać się pomyślnie i zyska wielu czytelników, żadnych nawiązania kontaktu ze światem kulturalnym. (JB)

Polskie dzieło o greckiej tragedji. Pod tytułem „Tragedja grecka” wydał dr. Stanisław Witkowski, profesor Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, dwutomowe dzieło, które jest pierwszą w Polsce historją tragedji greckiej. Przeznaczone ono jest przede wszystkim dla studentów i kandydatów magisterskich i doktorskich z dziedziny filologii klasycznej, następnie dla nauczycieli filologii w gimnazjach, którzy czytają z uczniami Sofoklesa. Ale dzieło to przyda się i filologom nowożytnym: germanistom, romanistom a zwłaszcza polonistom i to zarówno kandydatom egzaminów magisterskich i doktorskich, zdającym historję literatury starożytnej lub zarys filologii klasycznej, jak i nauczycielom, czytającym w szkole arcydzieła dramatyczne literatury nowszych, ponieważ książka omawia wpływ tragedji greckiej na poetów dramatycznych od epoki odrodzenia począwszy.

Dzieło to potrzebne jest tem bardziej, gdyż jak uczy doświadczenie, studenci i kandydaci często nie rozumieją należycie niemieckich podręczników historii literatury starożytnej. Filologowie nowożytni mogą w książce pomieścić pewne ustępy, przeznaczone wyłącznie dla filologów klasycznych; ustępy te są w książce wymienione. Wreszcie książka powinna obudzić zainteresowanie poetów, literatów i wykształconych sfer społeczeństwa wobec tego, że arcydzieła tragedji greckiej mają wartość niespożyta i ciągle są przedmiotem naśladowań i przeróbek ze strony poetów nowożytnych we wszystkich literaturach narodów cywilizowanych. Po bibliografii przedmiotu i rzucie oka na rozwój badań nad początkami tragedji greckiej, tak dotychczas ciemnymi, autor omawia powstanie tragedji greckiej i wiadomości o najstarszych poetach tragicznych, a potem w tomie I omawia wyczerpująco Aischylosa i Sofoklesa, a w tomie II Eurypidesa. Z tragedji IV wieku analizuje anonimowego Rezosa. Rzut oka na rozwój tragedji, jej wpływ i znaczenie zamkają dzieło. (sw)

Książki nadesłane

„Słownik morski polsko-angielsko-francusko-niemiecki” opracowany przez Komisję Terminologiczną przy Lidze Morskiej i Rzecznej w Warszawie. Zeszyt pierwszy. Statki i teoria statku. Red. inż. B. Bagniewski. Warszawa 1929. Wyd. Wojskowy Instytut Naukowo-Wydawniczy.

Juljan Ejsmond: „Żywoty drzew” (Drużga księga „w Puszczy”) — Gebethner i Wolff — Warszawa 1930.

Zofja Nalkowska: „Książka”. Powieść. Wydanie trzecie — Gebethner i Wolff — Warszawa 1930.

Tadeusz Łopalewski: „Rycerz z Łańcany”. Poemat dramatyczny. Wilno 1929. Nakł. Ludwika Chomińskiego.

S. p. inż. Bernard Rutkowski

Dnia 31 stycznia pochowano we Wrzeszowie inż. Bernarda Rutkowskiego dyrektora Wydziału Mechanicznego Dyrekcji Kolei w Gdańsku. Z s. p. B. Rutkowskiego odszedł do grobu jeden z pionierów polskiej b. dz. pruskiej, człowiek, który w chwili zmartwychwstania Ojczyzny poświęcił dla Niej duże zasługi.

Urodzony w 1872 r. w Ziemi Lubawskiej, na Pomorzu, s. p. Rutkowski uczęszczał do szkół średnich w Nowemście i Chełmie, gdzie należał do czynnych członków Kola Filomatów. Po ukończeniu gimnazjum wstąpił do politechniki w Charlottenburgu, którą kończył w 1898 r. jako inżynier dyplomowany. Od tego czasu bez przerwy pracuje w kolejnictwie, w Bydgoszczy, w Nadrenji i Starogardzie w Pomeranii. Po rewolucji niemieckiej w 1918 r. przybył do polskiej Kolei w Poznaniu, oddając się do dyspozycji Rady Naczelnej, która, po wypędzeniu Niemców, mianuje go pierwszym prezesem Poznańskiej Dyrekcji Kolejowej. Z Poznania s. p. Rutkowski, jako jeden z pierwszych, przybył do Gdańska, przejmując od władz niemieckich ster Dyrekcji Kolejowej i od tego czasu, początkowo jako wiceprezes, potem jako dyrektor Wydziału Mechanicznego pozostaje aż do śmierci na tej ważnej placówce polskiej.

Odszedł od nas człowiek kryształowy, pracy i wielkiej pracy. Już od najmłodszych lat, jako godny przedstawiciel starszej Ziemi Lubawskiej, należał do tych, którzy stale i wszędzie akcentowali swą polskość. Pierwotnie w gimnazjum w Chełmie i na politechnice w Berlinie, potem na kolejach niemieckich, dokumentował wyraźnie swą przynależność narodową, za co został przymusowo translokowany do Nadrenji. Niejednemu z Jego starych współpracowników nadreńskich ze złości wspomina, jak to naszego „Registratora” i Jego rodziny nigdy nie braliśmy do siebie. Bo też mało było takich, którzy odważali się w owych czasach dokumentować tak dobitnie swoją narodowość.

W Poznaniu, w zaraniu państwowości polskiej, Zmarłemu przypadło w udziale jedno z najtrudniejszych zadań: organizacja polskiej dyrekcji kolejowej. Wypchnięty on z całym zaparciem się siebie nie odpowiadającą pracą, niestety nie oszczędzonym mu był szereg przykrości, które silnie poderwały Jego zdrowie. Daleki od kompromisu i oportunisty, Zmarły konsekwentnie szedł swoją drogą do swego celu — stopniowego odniemczenia Dyrekcji Kolejowej, silnie uważając, że fachowców należy zastępować tylko fachowcami, nie zaś pierwszym lepszym z brzęgu. Polityka ta nie przypadła do gustu Warszawie, która żądała środków rewolucyjnych w tej pracy. To też przeniósł się Zmarły do Gdańska, by pracować w swym ulubionym fachu i tu postawił Wydział Mechaniczny na najwyższym poziomie.

Jednocześnie w stosunkach swych z podwładnymi był zawsze s. p. Rutkowski wyrozumiały ojcem i kolegą, co w rezultacie wytworzyło takie stosunki w gdańskim wydziale mechanicznym, że była to jedna rodzina z hasłem: jeden za wszystkich, wszyscy za jednego. Stosunki te uważać można za wzór dla następnych pokoleń kolejowych. Zmarły był też przez czas dłuższy prezesem Związku Inżynierów Kolejowych w Gdańsku.

Pogrzeb Zmarłego, który prowadził k. k. prałaci dr. Rogala, Szydlik, Chudziński i in. zamienił się w prawdziwą manifestację polską. Kondukt pogrzebowy, który wyruszył z domu akademickiego przy Heeresanger we Wrzeszowie, i w którym niesiono kilkadziesiąt sztandarów, poprzedzony orkiestrą kolejową, ciągnął się na zgorą kilometr.

Oby Ci lekka była ta mogiła przedwczesna, kochany Kolego, bowiem do brze się zasłużyłeś dla Polski i sprawy narodowej. Kłedzcy.

Jutro premjera „Szwandy dudziarza”

Oczekiwana z takim zainteresowaniem prapremjera polska atrakcyjnej opery Jaromira Weinbergera „Szwanda dudziarz” odbędzie się jutro w śródmieściu w Teatrze Wielkim. Dyr. Wojciechowski w licznych, niezwykle sumiennych próbach przygotował trudne dzieło z wielkim pietyzmem artystycznym, to też dzisiejsza generalna próba wykazała w całej pełni, że „Szwanda dudziarz” będzie na naszej scenie świetnym przedstawieniem a repertuarowi polskich scen operowych przybywa jeszcze jedno nowe dzieło, które zainteresowało całą Europę i wszędzie wzbudziło entuzjazm. Niewątpliwie i u nas znajdzie melodię, pełna temperamentu i bogatej rytmiki muzyka „Szwandy dudziarza” wielu przyjaciół a efektowna, na ziemi jak w piekle rozgrywająca się ciekawa akcja opery, ujęta w popiślowe a piękne ramy inscenizacyjne, dzięki reżyserji p. Urbanowicza i dekoracjom, projektu p. Jarockiego — spotka się z pewnością z uznaniem i podziwem naszej publiczności, tak że sukces dzieła będzie i u nas równie

wielki i trwały jak zagranicą. Jutro więc wieczorem podąży muzykalny Poznań na uroczystą premjerę „Szwandy dudziarza” do Teatru Wielkiego, który znowu raz przeżywać będzie jeden ze swoich wielkich wieczorów.

Wymowne skutki rozwodów

Katolicka Agencja Prasowa donosi, co następuje:

Z wiarygodnych źródeł donoszą nam, że do kurji metropolitalnej wileńskiej wpłynęło pismo p. Stanisławy Stolarskiej z zapytaniem, czy może liczyć na pomoc duchownej władzy katolickiej w sprawie następującej:

Dziesięć lat temu w kościele rzymsko-katolickim zostało zawarte małżeństwo wymienionej p. Stolarskiej z oficerem W. P. Niebawem jednak mąż zaczął się starać o rozwód początkowo w sądzie cywilnym (b. zabór pruski), następnie w konsystorzach prawosławnym, lecz bezskutecznie. Dopiero po przejściu na kalwinizm sprawa weszła na wokandę sądu konsystorskiego kalwińskiego w Wilnie. Tutaj sprawa wzięła odrazu inny obrót, tembardziej, że p. porucznik postawił dwóch sierzantów, jako świadków, którzy jako ludzie wszechstronnie z życiem obeznani stwierdzili, że pani Stolarska nie jest odpowiednią żoną dla p. porucznika.

Wobec takich dowodów sąd kalwiński udzielił p. porucznikowi rozwodu. Zawdzięczając tej decyzji p. Stolarska z dwuletnim dzieckiem została bez środków do życia i opieki. Obecnie prosi o pomoc władze Kościoła Katolickiego.

Przykro jest niestety stwierdzić, że wobec tolerowania przez państwo „prawnego” bezprawia władze Kościoła Katolickiego pozostają bezsilne.

Człowiek żyje na ziemi od 15000 lat?

Prof. dr. Frank z uniwersytetu wiedeńskiego zebrał dane z dziejów badań nad praczłowiekiem i zgodnie z twierdzeniami wiedzy współczesnej, określa żywot człowieka na ziemi na lat 15000.

Uczony zadał sobie najpierw pytania: W którym okresie geologicznym pojawił się człowiek? Ile tysięcy lat minęło od pojawienia się istoty ludzkiej na ziemi? Nauka dowiodła, że w okresie lodowym człowiek już przebywał na ziemi. Pytanie, kiedy pojawił się człowiek okrzestowany, wraz ze swym pierwotnym narzędziem maczugą, wkracza w dziedzinę problemów okresu lodowego.

Uczni wypowiedzieli w tym względzie 36 przypuszczeń.

Czy był jeden, dwa czy więcej okresów lodowych? Uczni Penck i Brückner, którzy twierdzili, że były cztery okresy lodowe, ogłosili w r. 1909, że ludzkość żyje na ziemi od 320.000 lat. Ale ten nadmiar cyfr przetrwał niedługo. Już uczony Bayer, który uznawał egzystencję dwóch okresów lodowych, twierdził, że wiek ludzkości nie przekracza 50.000 lat.

Wiedza historyczno-kulturalna uważa i tę liczbę za wysoką.

Badania kultur Egiptu, Mezopotamji, Chin i t. d. doprowadzają do wniosku, że liczby powyższe były o wiele przesadzone. Początek młodszego okresu kamiennego przypada zdaniem wielu na r. 3500 przed Chrystusem.

Tęsamem odpadają liczby, jakie wymieniano dla starszego okresu kamiennego, bo przecież człowiek nie potrzebowałby aż 40.000 lat, aby nauczyć się gładzenia kamienia. Jak wiadomo wczesny okres kamienny zna kamienie obrabiane zgrubą, późniejszy (młodszy) już gładzone.

Pojędyńcze warstwy pierwszego okresu kamiennego nie leżą, jak to dotychczas często przypuszczano, jedna na drugiej, lecz obok siebie. Rozważania kulturalno-historyczne doprowadzają do wniosku, że niektóre wyroby rąk ludzkich pochodzą z okresu czasu z przed 13.000 lat. A więc wiek ludzkości przyjąć trzeba co najmniej na 13.000 do 15.000 lat. Liczby powyższe nawet mogą z czasem ulec raczej redukcji, niż podwyższeniu.

Na pomoc tym twierdzeniom idzie matematyka ścisła, która wylicza, że jedna para małżeńska, mając sześcioro dzieci, po 450 latach rozradza się w miliony potomstwa. Rozmnażanie się ludzi i ich rozprzestrzenianie się na kuli ziemskiej również nie wymaga aż setek tysięcy lat.

Gigantyczny spis ludności

w Stanach Zjednoczonych

W bieżącym roku rozpoczynają władze Stanów Zjednoczonych olbrzymią kampanję statystyczną, która ma dostarczyć wyczerpującego materiału z zakresu wszelkich dziedzin społecznego życia. Oprócz właściwego spisu ludności przeprowadzi się cały szereg ankiet na poszczególne tematy.

I tak w zakresie przemysłu i handlu ustali się, jakie ośrodki uzyskują powodzenie, a jakie upadają, jak się przedstawiają poszczególne rynki zbytu itd.

Szczególnie niejasną i pozbawioną dokładnych cyfr jest kwestja bezrobocia. Według jednych danych liczba bezrobotnych na terenie U. S. A. wynosi 1 milion, podczas gdy inne źródła stwierdzają 4 miliony! Taka niejasność, powstała dzięki temu, że niema w Ameryce ubezpieczalni od bezrobocia, musi być oczywiście w najbliższym czasie usunięta.

Niemniej uwagi poświęcają władze gospodarcze wiejskiej. Poszczególne pkt. kwestjonariusza ustala, ile znajduje się ziemi uprawnej, jakie maszyny rolnicze są w użyciu, jak przedstawia się zdrowotność wsi, czy w danych punktach jest elektryczność, radio, telefon i czy korzysta się z samochodów. Na kwestjonariusz z tej dziedziny składa się nie mniej i nie więcej, tylko 300 pytań!

Inne znowu rubryki pytać się będą ciekawie, ile Stany Zjednoczone posiadają samolotów i... fortepianów, ile koni motorowych pracuje we wszystkich maszynach i pojazdach mechanicznych.

Ten naprawdę gigantyczny spis przechodzi wszystko, co dotychczas w tym zakresie zrobiono. Dla dokonania tego mobilizuje się najlepsze siły urzędnicze i skomplikowane maszyny do liczenia. Spis ten odbywać się będzie, pomimo amerykańskiego pospiechu, przez 3 lata. Dla samego zliczenia cyfr zaangażowano 6 tysięcy urzędników. Łączna kosztta tego przedsięwzięcia wyniosą 39 milionów dolarów. Ładna suma, którąby postawiła na nogi niejedno deficytowe państwo europejskie! (H. J.)

Policyjna godzina dla psów

Jak dotąd żadne prawa wyjątkowe najostrzejszego nawet stanu wojennego lub stanu oblężenia nie dotyczyły nigdy psów, ani też nie dotyczył ich żaden zakaz chodzenia po ulicach po określonej godzinie. Pierwszy tego rodzaju wydatek zdarzył się, o oczywiście w Stanach Zjednoczonych, w mieście Mout Pleasant, zarząd którego wydał zarządzenie, jako że psom nie wolno ukazywać się na ulicach miasta po godzinie 8-jej wieczorem pod groźbą grzywny 25-dolarowej, rzecz oczywista, ściąganej z właścicieli psów.

Walka o kapelusz podczas zimy

Amerykańska Liga reformy ubioru męskiego przedsięwzięła gwałtowną kampanję przeciwko burmistrzowi miasta Wilkesbarre w Pensylwanji, który wyraził się, że ludzie nienoszący zimą kapelusza muszą być uważani za warjatów i jako tacy zamykani natychmiast w domu obłąkanych. Nienoszenie kapelusza zimą jest obrażeniem zdrowego rozsądku i narażaniem na straty poważnej gałęzi produkcji amerykańskiej.

Liga dopatrywała się w orzeczeniu burmistrza obrazy wolności osobistej obywateli amerykańskich i żąda, by burmistrz odwołał to, co powiedział. Liga rozpoczęła gwałtowną agitację za nienoszeniem zimą kapeluszy i rozpoczyna władności, że burmistrz został przekupiony przez kapeluszników i fabrykantów kapeluszy.

Ostatni wrzask mody

To, co wymyśliła ostatnio moda w Paryżu, nie jest już krzykiem, lecz prostru wrzaskiem.

Suknie kobiece mają być długie, przy czym eleganci mają jednocześnie nosić spodnie. W dodatku, na plecach ma być wielkie wycięcie. Nawet odważne Amerykanki, którym przywieziono do kraju nowe modele sukien, wzdrzgnęły się przed taką brzydota i nie chcą się zgodzić na coś podobnego.

Zdaje się, że kombinacja sukni ze spodniami i biustem na plecach spali na panewce.

Okrągłe karty do gry

zaczynają się obecnie rozpowszechniać w Ameryce. Mają one tę wyższość nad dotychczasowymi prostokątami, że te o-

Przez szybkę

Słowa pociechy

Przepraszam zgóry czytelników, jeśli ich znudzę, ale sprawa jest taka. Obiecałem wszystkim ludziom smutnym, że każdego, kto się do mnie zwróci — pocieszę. I — proszę bardzo — zwraca się do mnie jedna z czytelniczek i powiada: Jestem smutna, niechże mnie pan pocieszy lepiej od chiromanty.

O, nieznamoma i smutna pani! Nie-wiele wiem z listu, ale skoroś smutna, jesteś zapewne sama, nieszczęśliwa, opuszczona i przesładowana przez losy. Nie ma Pani pewnie balowej sukienki i nie była na żadnym balu w tym karnawale. Bardzo Pani współczuję i to powinno już Ją trochę pocieszyć.

A dalej opowiem pani pouczającą historyjkę: Wzięli biednego Icusia Szwarcenkopf do wojska. Icuś się boi wojny i jest bardzo smutny. Jego przyjaciel Mendel Rosenduft próbuje go pocieszyć.

Symboliczny słupek — pamiątka objęcia Wybrzeża Bałtyku przez Wojsko Polskie pod wodzą Gen. Hallera 10. II. 1920 r.

statnie szybko się niszczyły wskutek zaginania rogów, karty zaś okrągłe są o wiele trwalsze, a ponieważ mają dookoła oznaczenia, więc łatwe są również do orientowania się i bardzo wygodne w użyciu.

Z różnych stron Polski

Skazani za zdradę główną

W sądzie przysięgłych w Krakowie zapadł wyrok w sprawie oskarżonych o zdradę główną. Dora Kaufmanówna skazana została na dwa lata więzienia, Chaim Makarczyk na trzy lata więzienia.

Nielegalny ubój bydła w Lublinie.

Z powodu nielegalnego uboju bydła, przekraczającego 60 proc. uboju ogólnego i zatrucia mięsem trzech osób, dyrekcja rzeźni miejskiej w Lublinie zwróciła się do komisarza miejskiego o wszczęcie kroków przeciwko nielegalnemu ubojowi. Wyznaczono 30 groszy od kg za wykrycie mięsa pochodzącego z nielegalnego uboju.

Śląski Bank Komunalny

W Katowicach zostanie w najbliższym czasie utworzony Śląski Bank Komunalny, którym zainteresowane będą wszystkie gminy śląskie. Komitet organizacyjny opracowuje obecnie statut, w myśl którego do zarządu banku mają wejść członkowie zarządu Związku Gmin, oraz dyrektorzy komunalnych kas oszczędności.

Sierżant KOP zastrzelony przez bolszewików.

Z Wilna donoszą: Onegdaj rano o godz. 6.30 między słupami granicznymi 413 i 414 na terenie gminy Dołżniów pow. wilejskiego na pograniczu polsko-rosyjskim został zabity wystrzałem, danym przez sowiecką straż pograniczną sierżant KOP ze strażnicy „Karolino” Bolesław Łatoszyński. Łatoszyński był solą w oku dla bolszewików za swą pracę na pograniczu.

— Nu, właściwie czego się martwić. Wzięli cię do wojska—to jeszcze nie jest tak źle! Można być w wojsku i można wcale nie iść na front. Jeżeli nie pójdziesz, to się powinienes cieszyć. Nu, a jeśli pójdziesz, to nie jest jeszcze tak źle. Jak się jest na froncie, to można być rannym, albo nie być rannym. Jeśli cię żadna kulka nie trafi, to się cieszyć. Nu, a jeśli cię trafi, to jeszcze nie jest źle: rana może być lekka i ciężka. Jeżeli będzie lekka, to masz szczęście i cieszyć się z tego. Nu, a jeśli będzie ciężka, to jeszcze nie jest powiedziane, że ona jest śmiertelna. Bo jeżeli rana jest nieśmiertelna, to się, Icuś powinienes cieszyć. Nu, a jeżeli będzie śmiertelna i umrzesz, to myślisz, że ci co pomoże, jak się będziesz martwić?

Poco niepotrzebnie zatrwać sobie życie, smutna Pani! Myślę, że Pani już się trochę pocieszyła?

Bo jeśli nie, to proszę mi dać znać. „Spróbujemy innych środków” jak mówił pewien lekarz na pogrzebie pacjenta.

X. Awery

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Udział państwa w przemyśle

Ostatnimi czasy zaczęły mnożyć się niepokojące, a wiarygodne wiadomości o planach rozszerzenia działalności przedsiębiorstw państwowych na działy wytwórczości, dotychczas wolne od konkurencji etatystycznej. A więc mówi się powszechnie, że fabryka związków azotowych w Chorzowie zamierza wytwarzać sodę, monopol spirytusowy — lak, Starachowice — maszyny do mięsa, państwowe zakłady uzbrojenia — narzędzia, a fabryka karabinów — rowery. Takie rozszerzanie programów przedsiębiorstw państwowych grozi ruiną i zniszczeniem fabryk prywatnych, grozi biurokratyzacją wytwórczości à la Z. S. S. R. oraz zubożeniem społeczeństwa.

Był więc na czasie odczyt p. inż. Jana Dąbrowskiego, wygłoszony na objęty tytułem nin. feljetonu temat, który zgromadził liczny przedstawiciel „obozu inicjatywy prywatnej” w lokalu stowarzyszenia techników polskich w Warszawie.

Prelegent w świetnie skonstruowanym odczycie przedstawił szereg faktów, obrazujących udział państwa polskiego w przemyśle, przyczem cytował liczby i dane statystyczne, które dla nieobeznanych z przedmiotem były wprost rewelacją. Z bardzo długiego wykazu przedsiębiorstw, należących do państwa wzgl. przezeń kontrolowanych wynikało, że niema prawie dziedzin życia gospodarczego, w której fisk nie występowałby jako przedsiębiorca. Zdaniem prelegenta tylko trzy ministerstwa nie prowadzą we własnym zakresie przedsiębiorstw zarobkowych, a mianowicie ministerstwo spraw zagranicznych, w. r. i o. p. oraz sprawiedliwości. Co do tego ostatniego nie możemy omisszać zauważyć, że praca więźniów jest wcale poważnym czynnikiem konkurującym z pełnymi zakładami prywatnymi, jak np. z koszykarstwem, drukarstwem itd. Co do przemysłu graficznego wystarczająco jasnym objawem znaczenia konkurencji etatystycznej dla inicjatywy prywatnej jest fakt, że drukarnie państwowe w Warszawie (przyjmujące również zamówienia prywatne) zatrudniają około 27 procent zecerów i robotników drukarskich w tem mieście.

Ocena stopnia dochodowości przedsiębiorstw państwowych oraz ocena ich wartości ogólnogospodarczej, dokonana przez prelegenta, pokrywa się zasadniczo z opiniami innych przedstawicieli kół gospodarczych, którzy w sprawie tej głos zabierali. Inż. Jan Dąbrowski ocenia dochodowość placówek etatystycznych na 1 procent od kapitału zakładowego. Śmiesznie niski to poziom zyskowności, jeśli się zważy, że przedsiębiorstwa państwowe nie inwentaryzują, majątku nie opłacają podatków, czerpią kapitały obrotowe z kas skarbowych itd.

Korzystając z tych przywilejów, a podejmując się produkcji stanowiącej zakres inicjatywy prywatnej, fabryki fiskalne stwarzają niemożliwą do pokonania konkurencję fabrykom prywatnym i przyczyniają się do upadku przedsiębiorstw prywatnych, przeciążonych podatkami i skazanymi na swe własne siły i środki. Niedosć na tem: etatyzm uszczupla i tak już skromne środki pomocy dla przemysłu z kredytów publicznych; świadczy o tem bilans Banku Gospodarstwa Krajowego, który, rok temu, kilkunastu przedsiębiorstwom państwowym przyszedł z pomocą kwotą 138 milionów, zaś całemu przemysłowi prywatnemu kwotą o wiele niższą, bo 121 milionów.

Faktem jest: państwo nasze potrzebuje do rozwinięcia swej mocy jaknajszerszego uprzemysłowienia, które da się osiągnąć tylko drogą twórczej pracy jak największej ilości samodzielnych obywateli — przedsiębiorców.

Krótkie informacje gospodarcze

— Zachodnio-europejski syndykat żelaza ianego, do którego należą producenci Francji, Luksemburga i Belgii, postanowił obniżyć ceny. Obniżka ta ma być narzędziem walki syndykatu z rosnącą wciąż konkurencją niemiecką.

— Na onegdajszym posiedzeniu zarządu Związku Gmin rozważano m. in. sprawę utworzenia śląskiego Banku Komunalnego.

— W r. 1929 kraje europejskie zakupiły w Stanach Zjednoczonych towarów za przeszło 200 milj. funtów

Rezygnujemy z praw suwerennych

Umowa likwidacyjna gotuje nam coraz to nowe niespodzianki

W ubiegłym miesiącu przyniosła Agencja Wschodnia lakoniczny komunikat, że w trakcie rozmów min. Zaleskiego ze stroną niemiecką w sprawie umowy likwidacyjnej, Polska zgodziła się na wybudowanie w punktach granicznych rzeźni, w których urzędowałyby niemieckie organa weterynaryjne, sprawując kontrolę nad eksportem polskiego mięsa do Niemiec. Mimo to, Niemcy uważają i to ustępstwo za niedostateczne i kategorycznie wzbraniają się dopuścić niewyzyskany kontyngent wieprzowiny na wolny rynek. Prasa niemiecka jednocześnie wyraża nadzieję, że min. Zaleskiego uda się nakłonić do dalszych ustępstw. Wiadomości powyższe nie zostały z polskiej strony urzędowej ani zdementowane, ani nawet sprostowane.

Wobec tego, że sprawa powyższa godzi w najżywniejsze interesy państwowości, polskiej, a szczególnie w interesy miast zachodniej Polski, zwołał zarząd Koła Miast Wielkopolski zebranie dnia 30 bm., na którym ustosunkowały się do tej kwestji.

Przedewszystkiem stwierdzono, że ponieważ ustawodawstwo polskie ze względu na interes publiczny uznało za wskazane poruczyć wykonanie kontroli bydła urzędowym lekarzom weterynaryjnym, jest poruczenie wykonywania tych czynności na terytorjum państwa polskiego funkcjonariuszom państwa obcego, zasadniczym naruszeniem suwerenności państwa.

Zaznaczyć należy, że miasta nawet mniejsze na terenie ziem zachodnich

posiadają nowoczesne urządzenia rzeźniane, wobec czego budowę nowych rzeźni uznać należy za inwestowanie kapitału w przedsiębiorstwa zbyteń, uniemożliwiające jednocześnie miastom amortyzację włożonych w swe rzeźnie kapitału.

Polskie uczelnie uniwersyteckie weterynaryjne dostarczają rok rocznie nowych zastępców znakomicie wyszkolonych lekarzy weterynaryjnych, których dotychczasowa owocna praca ze swemi chlubnymi rezultatami przekroczyła granice państwa mając zasługi o znaczeniu ogólnoeuropejskim. (Np. zgniecenie zarazy księgoszysu, przywleczona do Polski ze wschodu).

Rozważywszy powyższe dane uchwalili zarząd Koła Miast Wielkopolski:

1) odnieść się do p. ministra spraw zagranicznych i p. ministra rolnictwa o rewizję stanowiska zajętego w powyższej sprawie.

2) odnieść się do zarządu Związku Miast Rzeczypospolitej w Warszawie oraz do posłów ziem zachodnich o interwencję w powyższej sprawie.

Chwilowo należy odczekać skutków powyższego odniesienia się do sfer urzędowych, które prawdopodobnie, śladem tylu innych rezolucji w sprawie umowy likwidacyjnej, nie wzruszą kierowników naszej polityki zagranicznej.

Jak widzimy, musimy się ze strony umowy likwidacyjnej przygotować na niejedną jeszcze niespodziankę. (j)

Konjunktury Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	3. 2.	4. 2.	5. 2.	6. 2.	7. 2.	8. 2.
Pszonica						
Warszawa	37,00	37,00	—	37,00	37,00	—
Poznań	35,50	—	35,00	—	34,50	34,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	34,50	—	34,00	34,00	—	33,75
Zyto						
Warszawa	21,50	21,00	—	20,75	20,75	—
Poznań	22,50	—	22,25	—	22,00	21,75
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	19,00	—	18,75	18,75	—	18,50
Jęczmień						
Warszawa	21,00	21,00	—	21,00	21,00	—
Poznań	21,00	—	21,00	—	21,00	20,50
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	18,50	—	18,00	—	—	18,00
Owies						
Warszawa	20,00	20,00	—	19,50	19,50	—
Poznań	17,50	—	17,50	—	17,50	17,00
Lwów	—	—	17,00	—	—	—
Lublin	17,00	—	17,00	—	—	14,00

Okazuje się ponownie, że porozumienie polsko-niemieckie dotyczące wywozu zboża polskiego dla sprzedaży na rynkach północnych za pośrednictwem niemieckiej organizacji handlowej, nie dało tych wyników, jakich po nim spodziewano się. Nietylko niema wyższości cen ziemiopłody, lecz co gorsze, nastąpiło dalsze obniżenie się cen na wszystkich giełdach polskich, szczególnie zaś na rynku poznańskim. Zniżka ta stanowi prawdziwą tragedję naszego rolnictwa, a to dla tej przyczyny, że niema prawie tygodnia, któryby nie przynosił potaniaenia produktów rolnych, choćby o kilkadziesiąt groszy. Wprawdzie nie da się stwierdzić istnienia katastrofalnej baissy, natomiast można mówić o bezustannej derucie cen coraz głębiej poniżej granicy rentowności warsztatów rolnych. Pszonica straciła w ciągu tygodnia z ceny swojej 1 zł na kwintalu, żyto 75 gr., jęczmień około 1,50 zł, owies 50 gr. Zrozumiałe jest w tych warunkach rozgorczenie rolnictwa, które śląc memorjał po memorjał do kół rządowych, nie otrzymuje odeń należytej pomocy.

Nie od rzeczy będzie nadmienić, że kiedy u nas żyto notuje się po cenie 21,75 zł za kwintal, Berlin płaci za 1.000 kg 163 mk., co w przeliczeniu wynosi przeszło 33 zł. Różnica w poziomie cen wynosi przeto około 12 zł a ponadto należy do tego doliczyć 6 zł premij wywozowej. Pomijając niemieckie cło ochronne, otrzymamy jeszcze wysoką kwotę, która stanowi po każdym zysk dla niemieckiego eksportera, wywożącego polskie zboże. Tymczasowy układ kończy się z dniem 10 lutego. Podobno rokowania co do przedłużenia mocy obowiązującego analogicznej umowy, są na pomyślnym drodze, bliskie ukończenia.

Bydło i mięso

Na targowicach krajowych panuje słaba tendencja zarówno dla rogacizny, jak i trzody chlewnej. Za przyczynę zmniejszenia się popytu poczytuje się ogólne zubożenie, które zmusza ogół ludności do stosowania najdalej posuniętych oszczędności nawet w odżywianiu.

Poprawiła się natomiast sytuacja na londyńskim rynku zbytu dla polskiego bekonu. Zapotrzebowanie jest dość duże, mimo że zwiększa się napływ towarów. Nabywcy kupują większe partie polskiego bekonu w miejsce duńskiego, który dowozi się w nieznacznych ilościach. Za cenę ceniar angielski bekonu polskiego płacono w granicach od 93 do 99 szylingów. Dla porównania przytaczamy ceny bekonu duńskiego, za który płaci się 106 do 112 szylingów.

Nabiał

Ceny jaj, uwzględniając obecne warunki produkcji i konsumpcji osiągnęły poziom minimalny. Sytuacja jest nadal niekorzystna. Ciepła pogoda przyczyniła się do spotęgowania produkcji, co przy słabym zapotrzebowaniu spowodowało tworzenie się wielkich zapasów. Zapasy jaj chłodzonych i konserwowanych redukują się bardzo powoli. Na rynkach zagranicznych jaja polskie znajdują zbyt dość utrudniony. Nie wyklucza obecna konjunktura dalszych wahań w cenie, które będą się obecnie kształtowały wyłącznie w zależności od rynku zbytu.

Manufaktura

Na przekór wszelkim oczekiwaniom odzywającym w związku z bliskością sezonu wiosenno-letniego sytuacja w przemyśle włókienniczym nie uległa poprawie. Zapotrzebowanie jest minimalne. Maksymum zatrudnienia większości zakładów fabrycznych nie przekracza trzech dni. Mimo potaniaenia surowca bawełnianego ceny kształtują się według starego cennika. Hurtownicy oraz kupcy nabywają bardzo małe partie towarów, wystrzegając się zupełnie gromadzenia zapasów. Transakcje wekslowe doznały poważnych utrudnień. Kredytu wekslowego udziela się jedynie bezwzględnie powym nabywcom, przyczem jednak rozpiętość terminu płatności waha się od 9 do 12 miesięcy. W takich wypadkach skonto przy obrotach gotówkowych bywa niezwykle wysokie. Wytwarza się taki stan rzeczy, że jeżeli z jakichś miejscowości dwóch kupców zaopatruje się w towar, a jeden z nich płaci towar gotówką, to przy sprzedaży cena jego staje się bezkonkurencyjną w porównaniu z towarem drugiego kupca, który nabyte artykuły płaci wekslem.

Drzewo

Ceny surowca drzewnego stanowią dotąd najaktualniejszy temat rozważań w kołach przemysłowców. Ceny osiągnięte na submisjach w lasach państwowych są bardzo różne, a siłą rzeczy kształtują się tak samo niejednolicie w sprzedaży prywatnych. Poziom ich waha się przeciętnie w granicach od 40 do 60 zł. W handlu drzewnym panuje zastój, datują-

cy od kilku miesięcy i pogłębiłony martwym sezonem budowlanym. Na eksport idą nieznaczne przesyłki desek i bal, jednakże nie po cenach wyższych niż 75 rmk. franco granicy niemieckiej. Zbyt towaru stolarskiego cierpi z powodu zastój w tym przemyśle i nadwyzczaj słabej wypłacalności przemysłu meblarskiego.

Kalendarzyk podatkowy

Min. skarbu przypomina płatnikom podatków bezpośrednich, że w lutym r. b. płatne są następujące podatki:

W ciągu lutego — państwowy podatek od nieruchomości miejskich i niektórych wiejskich za kwartał IV r. 1929, tudzież podatek od lokali za I kwartał 1930 r.

Do 15 lutego — zaliczka miesięczna na poczet państwowego podatku przemysłowego od obrotu, osiągniętego w styczniu rb. przez przedsiębiorstwa handlowe I i II kategorii i przemysłowe I — V kategorii, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, oraz przez przedsiębiorstwa sprawodawcze.

Podatek dochodowy od uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę — w ciągu 7-miu dni po dokonaniu potrącenia.

Nadto płatne są zaległości odroczone i rozłożone na raty z terminem płatności w lutym, tudzież podatki, za które płatnicy otrzymali nakazy płatnicze również z terminem płatności w tym miesiącu.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Spadek protestów wekslowych w Łodzi w styczniu.** W styczniu rb. zaprotestowano w Łodzi 41.019 weksli krajowych na sumę 9.370.099 zł, oraz 21 weksli zagranicznych na 103.092 zł. W porównaniu z grudniem r. ub. protesty w styczniu zmniejszyły się blisko o 1 milion złotych. Zmniejszenie się liczby protestów w styczniu rb. tłumaczy ogólniejszym wystawianiem weksli, oraz z drugiej strony ostrojszym przyjmowaniem materiału wekslowego w ostatnich miesiącach przez przemysł i banki.

(k) **Dywidenda emisyjnego Banku Gdańskiego.** W Gdańsku odbyło się posiedzenie rady nadzorczej emisyjnego Banku Gdańskiego, na którym zatwierdzono rachunek zysków i strat za rok gospodarczy 1929. Czysty zysk, osiągnięty w roku ub. i przeznaczony do rozdziału, wynosi po rozmaitych odpisach 1.617.075 guldenów, wobec 1.568.756 guldenów w r. 1928. Rada nadzorcza uchwaliła zaproponować walne zgromadzeniu, które odbędzie się w dn. 26 bm., wypłacenie dywidendy w wysokości 7 i pół proc.

(k) **Wymiana przekazów pocztowych z Hiszpanią.** Z Nowym Rokiem podjęta została wymiana przekazów pocztowych między Polską a Hiszpanią. Do wymiany dopuszcza się narazie tylko zwykłe przekazy pocztowe (także ekspresowe) z wyłączeniem przekazów telegraficznych i zleceniowych. Do przyjmowania przekazów upoważnione są wszystkie urzędy i agencje pocztowe w Hiszpanii i Polsce. Kwota przekazana do Polski musi opiewać w złotych i nie może przekraczać tysiąca złotych. Kwota przekazywana do Hiszpanii musi opiewać w pesetach i nie może przekraczać wysokości 800 pesetów. Opłaty pobiera się według taryfy, obowiązującej dla ruchu zagranicznego. (j)

Z ZAGRANICY

(z) **Bezrobocie w Anglii.** Stan bezrobocia w Anglii przedstawia się z każdym tygodniem krytyczniej. Statystyka urzędowa z dn. 20 stycznia rb. wykazuje 1.491.500 zarejestrowanych bezrobotnych. Liczba całkowite bezrobotnych wynosi obecnie 1.076.100, liczba częściowo bezrobotnych — 83.000, liczba chwilowo bezrobotnych — 332.480. W stosunku do stanu bezrobocia z przed roku, bezrobocie wzrosło obecnie o 100.000.

(z) **Nowy trust stalowy w Stanach Zjednoczonych.** Na walnych zebraniach czterech największych zakładów metalurgicznych i hutniczych t. zw. Middlewest, mianowicie: Republic Iron and Steel Co., Central Alloy Street Corp, Donner Steel Co. oraz Bourne Fuller Co. postanowiono połączyć się w nowy trust metalurgiczny pod nazwą Republic Steel Corporation. Ogólny kapitał trustu, finansowanego przez Bank Otis and Co, sięga sumy 333 milionów dolarów.

(z) **Ciężkie położenie rynku samochodowego w Stanach Zjedn. A. P.** Jak donosi prasa amerykańska, wynosi ogólna produkcja członków The National Automobile Chamber of Commerce w styczniu b. r. 189.000 wozów; do cyfry tej należy doliczyć produkcję Forda w wysokości 11.000 sztuk. Oznacza to zmniejszenie się produkcji amerykańskich fabryk samochodowych o przeszło 30 proc. w porównaniu ze styczniem roku ub. Szczególnie silnie zmniejszyła się produkcja zakładów Buick (G. M. C.), które wyprodukowały 7.000 wozów, wobec 13.000 w tym samym okresie roku ub. Ciężkie położenie rynku samochodowego U. S. A. przypisać należy przesyceniu rynku amerykańskiego i znacznemu wzrostowi produkcji europejskiej. (j)

W poniedziałek, 10 lutego 1930 r., o godz. 17,30 zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najukochańsza matka, teściowa i babcia, ś. p.

z Rembaczów

Michalina Kurczewska

przeżywszy lat 88. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 13 b. m. o godz. 2,45 po południu z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. Msza św. w sobotę, 15 b. m. w kościele Farnym o godz. 8.

dw 4160

W imieniu stroskanej rodziny

Poznań, ul. Strzelecka 33.

Władysław Kurczewski.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki, Klasztorna 14. Telefon 2760.

Dnia 9 lutego 1930 r. rano, o godz. 7,30, zasnął w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz kochany troskliwy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Józef Kaczmarek

podmistrz ciesielski

przeżywszy lat 70. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 12 lutego 1930 r., o godz. 3 po południu, z domu żałoby ul. Różana 17, o czym donoszą Krew. nym i Znajomym

w ciężkim smutku pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Poznań, Gdynia, Calais (Francja).

Starszego

pomocnika zbożowego

mającego dłuższą praktykę w Spółdzielniach, zdolnego fachowca **poszukuje się** od 15. 2. 30. względnie 1. 3. 30. Zgłoszenia wraz z odpisami świadectw, referencjami oraz podaniem warunków przyjmuje
Rolnik Spółdzielni Roln.-Handlowa Skoki.

zw 21194

Dnia 9 lutego 1930, o godz. 12,30, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój ukochany mąż, nasz drogi ojciec i teść, ś. p.

Jan Korach

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 12 b. m., o godz. 4 po poł., z kostnicy Szpitala Miejskiego na cmentarz farny przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi i rodzina.

Poznań, W. Garbary 9.

Zakład pogrzebowy St. Jaśkiewicz, ul. Klasztorna 14.

W nocy dnia 10 lutego, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, nasz najdroższy ojciec, teść, dziadek i pradziadek, ś. p.

Wawrzyn Leitgeber

przeżywszy lat 77. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 13 lutego, o godzinie 9,30, przed poł. z domu żałoby do kościoła parafialnego.

zw 21707/8

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Poznań - Rataje 1.

Pewna egzystencja!

Udział 50% w winiarni w Gdyni, położonej w centrum, blisko morza, jest zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod dw 4102

Zamienie

folwark 400 mórg, Pomorze wtem 200 mórg ziemi uprawnej, 40 mórg łąk i pastwisk, 150 mórg lasu zagajenia, budynki w dobrym stanie, dom 5 pokoi, chlewy maszynowe, dom dla robotnika, inwentarz żywy, martwy, 1 kilometr od szosy, zamieni się dom ze składem lub bez w Poznaniu lub w mieście powiatowym, Słupsk, zgłoszenia Malinowski, Krotoszyńska, Piastowska 30. zw 21608

Sprzedam

w całości lub oddzielnie, wolną do objęcia

posesję fabryczną

w śródmieściu Poznania, tylko poważnym reflektantom z powodu śmierci właściciela. Dogodne warunki. Ewit. dzierżawa. Łask. oferty przyjmuje ekspedycja Kurjera Pozn. pod zw 21702

Plac

oddzierżawie — stajnia i podł. mieszkalny w śródmieściu Poznania. Do objęcia potrzeba 2500 zł. Oferty do Oredownika zd 98 914

Dnia 8 lutego 1930 r., po długich i ciężkich cierpieniach, zmarł ojciec naszej Korporacji, ś. p.

Senior Dr. Stanisław Permaczyński

Cześć Jego pamięci!

zw 21705

K! Hermesia.

Wszystkim, którzy przesłali nam w ciężkiej chwili wyrazy współczucia oraz tym, którzy wzięli udział w smutnym obrzędzie pogrzebu, ś. p.

Michała Szczepkowskiego

przesyłamy z głębi wzruszonych serc płynące

Bóg zapłać!

zw 21694

Rodzina.

Za wyrażone współczucie, złożone wieńce i udział w pogrzebie, mej najukochańszej żony, ś. p.

Jadwigi z Rogalińskich Pieprzyckiej

składam Przewielebn. Duchowieństwu, chórowi śpiewaków, Pani prof. Szczepańskiej wraz z klasą II. wst. przy Gimn. Mickiewicza, Panom Dyrektorowi Jandtowi, Naczelnikowi Baranowskiemu, Inspektorowi Wittowi oraz wszystkim Kolegom, Przyjaciołom, Znajomym, Uczestnikom pogrzebu, moje najserdeczniejsze

dw 4122

podziękowanie.

Jan Pieprzycki wraz z synami.

Poznań, ul. Marsz. Focha 173

W dniu 9 lutego 1930 r., zmarł nasz długoletni członek, ś. p.

zw 21703/4

Józef Kaczmarek

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 12 b. m., o godz. 3 po poł., z domu żałoby ulica Różana 17.

O jaknajliczniejszy udział członków w pogrzebie proszę

Zarząd Zjednoczenia Podmistrzów Budowlanych.

Dnia 10 lutego 1930, zasnął w Bogu, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz ukochany ojciec, teść, dziadek i wuj, ś. p.

Józef Ślebioda

emer. długoletni zarządca gorzelnii majątności Karczewa

przeżywszy lat 72. Eksportacja zwłok z domu żałoby w Poznaniu, ul. Marszałka Focha 41, w czwartek, 13 b. m. po poł., o godz. 3, nazajutrz nabożeństwo żałobne w Wielichowie o godz. 10,30, poczem złożenie zwłok do grobu rodzinnego.

dw 4161

W ciężkim smutku pogrążona

rodzina.

Komunikacja autobusowa z dworca Rakoniewice do Wielichowa.

Poznań, Kórnik, Wolsztyn, Klecko, Baszków, Łaszczyn, Karczew, 11. 2. 1930.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak“, pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

Dekretem z dnia 11 stycznia 1930 r. zostałem mianowany

notarjuszem

na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu.

JERZY STANIEWICZ,

dw 4158

adwokat i notariusz

w Rogoźnie.

„NATURALIS“

FARBA DO WŁOSÓW

od pół wieku w użyciu.

Momentalnie farbuje włosy na wszystkie odcienie.

SIWYM WŁOSOM PRZYWRACA PIERWOTNY KOLOR.

Sposób użycia w każdym pudełku.

Do nabycia wszędzie.

dw 8808

Łatwy zarobek dodatkowy.

Poważna firma polska pragnie rozesłać prospekty i zaoferować pewne wysokowartościowe usługi osobom prywatnym odpowiednio usytuowanym. Za dostarczenie adresów, zebranych na zasadzie udzielonych przez nas informacji, informatorzy będą zainteresowani procentowo w rezultatach w swej pracy. Zainteresowani zechcą nadesłać adres pod ad.

„FRANK“, ZIELNA 23, m. 4 — WARSZAWA.

dw 8822

Żywoty Świętych Pańskich

Na wszystkie dni w roku, dzieło opracowane przez ks. Dra W. Galantę, ozdobione 366 ilustracjami, 740 stron, w ozd. oprawie najnowsze poprawione wydanie, cena 12,— zł.

Życie i śmierć Pana Jezusa (Przez krzyż do nieba). Album „Droga krzyżowa“, oraz Żywot Najśw. Marii Panny, opis miejsc cudami słynących i Żywoty Świętych, w jednym komplecie, ilustrowane w ozdobnej oprawie, format 22 x 34 cm., cena 25,— zł.

Dokąd idziesz Panie? (Quo Vadis) Sienkiewicza, ilustrowane, w oprawie, stron 292, cena 4,— zł. Na opłatę powyższych dzieł należy założyć 3,50 zł. Nadmienione dzieła powinny znajdować się w każdym domu katolickim, które będą ozdobą i pamiątką dla prawników, więc kto zamówi nie pożałuje. Wysyła: Księgarnia „Czeczwa“, Roźniatowa 31, ul. Strutyn W. 154. zw 21700

Eleg. 5-pokojowe mieszkanie

na II piętrze przy ul. 27 Grudnia, całkowicie umeblowane natychmiast do odstąpienia. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 21697

Zwapnienie żył.

Zdenerwowania osłabienia Zadać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 56.

Wspólnika

czynnego, rutynowanego kupca przemysłowca, dysponującego większym kapitałem lub mającego szerokie znajomości z źródłami gotówki, **poszukuje** dobrze zaprowadzonego i renomowanego od 46 lat istniejącego zakładu przemysłowego w Poznaniu z majątkiem własnym 500 000,— zł. Łaskawe szkiezanie ogłoszenia, uprasza się do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 21711

MOULIN ROUGE

najwykwintniejszy lokal w Poznaniu

Kantaka 8/9 **PAŁAC TAŃCA** Telef. 33-69

w lokalach parterowych codziennie od godz. 5—8 wieczorem

Koncert i Dancing

Makrycie: porcja kawy lub herbaty z ciastkiem zł 1,50

Sensacyjna Nowość

oświetlony kryształowy parkiet taneczny

Parquet - Illuminée.

Pw 9288-7,27

Pierwszorządna kuchnia!

Wyborowe napoje!

S. Choynacki

Pozostałe z **SPRZEDAŻY POINWENTUROWEJ**

materiały i dywany
jeszcze znacznie obniżylem.

10% RABATU
na wszelkie nie
objęte reduk-
cją cen towary.

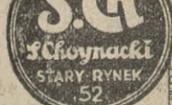
20% RABATU
na pojedyncze
okna
firanek.

RESZTKI za bezcen.

S. CHOYNACKI

MATERIAŁY NA UBRANIA I SUKNIE
DYWANY FIRANKI

POZNAŃ ST. RYNEK 52
TEL. 1361

S. Choynacki

S. Choynacki

Elita Poznańska

ubiera się w Salonach Mód przy własnej pracowni
wykwintnych sukien. Zaopatrzone w gotowe no-
wości balowe, wizytowe i t. p. Przyjmuje zamó-
wienia z własnych i powierzonych materiałów.

M. SINGEROWA

ul. Mickiewicza 9, parter — Telefon 79-21.
Przyjmuje od 9—1, 3—6. nw 8818

Znana firma handlowa w Poznaniu poszukuje
na dobrą stałą posadę kilka rutynowanych

stenotypistek

w wieku ponad lat 20. Wymagana jest kilkoletnia praktyka
kupiecka i dobra znajomość języka polskiego, niemieckiego
i stenografii. Wyczerpujące oferty w obydwu językach
skierować należy do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 21 623

Poszukuję posady!

Doświadczony dysponent - magazynier,
urzędnik ekspedycji branży spożywczej, perfek-
t w polskim i niemieckim, energiczny, pilny
i uczciwy, znający wszelkie prace biurowe,
reklamowe oraz sądowe, posiadający kaucję,
zmieni dotychczasowe stałe stanowisko, z powodu
późniejszego zlikwidowania firmy, za skromnym
wynagrodzeniem ewtl. w innej branży. Dzielnica
obojętna. Pośrednictwo chętnie widziane za od-
powiednim wynagrodzeniem. Łaskawe oferty
uprasza pod zw 21 642 do eksped. Kurjera Pozn.

Podróżujący

energiczny i gorliwy, poszukiwany natychmiast lub
później przez pierwszorzędną firmę artykułów spo-
żywczych. Stała posada. Oferty z zapodaniem
wieku i krótkiego życiorysu pod dw 4153 do eksp.
Kurjera Poznańskiego.

Plan jazdy TROLLEYBUSÓW

Trolleybus	Remiza	Sródka	Główna		
1.	6.30	6.50	7.02	wycofa	
		7.10	7.22		
		7.30	7.42		
		22.10	22.22		
		7.50	8.02		
Niedziela	7.30	8.10	8.32	wycofa	
		8.30	8.50		
		22.10	22.22		
		Ostat. jazda	22.10		22.22
		22.10	22.22		
2.	6.40	7.00	7.12	wycofa	
		7.20	7.32		
		7.40	7.52		
		22.00	22.12		
		8.00	8.12		
Niedziela	7.40	8.20	8.42	wycofa	
		8.40	9.00		
		22.00	22.12		
		Ostat. jazda	22.00		22.12
		22.00	22.12		

Cena biletu zwykłego wynosi 20 gr, zaś biletu przesiadkowego z tramwaju do trolleybusu 35 groszy. dw 4157/8

Roks-gazowy

w partjach całowa-
gonowych oferuje
C. Pałkowski, Srem (Wlkp.)
Tel. 30. Skróci teleg. Cępa.
Pw 9207-5 48

Kupuję

**łubin żółty,
owies i słomę**

Oferty z ceną upraszam **Paweł
Magiera, Żory (G. Śląsk)**
zw 21681

Poszukuje się

freblanki

do dwojga dzieci 5 i 3 lata z dłu-
goletnią praktyką samodzielnego
wychowania dzieci oraz umieją-
cej szyć i haftować. Zgłoszenia
proszę skierować wraz z fotogr.
(która się zwraca) do firmy:
„Bławat Polski”, Inowrocław
Królowej Jadwigi 32.
zw 21 606

Uczeń

fryzjerski może się zaraz zgłosić.
Niegolewskich 10. zd 99 254

Zastępca na prowizję

z branży tekstylnej na Woj. Poznańskie i Pomorskie, z wła-
snym autem, który już podróżuje dla innych firm, może się
zgłosić. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod Tw 1066

Palarnia Kawy — Pakownia Herbaty poszukuje zastępcę

na województwo Poznańskie. Reflektuje się na silną młodszą
z branży, posiadającą fachowe wiadomości i znajomości
klientów. Ponieważ udziela się inkaso, wymaga się zabez-
pieczenia, które zarazem służy na 50 procent dekrederere
Uprasza się o zgłoszenia z podaniem warunków przy wol-
nym bilecie kolejowym pod „Zastępca” do „Reklamy Pol-
skiej” — Aleje Marcinkowskiego 6.

Poważna Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa poszukuje zaraz biegłej stenotypistki

w polskim i niemieckim, o ile możliwości ze znajomością
książkowości. Pierwszeństwo mają kandydatki, które już
pracowały w Spółdzielniach Rolniczo-Handlowych. Wła-
snoręcznie pisane zgłoszenia z odpisem świadectw, których
się nie zwraca uprasza się skierować do eksp. Kurjera Pozn.
pod dw 4151

NASIONA

POLNE i OGRODOWE

w znanych wyborowych jakościach
poleca

TELESFOR OTMIANOWSKI

Specjalny Skład Nasion

w Poznaniu, ul. Szkolna 9.

Cenniki wysyłam na życzenie.

zw 21623

Dbajcie

o swoje zdrowie!

„Szwajcarskie Górzkie Ziolo” (z marką „Kogut”) są sto-
sowane przy chorobach: żółdka, kiszek, obstrukcji
i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Górzkie Ziolo”

są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym,
ułatwiający funkcje organów trawienia i działającym
przeciwko nadmiernej otyłości. nw 6548

Wyrób **A. Gąsecki w Warszawie.**

Wielkopolski Związek Przedsiębiorstw Autobusowych
T. z. w Poznaniu, donosi, że dnia 26 lutego 1930 r., odbędzie
się o godz. 16, w lokalu Automobilkłubu, Poznań, Kantaka 1

Walne Zgromadzenie

Porządek obrad:

1. Zagajenie.
2. Wybór przewodniczącego.
3. Sprawozdanie z działalności Zarządu.
4. Sprawozdanie kasowe.
5. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej.
6. Wolne głosy.

zw 21 712

Zarząd.

Ostatnie tylko jeszcze 10 dni

przyjmuje znany jasnowidz - grafolog **J. Karten**
Karten wpada w trans, prznika w człowieka wszel-
kie organy i widzi wszelkie choroby.
Karten widzi przeszłość, terażniejszość i przyszłość
posiadając 12 tysięcy pism dziękczynnych z całej Polski oraz
z zagranicy. Bada listy anonimowe.
Karten uznany również przez 3 profesorów uniwersy-
teckich — wykrywając nawet morderstwo.
Godziny przyjęć: przed poł. 10—12, po poł. od 5—7, w nie-
dziele do 5—7. **Strzelecka 3, parter, prawo.**
Zastrzega sobie również nieprzyjęcia bez podania powo-
dów. zw 21 706

Pierwszorządny majątek ziemski

w Poznaniu ca 3 000 mrg. magd. Piękny pałac w parku
szosa w miejscu tuż przy mieście do nabycia. Wpłaty
1 000 000,— zł. Obsiew: 700 mrg. pszenicy, 250 mrg. buraków
cukr., 100 mrg. nasiennek bur., 50 mrg. rzepiu i t. d.
Inwentarze żywe i martwe bogate, w bardzo dobrym stanie
i nadkompletne. Zgł. do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 21 680

Nowoczesna maszyna parowa (Tandem)

z kondensacją 136/172 K. M., wartości nowej maszyny, z po-
wodu zlikwidowania przedsiębiorstwa ewtl. z **kotłem paro-
wym, bardzo tanie na sprzedaż.** Oferty uprasza się skiero-
wać do: „Krapfitzer Dampfmuhle” A. Spendei, K r a p p i t z
Niem. G/Śl. nw 8258

PRZETARG

Zarząd Kasy Chorych powiatu morskiego z siedzibą
w Wejherowie, ogłasza publiczny piśmienny przetarg ofer-
towy na wykonanie:

1. robót stolarskich i ślusarskich;
2. urządzenie centralnego ogrzewania;
3. urządzenie kanalizacji i wodociągów oraz przygo-
towanie ciepłej wody dla wanień, natrysków i umywa-
lek oraz kuchni mlecznej;
4. instalacji oświetlenia elektrycznego,

w gmachu Kasy Chorych w Wejherowie przy ul. Puckiej,
narożnik św. Jana. nw 8043

Oдноśne kosztorysy i warunki otrzymać można w biu-
rze Kasy Chorych powiatu morskiego z siedzibą w Wejhe-
rowie przy ul. Sobieskiego 72, w godzinach służbowych od
8—11, za opłatą 5,— zł za 1 los.

Oferty należy składać w opieczetowanych kopertach
z odnośnym napisem do dnia 25 lutego r. b., godz. 15.

Otwarcie ofert nastąpi w tymże dniu o godz. 15, przy
ewtl. obecności ubiegających się o powyższe prace. Do ofert
należy dołączyć wadium w wysokości 5% sumy oferowanej.

Zarząd Kasy zastrzega sobie prawo wolnego wyboru ofer-
renta lub podział prac na kilku oferentów wzgl. nie uwzględ-
nienia oferenta.

Zarząd Kasy Chorych powiatu morskiego
z siedzibą w Wejherowie
Komisarz Rządowy i Dyrektor: (—) **J e k a.**

PRZETARG PRZYMUSOWY

* W czwartek, dnia 13 b. m., o godzinie 14 przy Alejach
Marcinkowskiego 8, sprzedam publicznie najwięcej dające-
mu za gotówkę: nw 8821

bufet, kredens, witraż, kanapa i 2 fotele w skórze
oraz zegar stojący.

Pietruszewski, komornik sądowy, Wielkie Garbary 33.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w Górze, pow. Międzybódzki
i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księ-
dze gruntowej Góra, tom I, karta 12, na imię Stanisława
Furmanka i tegoż żony Pauliny z Fabianów w Górze, zo-
stanie dnia 28 marca 1930, o godzinie 10 przed południem
wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, po-
kój nr. 6. nw 8044

Nieruchomość składa się z gospodarstwa rolnego wraz
z zabudowaniem gospodarczym i jest obszaru 9,0752 ha.,
wpisana w matrykule podatku gruntowego 12, w matrykule
podatku budynekowego 17, wartość użytkowa gruntu talarów
28,68, wartość budynków 75 mkn.

Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej,
dnia 7. 1. 1930 r.

Międzybódz, dnia 18 stycznia 1930 r.

Sąd Grodzki.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-famowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Siodlarski
skład, warsztat i pracownia lakiernicza, 3 pokoje kuchnia z towarem i maszyna siodlarska sprzedam za 2.500. Przybyszewski, Gostyń, Rynek 7, zdw 99 119

Zamiana
młyn parowy nowoczesny, bez konkurencji, blisko Poznania, przemiaru 400 cetr., zamienie na kamienicę, folwark i t. p. Komispol, Sew. Mielżyńskiego 4, zdw 99 170

Gospodarstwo
14 mórg ziemi pszenno-żytniej, zabudowania dobre, przy stacji, cena 6 000, wpłaty 3 000. Komispol, Sew. Mielżyńskiego 4, zdw 99 169

Urządzenie
nadające się do składu kolonialnego, piekarni, delikatesów, tanio na sprzedaż, Barański, Gen. Prądzińskiego 27, parter, prawo, zdw 99 290

Fryzjerski
zakład w Poznaniu, w najlepszej okolicy sprzedam, Oferty Kurjer zdw 99 289

Skład kolonialny
w dobrej dzielnicy z dwoma pokojami i kuchnią sprzedam lub zamienie na 2-3 pokojowe mieszkanie, Adres Kurjer zdw 98 455

Kopalnia złota!!!
Kiosk świetnie prosperujący okazuje się do sprzedania, Oferty Kurjer zdw 99 279

Maszyny piekarskie
najnowszego systemu, nie używane, i to: maszynę do gniecenia ciasta na 175 kg z jednym kołem, maszynę do bicia piany, maszynę do dzielenia ciasta sprzedam okazynie bardzo tanio na dogodnych warunkach spłaty, Zgłoszenia Kurjer zdw 99 273

Młyn parowy
najnowszej konstrukcji, kompletnie urządzony, przemiar 300 cetr., w pobliżu Poznania sprzedam natychmiast, Cena handlowa 150 000 zł, wpłata 60 000 zł lub zamiana na inny obiekt, dopłata konieczna, Józef Kujawa, Poznań, św. Marcin 63, zdw 99 272

Dom
trzydziętyro donosi 4 tysiące, z dwiema parcelami, cena 45 tysięcy, wpłaty 30 tysięcy sprzedam „Komispol” Sew. Mielżyńskiego 25a zdw 99 282

Łóżko
dębowe antyk, duża orzechowa komoda, Strzelecka 5, I. lewo, zdw 99 286

Kawiarnia - restauracja
dobrze prosperująca z pełną koncesją w mieście powiatowym w Poznaniu jest zaraz do sprzedania korzystnie z powodu przejęcia innego przedsiębiorstwa, — Zgłoszenia Kurjer zdw 98 302

Skład kolonialny
sprzedaż znana stara firma, Do objęcia 16 500 zł, Oferty Kurjer Stary Rynek rz 8 657

Reprezenteria
170 x 185 x 25 z 3 oszklonemi drzwiami, nadająca się do drogerii, bufet i kasa nationalna, mała, tanio na sprzedaż, Marsz. Focha 63, Zahiten, zdw 98 187

Gospodarstwo
70 mórg z kompletnym żywym i martwym inwentarzem, budynek w dobrym stanie, korzystne położenie, ziemia wszystka pszenno-buraczana na sprzedaż, Zgłoszenia Kurjer zdw 99 243

Gospodarstwo
40 mórg, budynek maszynowy, bez inwentarza, koło Rychtalu zaraz w całości lub częściowo na sprzedaż, Oferty: Kietzmann, Kepno, nw 8 819

Majątek
384 morgi buraczanej ziemi, piękny pałac w parku, 14 pokoi, centralne ogrzewanie, światło elektryczne, wodociąg, zabudowania maszynowe, inwentarze kompletnie, bocznica kolejki na własnym płu za cenę 180 000 zł przy wpłacie 60 000 do sprzedania, reszta po 7% Zgłoszenia Stanisław Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4, tel. 362, nw 8 800

Maszyny
do pisania, mało używane okazynie sprzedam, Ratajczaka 38, II, p., prawo, zdw 99 147

Radjo
najnowszej konstrukcji korzystnie sprzedam, Matejki 47, wys. parter, prawo, zdw 99 180

Okazja
tanie sprzedam skład węgla, urządzeniem, kantorem i stajnią, St. Skweres, Ostrówek 12, zdw 99 263

Wille
w najlepszym położeniu, 8 dużych pokoi, weranda, piękny 4 morgowy ogród sprzedam za 45 000 zł, wpłaty połowe, M. Szczeplaniak, Krotoszyń, Mielkiewicza 19, dw 4 155

Piekarnię
w mieście powiatowym, dobrze prosperująca sprzedam bardzo korzystnie z powodu objęcia większego przedsiębiorstwa, — Oferty Kurjer zdw 99 966

Składy
Strumykowej, Polnej odstąpię, — Adres Kurjer zdw 99 293

Żelazną szafę
ogniotrwałą dwuskrzydłową za 350 złotych sprzedam, Adres Kurjer Poznański zdw 97 597

130 centnarów
koku hutniczego sprzedam 4.— cetr., franko plac Poznań, Oferty Kurjer Poznański zdw 98 915

Wózków
dziecięcych wybór, Kraszewskiego 11, „Świątek dziecięcy”, zdw 97 424

Fabryka
szczerok w pełnym biegu z pierwszorzędna klientelą, w centrum miasta na sprzedaż, Oferty Kurjer zdw 98 739

Skład
węgla i drzewa, stajnia, kof i wozy do sprzedania, Zgłoszenia Machnicki, Mostowa 29, skład węgla, zdw 98 795

Kawiarnię - restaurację
z pełnym wyszynkiem i 5 pokojowym mieszkaniem sprzedam z powodu wyjazdu, — Spieszne oferty Kurjer zdw 98 831

Wóz
i wózek rzeźniczy sprzedam, Zgłoszenia po pol. Tok'owicz, Wielkie Garbary 4, dom tylny, I. ptr. dw 4 138

Biały Tydzień
towar tylko doborowy, ceny reklamowe, Jankowska Podgórna 10, Pw 9 985 5.146

Dom
10 ubikacji, ogród, blisko rynku, 2 pokoje wolne, Bałkci, Krotoszyń, Ostrowska 41, zdw 94 745

Samochód
Niezwykła okazja! Nowoczesna limuzyna oraz otwarty sprzedam za bezcen, Kurjer zdw 97 871

Zeszlóroczne
nasienie buraków „Eckendorf” — oddaje a zł 220 p. 50 kg, Kiszko-wo, Florjan Drożdżyński, Kiszko-wo, zdw 98 528

Dobry
trwały pendzel ułatwia golenie! Gwarantujemy za każdą sztukę, Reklamowe mydło do zolenia Mioderna do każdego pendzla gratis, Drogerja Uniwersum, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38, Pw 6943-46.183

Stara Wieś
Piękne parcele leśne są zaraz do nabycia pomiędzy Otwockiem a Celestynowem, Komunikacja dogodna, Stacja kolei na miejscu w lesie, Starodrzew do 100 lat, — Działki wszystkie zaloszone od 750 m2 do 3.000 m2, Sprzedaż na raty, — Zgłoszenia i informacje: Główny Zarząd Ordynacji Zamajskiej — Dział parcelacji: Warszawa, Zabia 4, telefon 2-89, Na żądanie szczegółowe prospekty, nw 8140

Samochód
ciezarowy, kryty, 1½ tonny, urządzony do rozwożenia towarów (reklamówka) na pełnych gumach w bardzo dobrym stanie gotów do jazdy, korzystnie do nabycia, Zgłoszenia Mostowa 11, w fabryce, rw 8 649

Dwie
cegielnie w pełnym ruchu, dobrze prosperujące, każda z nich wyrabia 4 miliony cegieł rocznie, z powodu choroby właściciela są do sprzedania, Zgłoszenia pisemne pod „Cegielnia” przyjmuje N. T. Krzysztofowicz, Lwów Legionów 1, nw 7 979

Skład
z mieszkaniem w rynku, nadaje się dla dentysty lub zegarmistrza, Skoki, Rynek 104, W. Markiewicz, rw 8 629

Samochód
Fiat korzystnie do nabycia, Stary Rynek, Ratuszowa 31, rw 8 643

Radioapar
5 lampowy 320 zł, Cybichowska, Plac Sapieżyński 4, III., od 6 godzin, zdw 99 018

Stół
biurko dziecięce, lampy, sprzedam tanio, Bukowska 9, stolarnia, zdw 99 017

Jadalnię
dębowa solidna, bogato rzeźbiona sprzedam tanio, Bukowska 9, stolarnia, zdw 99 016

Zakład fryzjerski
w Poznaniu sprzedam, Oferty Kurjer zdw 99 013

Parcele
budowlane w okolicy fabrycznej pod Poznaniem przy dworcu na sprzedaż, Zgłoszenia Kurjer zdw 99 005

Skład
kolonialny, towarów krótkich przy ruchliwej ulicy w Poznaniu, dwóch oknach wystawowych, magiel, obszerne mieszkanie, 24 lata jednych rekach, czynsz 100 złotych miesięcznie, do objęcia potrzeba 25-30 000, Adres Kurjer zdw 99 151-2

Pianino
bardzo korzystnie za gotówkę sprzedam, Obejrzeć między 1-3 po południu lub 6-7 wieczorem, Waly Królowej Jadwigi 5, I. ptr. prawo, zdw 98 978

Restauracje
kawiarnię, dobre położenie korzystnie sprzedam, Zgłoszenia Kurjer zdw 98 970

Eleganckie ubranie
frakowe na średnią figurę zupełnie nowe korzystnie do nabycia, Kubiacyk, Czartoria, mistrz krawiecki 5, II. ptr. zdw 99 023

Rzadka okazja
Mój od wielu lat świetnie prosperujący skład kolonialny z restauracją (pełen wyszynk, wielki zapład) w najlepszym położeniu miasta, 30 tys. mieszkańców — sprzedam zaraz za zgodą gospodarza, Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 023

Sprzedam
szafę żelazną, gramofon, suknie balowe, frank, Spokojna 15 a, zdw 99 046

Zamiana
Kilkudziesięciomorgowe gospodarstwo rolne ze zgłoszonym prawem naftowym we Wschodniej Małopolsce przy stacji kolejowej i powiatowym mieście, zamienie z względem rodzinnych na gospodarstwo lub kamienicę w Poznaniu lub bliższej okolicy, Mrozowski, Piotra Wawrzyńskiego 45, zdw 99 064

Meble
używane sprzedaje, Kozłowski, Szewska 15, zdw 99 0778

Z powodu
wyjazdu sprzedam moja posiadłość 3 pokoje kuchnie, warsztat budowy karosjerji autobusowych, stajnie, piwnice, oficyny itd., nowo-wybudowane, maszyn, wewebowane dla każdego przedsiębiorstwa, duża wieś, 2 kościoły, 2 szkoły, komunikacja autobusowa, 18 km do Poznania, Reflektanci tylko z gotówką, cena 40 000 zł, natychmiast do nabycia, Pośrednicy nie wykluczeni, Petrus, Tarnowo, pow. Poznań, zdw 99 051/2

Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13 Klienteli zamieszko-nych odstawiamy własnym samochodem, Pw 8318/14

Suknia
nowa (model) 65, Ratajczaka 27, III., front, zdw 99 049

Wózek
dziecięcy elegancki sprzedam tanio Łukaszewicza 52, I. lewo, zdw 99 859

Obraz
religijny olejny, szkoły Ticiano korzystnie sprzedam, Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 092

Gramofon
szafkowy tanio na sprzedaż, Stolarska, Żórawia 9, zdw 99 109

3
morze wraz małym budynkiem w Żabikowie przy dworcu Luboń zaraz na sprzedaż, Styperek, zdw 99 102

Suknia balowa
kilka innych w najnowszych kolorach i fasonach bardzo korzystnie do oddania, godz. 9-11, I-4, Wielkie Garbary 24, I. prawo, zdw 99 098

Sprzedam
lub zamienie majątek 90 morgowy w Poznańskim, ładnie zagospodarowany, w kulturze, budynek maszynowy, elektryczność, za mleko można osiągnąć do 1 000 zł miesięcznie, Wiadomość Łódź, ul. Zgierska 72, F. Wojciechowski, nw 8 803

Bufet
i kredens czarny, dębowy na sprzedaż, Górna Wilda 31, I. ptr. zdw 99 116

Zamienie
4 l. radjo na gramofon walizkowy, Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 114

5 KUPNA

Kupię
koncesje samochodowa, Ratuszowa 31, restauracja, telefon 25 90, rw 8 631

Kupię dom
w powiatowym miasteczku przy wpłacie 20.000 złotych, musi być wolne mieszkanie i dochód nie mniej 300 złotych miesięcznie, Pośrednicy wykluczeni, Zgłoszenia Kurjer zdw 99 014

Kupię
stara używana lodownia rzeźnicza, Oferty Kurjer zdw 99 045

Poszukuje
urządzenia do kawiarni, cukierni, stoły, kanapy, krzesła, bufet, — Zgłoszenia Kurjer zdw 99 089

Karakuły
lub skunksy okazynie kupię, Tel. 77-16, godz. 3-5, zdw 99 148

Aparaty
nowoczesne do fabrykacji wody sodowej oraz butelki patentowe i inne urządzenia kupię, Łaska-wo oferty uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 99 270

Kupię
okazyjnie z prywatnych rak olejne obrazy znanych malarzy, — Oferty uprasza Kurjer zdw 99 276

Maszynę
do pisania używaną tanio kupię, Oferty z ceną Kurjer zdw 99 301

Kupię
parcele pod budowę domku 500-600 m² w pobliżu Poznania, — Zgłoszenia Kurjer zdw 99 087

Fryzjerski
zakład kupię — lub dzierżawę składu od gospodarza, nadającego się dla fryzjera, Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 99 215

6 KAMIENICE

Kupię dom
w Poznaniu ze składem i podwór-kiem w śródmieściu przy wpłacie 60-70 tysięcy wprost od właściciela, Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 8 661

Kamienica
przy ul. 27 Grudnia, duże ubikacje handlowe (składy) cena 600 tysięcy zł, wpłata 200 000, Centrala Handlowa 27 Grudnia 5, zdw 99 194

Kamienica
IV piętrowa śródmieście, dochód 7 200, za 63 000, wpłaty 35 000, — Tomczak, Poznań, Wierzbicice 31, zdw 99 205

Dwie
maszynowe kamienice bez długu z trzema składami, hotelem, restauracją i drogerją, z pełną koncesją, w bardzo ruchliwym mieście powiatowym, gdzie gimnazjum, seminarjum itd. sprzedam zaraz korzystnie, Cena oraz wpłata według umowy, Powożni Reflektanci zechcą się zgłosić do Kurjera Pozn. zdw 99 258

7 PIENIADZ

8.000
wypożyczy kawaler lub wpłaci na domek, Kurjer zdw 96 152

10 000 zł
pożyczki poszukuje zaraz na roczne weksle, dam 20% płatne zgóry, Mam poważnych żyrantów, — Oferty do Kurjera Pozn. pod zdw 98 879

Poszukuje
do 15 000 zł na I. hipotekę wielkiego domu w Poznaniu, Oferty z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego pod zdw 98 704

Hipotekę
pewna 2.000 dolarów nabebe, — Zgłoszenia „Par”, Poznań, 27-go Grudnia 18, pod 58.63, Pw 9279 58.63

Poszukuje
pożyczki na I. hipotekę przy Poznaniu 15 do 20 tys. zł, wartości przedstawia 100 000 zł, Spieszne oferty Kurjer zdw 99 011

3.000 zł
mam, proszę o dyspozycję, Oferty Kurjer zdw 98 984

15 tysięcy
na I. hipotekę 50 mórg gospodarstwo 196 mórg blisko Poznania poszukuje zaraz, Oferty Kurjer zdw 99 024

300.000
zapisu hipotecznego na większej kamienicy w Poznaniu w zamian zapisu hipotecznego na poważnym obiekcie fabrycznym poszukuje, Ekwiwalent stałego wynagrodzenia płatć będzie podług umowy, Oferty do Kurjera zdw 98 967

Włozę
kilka, kilkanaście tysięcy za dobrym zabezpieczeniem jako pożyczkę lub udział w korzystnym interesie, Szczegółowe oferty Kurjer zdw 99 034

Poszukuje
pożyczki 8-12 000 na pierwszą hipotekę gospodarstwa prywatnego, Oferty Kurjer zdw 99 069

Która
majątna osoba pożyczę kawalerowi lat 28, uczciwemu, pracowitemu rolnikowi, celem usamodzielnienia się 10 000 na roczne weksle poważnym żyrem, 20% płatne zgóry, Spieszne zgłoszenia „Par”, Al. Marcinkowskiego 11, pod 53.204, Pw 9 235-53.204

Poszukuje
pożyczki 8-10 000 zł na krótki lub dłuższy czas, dam dobre weksle i zastaw, Spieszne zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 266

24 %
dam za wypożyczenie 2 000 złotych na 6 miesięcy lub dłużej za dobrym zabezpieczeniem, Zgłoszenia Kurjer zdw 99 175

10 000 zł
pożyczki poszukuje na I. hipotekę kamienicy lub na zastaw tejsze, Kurjer zdw 99 206

5 000 zł
lub więcej pożyczę za wynajęcie 1-2 pokojowego mieszkania, — Oferty Kurjer zdw 99 212

Kapitał
Odda duży zysk mój własny „Srodek tużczy świń”, którego sprzedam, Zgłoszenia pod dw 4 124 do Kurjera Poznańskiego, zdw 99 270

Gwarantuję
wspólnikowi 500 zł miesięcznie, udział 1 500 zł, Kurjer zdw 99 253

10 — 12 000 zł
poszukuje kupiec przemysłowiec, właściciel nieruchomości z pewną gwarancją i dobrym procentem, Zgłoszenia Kurjer zdw 99 269

8 DO WYNAJĘCIA

2 pokoje
z ogrodem owocowym w Bninie 30 minut autobusem do Poznania za 65 zł mies. zaraz do wynajęcia, Kaucji potrzeba 750 zł, Chwilkowski, Srem, Polna, zdw 98 890

6 pokoi
w górnej części św. Marcina do wynajęcia soneczne, II. piętro, parkiet, elektryka telefon, 500 zł miesięcznie, 2 lata zgóry, Oferty Kurjer zdw 98 171

3 pokojowe
mieszkanie w nowym domu na Łazarzu do wynajęcia od kwietnia, Czynsz za dwa lata zgóry, Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 98 553

Mieszkanie
dwupokojowe kuchnie w Swarzędzu wydzierżawi właściciel, Adres Kurjer zdw 99 012

Mieszkanie
jednopokojowe przy Poznaniu, (meblami), stajnia, kof, wóz, oddam za 1 000 zł, Oferty Kurjer zdw 99 192-3

Mieszkanie
pięciopokojowe meblami 5.500 złotych, czynsz 145 miesięcznie, — Zgłoszenia „Fragut”, Ratajczaka 15, Pasaż, zdw 98 950

Mieszkanie
2 pokojowe i kuchnia wprost od gospodarza do wynajęcia, Zgłoszenia: ul. Fabryczna 21, parter, lewo, zdw 99 106

Poszukuje
5.000 pożyczki, za to 2 pokoje i kuchnia do oddania wprost od gospodarza, Zgłoszenia ul. Fabryczna 21, parter, lewo, zdw 99 105

6 pokoi
w górnej części św. Marcina do wynajęcia soneczne, II. piętro, parkiet, elektryka, telefon, 500 zł miesięcznie, 2 lata zgóry, Oferty Kurjer zdw 98 171

Sześciopokojowe
mieszkanie centrum wskazuje „Informator”, Ratajczaka 15, zdw 99 174

5 pokojowe
mieszkanie komfortowe, umeblowane z wszelkimi wygodami na I. piętrze na Łazarzu odstąpię za zgodą gospodarza poważnemu reflektantowi, Pośrednicy wykluczeni, Zgłoszenia z podaniem dokładnego adresu do Kurjera Poznańskiego zdw 99 164

Oddam
pokój z korytarzem, meblami, na własne za zgodą gospodarza za 1 000, Winiary, św. Stanisława 12, jw 3 367

Pokój
i kuchnia z meblami zaraz do wynajęcia 3 000 zł, wtem rok dzierżawa, Gdzie? wskazuje Kurjer zdw 99 128

Mieszkanie
1, 2 pokojowe kuchnia za dzierżawę zaraz wolne, Zgłoszenia Mi-siorny, św. Marcin 15, I, zdw 99 238

Mieszkanie
jednopokojowe wydzierżawie, czynsz za 2 lata 1 200, Oferty Kurjer zdw 99 281

Mieszkanie
trzy-pokojowe z ogródkiem, blisko Parku Wilsona 6 250 zł wtem 2 lata dzierżawy odda „Komis”, Sew. Mielżyńskiego 25a, zdw 99 283

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia, łazienka zaraz wolne, 1 pokój kuchnia za dzierżawę, „Osadopol”, Rzeczypospolitej 9, zdw 99 177

Mieszkanie
i kuchnia z wszelkimi wygodami na wysokim parterze, blisko tramwaju zaraz do wynajęcia od gospodarza, Oferty Kurjer zdw 99 255

Mieszkanie
1, 2 pokoje kuchnia, Widziński, Maleckiego 15, podwórze, parter, zdw 99 231

Mieszkania
każdej wielkości, składy pokoi umeblowane poleca Czarnecki, Ratajczaka 13, zdw 99 223

9 SZUKA MIESZK.

Czynsz
2-3 lata płaci młode małżeństwo za 2 pokoje kuchnie, Oferty Kurjer zdw 99 009

Pokoju
z kuchnią wprost od gospodarza poszukuje zaraz, Oferty Kurjer zdw 98 962

Średni urzędnik
kolejowy w starszym wieku żona poszukuje 1 lub 2 pokoi i kuchnia wprost od gospodarza, za miesięczną dzierżawę Łaska-wo oferty Kurjer zdw 97 262

Poszukuje
mieszkania 2 lub 3 pokojowego w okolicy Sew. Mielżyńskiego nie wyżej jak drugie piętro, może być z meblami, Piace czynsz zgóry, Okolica Pocztowa, św. Marcin, Cieszkowskiego, Gwarna, Fredry, Aleje Marcinkowskiego, 27, Grudnia, Proszę o podanie warunków pod „5574” Reklama Polska, Aleje Marcinkowskiego 6, K w 1 068

Poszukuje
się starszego fryzjera, który mógłby objąć zakład na własną rękę, Fr. Grodzki, Czarnków n/Notecia, Wieleńska 60, zdw 98 870

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje 1-2 pokoi kuchnia od gospodarza, czynsz zgóry za 2 lata Oferty Kurjer zdw 98 325

Poszukuje
2 pokoi z kuchnią, wygodami, w centrum miasta nie wyżej I piętra, place wszelka cena, Spieszne oferty do Kurjera zdw 99 110

Pokoju
i kuchni lub próżnego pokoju na roczną dzierżawę poszukuje Po-średnicy wykluczeni, Oferty Kurjer zdw 99 097

Poszukuje
pokoiu kuchni wprost od gospodarza, place czynsz 2 lata zgóry, Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 114

Pokój
wynajme dwóm osobom. Pieka-
ry 8. II. lewo. front.
zdzw 99 155

Pokój
niekrepujący dla lepszej pani. —
Adres Kurjer zdzw 99 183

Duży
elegancki, niekrepujący pokój.
Pocztowa 21. II. prawo.
zdzw 99 236

Pokój
dwuosobowy. Matejki 45. II. le-
wo. zdzw 99 059

Pokój frontowy
dla bezdzietnego małżeństwa do
wynajęcia. Kanałowa 8. II lewo
Nowacki.

Pokój
trzyosobowy słoneczny dla pań.
małżeństwa. Kanałowa 7. II.
prawo. zdzw 99 072

Ucznia
szkolnego na wspólny pokój, do-
bra opieka, wynajme. Topolowa
6. godz. 3-7.

Gabinet
z telefonem, z przyległą sypialnią
dobre svtuowanemu panu wy-
najme. Topolowa 6. parter, godz.
3-7.

Pokój
umeblowany, elektrycznością, in-
telligentnemu panu wynajme. —
Kraszewskiego 8. I. prawo.
zdzw 99 108

Willa
wspólny pokój dla panienki do
wynajęcia. Grodzka, Górna Wil-
da 117.

Pokój
umeblowany wynajme. Reja 1.
I. prawo. zdzw 99 104

Pokój
wynajme solidnemu panu od 15
lutego. Matejki 55. II. lewo.
zdzw 99 103

Pokoje
1-2 słoneczne wynajme. Staszi-
ca 9. II. zdzw 99 148

Pokój
frontowy wynajme solidnemu
panu. Sw. Marcin 22. I. prawo.
zdzw 99 138

Panienki
2 na pokój przyjmie. Wielkie Gar-
bary 35. II. lewo. zdzw 99 132

Lepszemu
panu pokój wynajme. Sw. Józefa
6. III. lewo. zdzw 99 131

Duży
słoneczny dwuosobowy pokój elek-
trycznością wynajme 15. 2. (nie ma-
łżeństwo). Skryta 1. I. prawo
(Matejki). zdzw 99 115

Przyjmę
pana spokojnego na wspólny po-
kój. Półwiejska 23. front. II. le-
wo. zdzw 99 120

Pokój
wspólny własna pościela dla pa-
ni. Osńska, Łakowa 7a.
zdzw 99 122

Pokój
lepszemu panu wynajme. Staszi-
ca 19. III. lewo. zdzw 99 121

Pokoje umeblowane
poleca „Informator”. Ratajczka
15 (Pasaż). zdzw 99 173

Pokój
Wodna 13. I. podwórze.
zdzw 99 172

Pokój
umeblowany do wynajęcia. —
Bernardt, Marsz. Focha 81. III.
zdzw 99 171

Pokój
umeblowany od 15. 2. do wy-
najęcia. Kanałowa 6. II. prawo.
zdzw 99 176

Wspólny
pokój panu. Sw. Marcin 46. pod-
wórze, lewo. I. zdzw 99 161

Pokój
frontowy, czysty intelig. panu. —
Jeżyce, Żorawia 13. I. prawo.
jw 3 368

Pokój
umeblowany światłem, opałem.
za korepetycje dziewczynce 10
latniej. Turkiewicz, Prusa 19.
jw 3 369

Pokój
Szamarzewskiego 26a. I. lewo.
jw 3 366

Umeblowany
małżeństwu. Wierzbicice 40.
III. lewo. zdzw 99 141

Pokój
dla dwóch panów. Graniczna 11.
III. lewo. zdzw 99 251

Pokój
umeblowany pierwszorzedny ze
światłem elektrycznym zaraz do
wynajęcia. Adres wskaże Kur-
jer zdzw 99 250

Gabinet, sypialnia
duży słoneczny, elektryka, łaźnia
telefon. ul. Działyńskich. Adres
Kurjer zdzw 99 249

Pokój
dobrze umeblowany na 1-2 osoby
wynajme. Łakowa 9. III. pra-
wo. zdzw 99 248

Pokój
klatki schodowej utrzymaniem
dla dwóch panów. Długa 12. I.
prawo. zdzw 99 234

Pokój
dwuosobowy wynajme. Wier-
zbicice 39a. III. prawo.
zdzw 99 240

Pokój
wynajme. Jeżycka 45. III. prawo
zdzw 99 291

Willa
pokój umeblowany inteligentowi
wynajme. Szymańska, Topolowa
6. koniec Ratajczaka. zdzw 99 158

Elegancki
pokój wynajme inteligentnej oso-
bie cena 50 zł. Polna 8. II. pra-
wo. front. zdzw 99 285

Pokój
frontowy od 15. II. 30. Łakowa
20. II. lewo. zdzw 99 265

Pokój
wynajme. Szewska 13. I. prawo.
rw 8 660

Pokój
bez pościeli dla 2 panienek. Św.
Czesława 11. I. piętro. lewo.
rw 8 656

Pokój
frontowy dobrze umeblowany
1-2 osobom inteligentnym wy-
najme. Łakowa 7. III. lewo i
wejście. zdzw 99 977

Pokój
wynajme. Św. Wojciech 2. III.
prawo. zdzw 99 187

Gabinet, sypialnia
dla 1-2 panów korzystnie. Ma-
tejki 1. Drowa Gackowska.
zdzw 99 186

Pokój
2 panom utrzymaniem, bez. Ka-
nałowa 4. II. zdzw 99 190

Pokój
elektryczność, ogrzewany. Śnia-
deckich 23. parter, prawo.
zdzw 99 189

Pokój
z pianinem wynajme panience.
Młyńska 8. III. lewo. zdzw 96 690

Panienkę
wspólny pokój przyjmie. Szama-
rzewskiego 29. II. prawo.
zdzw 99 203

Pokój
umeblowany od 15. 2. Piekary 7.
III. prawo. zdzw 99 156

Pokój
dla 2 panów. Różana 4a. II.
lewo. zdzw 99 153

12 SZUKA POKOJU

Poszukuje
sie pokoju umeblowanego dla
dwóch osób z prawem używania
kuchni na czas przejściowy od
23. 2. do 30. 3. rb. Łaskawe oferty
złożyć w ekspedycji Kurjera
Poznańskiego pod nr 8259 z po-
daniem warunków i ceny.

Komfortowy
zupelnie niekrepujący pokój.
śródmieściu od 1 marca poszuki-
wany dla pana. Szczegółowe oferty
Kurjer zdzw 99 035

Pokój
zupelnie niekrepujący w śró-
dmieściu, z elektrycznością, opa-
łem, pościela, ciepłe koldry dla
dwóch niezależnych panów po-
trzebny zaraz. Oferty do Kurje-
ra zdzw 99 026

Pani
szuka pokoju w śródmieściu. —
Oferty Kurjer zdzw 99 050

Pokoju
skromnego, słonecznego poszuki-
je inteligentna pani. Oferty, cena
Kurjer zdzw 99 071

2 panie
poszukują pokoju umeblowanego
z niekrepującym wejściem zaraz.
Oferty Kurjer zdzw 99 167

Pokoju
próżnego z kuchnią albo z używa-
niem kuchni poszukuje małżeń-
stwo. Oferty Kurjer zdzw 99 133

Dwie panie
poszukują pokoju w okolicy Ja-
snej od 15. Oferty Kurjer
zdzw 99 129

Starsza
panienka spokojna poszukuje
skromnego pokoju u samotnej pa-
ni w śródmieściu. Oferty do Kur-
jera zdzw 99 124

Pokoju
umeblowanego śródmieściu od 1.
III. poszukuje urzędniczka. —
Zgłoszenia Kurjer zdzw 99 278

Skromnego pokoiku
inteligentna panienka poszukuje.
Zgłoszenia Kurjer zdzw 99 211

Pan
poszukuje pokoju od 15. II. w
enie 50 zł. Oferty Kurjer
zdzw 99 191

Przyjezdnemu
dobrze svtuowanemu panu wy-
najme pokój ładnie umeblowany,
swobodny, zupelnie niekrepujący,
elektryczne światło, łaźnia, parter
w śródmieściu. Oferty do Kur-
jera zdzw 99 229

Poszukuje
pokoju z kuchnią zaraz, czynsz
zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poz-
nański zdzw 99 179

13 LOKALE

Na biuro
2 mniejsze pokoje potrzebne. —
Oferty z podaniem warunków
Kurjer Poznański zdzw 99 135

Ubikacje
handlowe 2 pokoje z centralnym
ogrzewaniem, oświetleniem elek-
trycznym w centrum miasta Poz-
nańskie do wynajęcia. Zgłoszenia
Kurjer zdzw 99 271

Poszukujemy
2 pokoi względnie jednego duże-
go na biura w śródmieściu par-
ter względnie I. piętro. Zgłosze-
nia Zrzeszenie Poznańskich Kup-
ców Opalowych, ul. Skarbowska 4.
telefon 27-30. zdzw 99 178

Ubikacje
suterene na składnice do wy-
najęcia zaraz Aleje Marcinkow-
skiego 15. zakład fryzjerski.
zdzw 99 188

14 DZIERŻAWY

Skład kolonialny
w powiatowym mieście, na do-
brej miejscu dobrze zaprowadzo-
ny z mieszkaniem zaraz do wy-
najęcia. Gotówki potrzeba 4.000
zł. reszta na odpłatę. Zgłoszenia
pod zdzw 98 536

W Rogoźnie
obszerny skład z dwoma wysta-
wowymi oknami, z przyległym
mieszkaniem, przy najruchliwszej
ulicy, nadający się na skład obu-
wia i wszelkie inne branże zaraz
do wydzierżawienia. Zgłoszenia
do Dent. Szalczyński, Rogoźno.
dw 4123

Szukam
piekarni celem dzierżawy we wsi
kościelnej. Zgłoszenia A. Jahns.
Poznań, Za Groblą 2 zdzw 98 985

Piekarnia
z kolonialką i towarami zaraz do
wydzierżawienia. Oferty do Kur-
jera zdzw 99 058

Piekarnię
w powiatowym mieście ze skła-
dem, mieszkaniem, całkowitem
urządzeniem zaraz wydzierżawie.
Czynsz zgóry za pół roku. Zgło-
szenia Agencja gazet M. Kujaw-
ski, Srem. nw 8 806

Gościniec
z rola od właściciela lub gospo-
darstwo wydzierżawie. Oferty
Kurjer zdzw 99 184

Dzierżawa
320 mórg pszenno-żytniej ziemi,
zabudowania dobre, 8 koni, 20
bydła, inwentarz martwy kompl.
na 10 lat od właściciela do wy-
dzierżawienia. Zgłoszenia St.
Kwiatkowski, Gniezno, Lecha 4,
tel. 362. nw 8 813

Biuro
mam bardzo korzystnie do wy-
dzierżawienia, 2 lub 3 pokoje w
centrum miasta, z elektrycznym
oświetleniem, centralnym ogrze-
waniem i telefonem, za dzierża-
wa rok zgóry. Łaskawe oferty
Kurjer zdzw 99 181

15 UZDROWISKA

Zakopane „Irusia“
komfortowy pensjonat luty 10-12
marzec 8-10 zł.

16 OSOBISTE

Maksuchna
prosze o mój pamiętnik. Ma-
rylka. zdzw 98 717

Oszczęstwo
rzucone na p. Friskiego, Różnowo
Młyn, które rozpowszechniałem,
cofam. Ślachciak, Mysin.
Pw 9 291/2-58,65/6

Za
długi żony mej Heleny Straszew-
skiej zamieszkałej w Lewkowcu,
nie odpowiadam. H. Straszewski.
zdzw 98 982

Panią
brunetkę o wymownych piwnych
oczach ze sznurem perlek na
szyi, w fokowym futrze i czar-
nym kapelusiku, która dnia 9 lu-
tego w towarzystwie mężczyzny
w rogowych okularach siedziała
na kanapie i opuściła Wielkopo-
lanke przed 7 godz. b. uprzejmie
uprasza o adres zainteresowany.
Zgłoszenia Kurjer zdzw 99 091.

Szanownym
Abonentom Lektora
podajemy do łaskawej wiadomo-
ści, że była pracowniczka Lektora
pani Jadwiga Dokiwicka praca-
je obecnie w Wypożyczalni
Książek J. Dippel, plac Wolności
11. zdzw 99 162

Niniejszem
mam zaszczyt zawiadomić Szano-
wną Klientele, iż pracuję w
firmie „Garsonka”, u pana Ra-
tajczaka, Al. Marcinkowskiego
20, telefon 2767. Jadzia Nowicka.
zdzw 99 209

Niniejszem
zawiadamiam Szanowną Kliente-
le, iż nie pracuję u pana Witkow-
skiego, Al. Marcinkowskiego 24,
lecz w firmie „Garsonka”, u pana
Ratajczaka przy Al. Marcinkow-
skiego 20, telefon 2767. Józef
Owczarzak. zdzw 99 210

21 ZGUBY

Zagubiłem
książeczkę wojskowa na nazwi-
sko Władysława Kapłona.
zdzw 99 010

200 zł
nagrody za odzyskanie zgubio-
nych 1.000 zł (10 sztuk 100 zło-
tek) w tramwaju linii 4 lub na
drodze od tramwaju przystanek
Ratajczaka do Banku Związku
Spółek Zrobokowych. Zgłoszenia
Elektromierz Englert, Marszałka
Focha 32. telefon 61-02.
zdzw 99 061/2

Zgubiono
weksel na 200 zł akceptant hr.
Blajer - Plater z Góry, platny 1.
4. Bank Ziemi i w Poznaniu. Z-
ranta Stefan Jasiński i wykaz o-
biasty, owe przedmioty niniejszem
unieważniam. Stefan Jasiński.
zdzw 99 220

Unieważniam
zagubiona książeczkę wojskowa
Franciszek Dybski. Józefowa
pow. Środa. zdzw 98 958

Unieważniam
zagubiona książeczkę wojskowa
Józef Rybarczyk. Siedlec. pow.
Środa. zdzw 98 957

Zgubiłam
kołczyk z opalem z Kretej na
Wierzbicice. Oddać proszę za
wyrządzeniem: Kreta 23. par-
ter, lewo. zdzw 99 076

Unieważniam
zgubiony 1. 2. 1930 weksel 200 zł
in blanco z moim podpisem, Jan
Cegiel. nw 8 973

Unieważnia
się legitymację służbową wysta-
wioną przez tut. Dyrekcję na na-
zwisko instalatora Wierzbickiego
Stanisława. Gazownia Miejska w
Poznaniu. nw 8 811

Zaginął
pies doberman brązowy wabi
się lord. Do oddania za wynagro-
dzeniem w Gazowni Miejskiej,
Grobla 15. nw 8 810

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków oraz nadpra-
wy wszelkiej biżuterji wykonuje
sumiennie tanio firma F. Tar-
kowska, plac Wolności 11 (pod
filarami). Pw 4 941

Najpiękniejsze
Najoryginalniejsze
kostjomy maskowe wypożycza
jedynie „Femina” Fredry 3.
zdzw 98 797

Obiady
prywatne, pierwszorzedne wyda-
je inteligencji Ipsiana, Młyńska
4. I. cena 2.— i 2.50 zł.
zdzw 98 393

Hafty
plisowanie, dekatingowanie, me-
reżki wykonuje szybko i tanio —
Haftoplis, Woźna 10.
Pw 8 677-470

Najgustowniej
i najtaniej oprawia obrazy —
Witold Leworski, Wrocławska
nr. 36. Pw 8 678-521

Zastępcy losowil
Forsowna sprzedaż dolarówek u-
łatwi nasz zakupie nowy, dotąd
nieznany, system kombinacyjny.
Warunki dla nabywców i zastępc-
w najkorzystniejsze. Poszuku-
jemy zdolnych dobrze wprowa-
dzonych zastępców pod najlepsze-
mi i rzetelnymi warunkami. Na-
tychmiastowe zgłoszenia: Mało-
polska Kasa Kredytowa, Lwów,
Małeckiego 2. nw 7850

Telefon 15-60

Posłańcy Miejscy wykonują na-
stępujące zlecenia, jak: ekspedyc-
ja listów, paczek i bagażów,
Elektroluksem odkurzenia, czy-
szczenie, i froterowanie parkie-
tów i linoleum. Biuro ul. Woźna
nr. 11. Kw 1 611

Dywany
reparuje Tabernacki, ul. Raczyl-
skich 2. parter, lewo, przy Pla-
cu Bernardyńskim. zdzw 98 991

Jak nowe
będą pańskie stare krawaty po
oczyszczeniu i przeróbce tylko za
50-70 gr za sztukę. Słupiejska,
Ogrodowa 12. zdzw 98 981

Dziecko
dziewczkę dam na wychowanie. —
Oferty wraz z ceną do Kurjera
zdzw 99 217-8

Oddam
16 miesięczną córeczkę w dobre
rece za dobrem wynagrodzeniem
Adres wskaże Kurjer zdzw 99 056

Reparacje
gramofonów fachowo tanio 27
Grudnia 3, sw. Marcin 11. tele-
fon 2597, St. Jarosz. zdzw 99 208

Chiromantka
przepowiada przeszłość i przy-
szłość systemem wszechświato-
wej sławy Lenormand Ul. Mar-
szalka Focha 29. front. III. ptr.
zdzw 99 142

Głuchota
uleczalna. Wynalazek „Eufonia”
zademonstrowany specjalistom.
Usuwa przetypony sluch, szum,
ciężkie uszów. Liczne podzie-
kowania. Żądajcie bezpłatnie
pouczającej broszury. Adres:
„Eufonia”, Liszki, Kraków.
Pw 9 282-7.62

Majątek
700 mórg buraczonej ziemi, Kong-
resówka, zamieni na dom Po-
znań, Bydgoszcz, Gniezno z dopła-
ta. Frankel & Koroluk, Włocławek,
Rolińskiego 11. nw 8 815

Majątek
1400 mórg magdeburskich Kong-
resówka zamieni na dom Poznań
Bydgoszcz, Gniezno z dopłata.
Frankel & Koroluk, Włocławek,
Rolińskiego 11. nw 8 814

Obiady
smaczne, tanie dla inteligencji
Polaczk. Podgórna 14.
zdzw 99 225

Krawcowa
s dłuższą praktyką wykonuje
wykwintnie poleca się poza dom
Poznań i na prowincji. Oferty
Kurjer zdzw 99 095

Kto
Panów Budowniczych przerobi
strych na mieszkanie, zapłata
czynszem, Górna Włda 71. III.
prawo. zdzw 99 144

Krawcowa
pierzworzedna wykonuje modele
podług najnowszych żurnali, ce-
ny bardzo przystępne. Nawrocka
Szamarzewskiego 47. II. podwó-
rze, parter, lewo. zdzw 99 112

Podróżujący
który odwiedza restauracje przy-
jemnie jeszcze zastęstwo uboczne.
Zgłoszenia do Kurjera Stary Ry-
nek rw 8 662

Piotr Pluciński
„Wszędzie dobrze ale u Pluciń-
skiego najlepiej”. Kupować arty-
kuły meskie! Tak mówi klientela
Plucińskiego (St. Rynek 37).
Pw 9 283-5,209

2. OŻENKI

Przystojny
kawaler, lat 33, posiadający 2 000
zł oraz 90 zł emerytury miesięcz-
nie, pozna z braku znajomości
panne lub bezdzietną wdowę po-
siadającą skład. Panie, którym
zależy na prawdziwie szczęśliwym
małżeństwie zechca złożyć oferty
z fotografią, która zwracam i
gwarantuję dyskrecję pod
zdzw 98 429 do Kurjera.

Dla
mej znajomej, milej posiadającej
2.000 gotówki, lat 28, szukam od-
powiedniej partji. Wdowie nie
wykluczam. Zgłoszenia z foto-
grafią Kurjer zdzw 98 189

Kawaler
rzeźnik lat 28, posiada 3.000 zł.
pragnie poznać pannę lub wdów-
kę, która ma własne mieszkanie.
Cel matrymonjalny. Oferty Kur-
jer zdzw 98 956

Przyjaźni
inteligent, szlachetn. pana lat 30
do 40 szuka panna z wyższym
wykształceniem, niebrzydka, nie-
biedna, celem zamażpójścia. —
Oferty Kurjer zdzw 98 951

Bardzo przystojny
dzielny handlowiec obuwia bez
stanowiska szuka znajomości pa-
ni przystojnej celem ożenku, ma-
teriałnie niezależnej, która finan-
sowo do usamodzielnienia dopo-
może. Tylko poważne oferty Kur-
jer zdzw 99 082

Panna
lat 26, inteligentna, gospodarna,
muzyczna, niemająca wydzije
zamaż. Oferty Kurjer zdzw 99 080

Kupiec
kawaler, lat 28, przystojny poszu-
kuje żony. Łaskawe oferty Kur-
jer zdzw 99 075

Dla
brata mego kupca lat 27, poszu-
kuje żony. Panie w odpowiednim
wieku posiadające własne mie-
szkanie zechca łaskawie złożyć
oferty z fotografią, która się
zwraca do Kurjera zdzw 99 074

Profesor
lat 27, przystojny, szatyn średni,
bardzo zamożny, pozna pannę
18-22 lat, najchętniej córke kup-
ca lub przemysłowca. Cel matry-
monjalny. Tylko poważne zgło-
szenia z fotografią do Kurjera
zdzw 99 274

<

„KWIAT WISŁY“

to nazwa najdelikatniejszego sera „TYLŻYCKIEGO“.

Żądać w handlach delikatesów, masła i sera.

Skład konsygnacyjny: Tw 1061

POZNAN, św. Marcin nr. 21.

Szofer - podróżujący

dobremi referencjami przyjmie posadę, może złożyć gwarancję. Oferty Kurjer Poznański zdw 99 043

Poszukuje

posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 3. Oferty Kurjer zdw 99 042

Biuralistka

szuka zajęcia. Oferty Kurjer zdw 99 027

Szofer

żonaty z kilkoletnią praktyką, poszukuje posady jako szofera, portjera zaraz lub później, może złożyć kaucję lub gwarancję. — Zgłoszenia Kurjer zdw 99 038

Uczniwa

dziewczyna poszukuje posady za pokojową zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 047

Gospodyni

poszukuje posady u samotnego pana od 15. 2. 30. Oferty do Kurjera zdw 99 055

Osoba

w starszym wieku poszukuje posady do wszystkiego od 15. 2. 30. Oferty Kurjer zdw 99 054

Kucharka

poszukuje posadę od 15. 2. do hotelu, restauracji lub kasyna. — Oferty Kurjer zdw 99 053

Uczeń elektrotechnik

3/4 letnia praktyka, celem ukończenia nauki poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 99 260

Dziewczyna

do wszystkiego poszukuje posady od 15. 2. 30. Oferty Kurjer zdw 99 079

Dziewczyna

wiejska do wszystkiego z gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer zdw 99 065

Biegła

bufetowa poszukuje od 15. 2. posady. Oferty Kurjer zdw 99 070

Dziewczyna

rzetelna, czysta i sumienna z dobrymi świadectwami poszukuje posady z gotowaniem od 15. 2. lub 1. 3. Najchętniej w średnim mieście. Łaskawe oferty proszę do Kurjera zdw 99 237

Książkowa - bilansistka

pracująca 7 lat w przedsiębiorstwie spedycyjnym, szuka posady zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 242

Fryzjerka

działa manikurzystka poszukuje posady możliwie z całem utrzymaniem. Łaskawe zgłoszenia uprasza się Borowski, Leszno, ul. Bracka 10. nw 8 816

Kawaler

ślazak, młody, inteligentny, który ma trzy miesiące praktyki przy krawca krawieckiego poza sobą i rzeczy za dobry kraj, z dobrem świadectwem, znający dobrze księgowość, niemiecki i polski język, poszukuje posady od 15. 2. w Bydgoszczy lub Poznaniu. Łask. oferty Kurjer zdw 99 256

Książkowy handlowiec

z wieloletnią praktyką, mocący zastąpić szefa sklepu, poszukuje odpowiedniego stanowiska od 1 marca r. b. Zgłoszenia pod zdw 99 259 do Kurjera Pozn.

Młynarz

obeznany dobrze z wszystkimi maszynami nowoczesnych młynów, znający się na motorach spalinowych, młynach wodnych, po wojskowości, lat 25. kat., przyjmie posadę pomocnika lub kierownika w mniejszym młynie, stawia kaucję. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 99 257

Piekarz

poszukuje posady prowadzenia piekarni w Poznaniu ewentualnie złoży kaucję. Oferty Kurjer zdw 99 081

Technik

dentystyczny siła pierwszorzędna pracujący samodzielnie w technice, poszukuje posady w Poznaniu od 15 lutego. Zgłoszenia: Biuro ogłoszeń Kraków, Sienna 12, pod „Technik dentystyczny”, nw 8 817

Dla

mej kuzynki, panny inteligentnej poszukuje posady gospodyni obywatelki w całości gospodarstwa domowego, nawskroś uczciwej, czystej. Oferty Kurjer zdw 99 150

Młoda panienka

która zajmowała się dziećmi, szuka posady do dzieci i lepszej pracy zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 146

Dentystyczna

higienistka dzielna, młoda przystojna poszukuje posady. — Miejscowość obojętna. Prowadzi także księgowość. Oferty Kurjer zdw 99 232

Młynarz

żonaty, lat 36, poszukuje odpowiedniej posady na stanowisko samodzielnie w średnim lub małym młynie z kaucją do 2500 zł od 1 marca lub później. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera Poznańskiego zdw 99 221

Sierota

z dobrej rodziny, uczniwa poszukuje posady uczenia z utrzymaniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 99 090

Pielęgniarka

do dzieci, umiejąca szyc i haftować poszukuje posady od 15 albo 1. 3. Łaskawe oferty skierować Torlonówna, Poznań, Jasna 12, u p. Mielewskich, zdw 99 088

Pani

samotna, łagodna, umiejąca dobrze gotować poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 99 086

Dzielny kupiec

podróżujący mając własny samochód przyjmie zastępstwo na prowizję. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 98 692

Pożyczę

400 zł za otrzymanie posady w piekarni składzie lub innej jako początkująca, nie konieczne zaraz. Łaskawe oferty Kurjer filia Marszałka Focha 36, zdw 99 101

Dziewczyna

z dobrej rodziny szuka posady do dzieci lub pokojowej. Oferty Kurjer zdw 99 140

Ekspedjentka

z branży księgarskiej i art. piśmiennych z kilkoletnią praktyką poszukuje zaraz lub 1. 3. rb. jakiegokolwiek posady. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia do Kurjera zdw 99 008

Młodsza

dziewczyna poszukuje posady lub posługi ewentl. prania. Oferty Kurjer zdw 99 007

Szofer - mechanik

z 18 letnią praktyką, znający wszelkie maszyny poszukuje posady zaraz lub od 1 kwietnia. Oferty Kurjer zdw 99 002

Szofer - mechanik

kawaler przyjmie posadę do samochodu osobowego lub ciężarowego, miejscowość obojętna. — Oferty Kurjer zdw 98 989

Panienka

bardzo inteligentna, pisząca na maszynie, z znajomością stenografii polskiej, z praktyką biurową, z dobrymi świadectwami i referencjami poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 98 997

Kuchmistrz

znający polsko-francuska kuchnię poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 98 696

Sierota

poszukuje posługi zaraz. Oferty Kurjer zdw 98 995

Uczniwa

panienka poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurjer zdw 98 993

Sierota

szepelna, pozamiejscowa, skromna, uczniwa, pragnie przyjąć posadę do sklepu jako uczniwa i lekkich prac, z utrzymaniem. — miejscowość obojętna. Uprasza o łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 98 990

Biuralistka

znająca język polski i niemiecki poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 98 999

Służące

do wszystkiego poszukuje od 15. 2. Włodarczak, Bóżnica 15, zdw 98 987

Ogrodnik

kawaler, lat 25, dzielny w swym zawadzie poszukuje posady od 1. 2. 30, samodzielnej lub za pierwszego pomocnika w większym zakładzie. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 98 986

Kuchmistrz

restauracyjna, sumienna przyjmie posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 98 971

Szukam

od 15. bm lub później stałej posady do wszystkiego w lepszym domu, wiek 32 lata, sumienna, czysta solidna, kochająca bardzo dzieci. Oferty do Kurjera zdw 99 027

Biuralistka

z ukończoną szkołą handlową biegła w polskim i niemieckim poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 99 040/41

Osoba

w średnim wieku szuka posady do wszystkiego od 15. 2. Kurjer zdw 98 969

Szukam

posady woźnego inkasenta, magazyniera lub portjera tylko w poważnej firmie dam dobrą gwarancję. Pierwszorzędne świadectwa i referencje. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 98 965

Panna

inteligentna, mówiąca biegle jezykiem francuskim, także niemieckim szuka zajęcia, najchętniej opiekować się młodszymi dziećmi, udzielając konwersacji francuskiej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 98 964

CENNIK NASION

na rok 1930 już w sprzedaży

EMIL FREEGE

Kraków

Lubicz 36 38 i Sukiennice 15/16

Wszystka na żądanie!

Panna

biegła w piśmie i liczeniu, szuka posady jako początkująca bufetowa. Oferty Kurjer zdw 98 958

Kucharka

z dobrymi świadectwami i gotowaniem poszukuje posady. Zgłoszenia Głęboczek, pow. obornicki Koszula, zdw 98 946

Posługaczka

młoda, uczniwa i pracowita poszukuje posługi od 15. Oferty Kurjer zdw 98 944

W zakładzie fotograficznym

(pierwszorzędny) w Poznaniu poszukuje stanowiska jako fotografistka celem wykształcenia. Panna lat 22, z wykształceniem licealnym, dam tytułem pożyczki 2000 zł. Proszę o oferty z podaniem warunków zdw 99 031

1.000 zł

(ewentl. więcej) tytułem kaucji złożyć przy uzyskaniu odpowiedniego stanowiska. Mam 25 lat, panna, wykształcenie licealne. Proszę o oferty z podaniem warunków zdw 99 030

100 zł

dam za wskazanie posady biurowej ewentl. telefonistki, wykształcenie gimnazjalne. Oferty Kurjer zdw 99 026

Dziewczyna

poszukuje posługi na cały dzień, perfekcyjnie wszystkim, bardzo dobre świadectwa bez spania. — Zgłoszenia Kurjer zdw 99 139

Krawcowa

na wszelką garderobę, bieliznę, dobrze polecona, bardzo tania, w domu. Oferty Kurjer zdw 99 136

Gospośia

w średnim wieku, posiadająca pierwszorzędne świadectwa szuka posady od 1. 3. do samodzielnego prowadzenia domu. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 99 093

Cukiernik

młodszy poszukuje posady ewentualnie z obsługą gości, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 99 113

Pracznka

szuka prania. Oferty Kurjer zdw 99 163

Dziewczyna

uczniwa, pracowita z gotowaniem szuka posady od 15 lub 1 najchętniej do lepszych państwa. Oferty Kurjer zdw 99 159

Dziewczyna

uczniwa poszukuje posługi przed południem lub po południu w stronie Wildy. Oferty Kurjer zdw 99 195

Młoda

panienka poszukuje posady do dzieci lub lekkich prac domowych. Zgłoszenia Kurjer jw 3 364

Dziewczyna

uczniwa, dobra poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem od 15. Oferty Kurjer jw 3 328

Panna

z dobrej rodziny, znająca szycie i prasowanie, poszukuje posady do dzieci. Zgłoszenia Kurjer zdw 99 268

Szyje

pierwszorzędnie, tania, szybko, znam kuśnierstwo, szukam pracy w domu, poza domem. Zgłoszenia piśmienne Time św. Marcin 43, zdw 99 202

Dziewczyna

szuka pracy do wszystkiego od 15. II. Oferty Kurjer zdw 99 199

Panienka

poszukuje posady 15. do dzieci z szyciem jako przychodnia. Oferty Kurjer zdw 99 284

Służąca

do wszelkich prac domowych z gotowaniem, dobrze polecona, szuka posady od 15 b. m. Zgłoszenia proszę do „Par”. 27 Grudnia 18 pod 58.68. Pw 9 289 58.68

Nauczycielka

wychowawczyni z bardzo dobrymi referencjami szuka posady możliwie do starszych dzieci. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 44, nw 8 820

Służący

władca językiem polskim i niemieckim, poszukuje od 1. posady. Oferty Kurjer jw 3 365

Gospodyni - kucharka

samodzielną, mającą dobre świadectwa, szuka posady zaraz lub później, najchętniej u samotnej osoby, zajmie się wszelką pracą. Oferty Kurjer zdw 99 196

EMIL FREEGE

Kraków

Lubicz 36 38 i Sukiennice 15/16

Wszystka na żądanie!

Magazyniera

lub kasjera posadę przyjmie. — Kaucja 5 000 zł. Oferty Kurjer zdw 99 127

62 WOLNE MIEJSCA

Potrzebna

zaraz siła do zakładu fotograficznego. Zgłoszenia: Agencja gazet M. Kujawski, Śrem, pod „Nadzieja”, nw 8 236

Antyka

pod Lwem w Lesznie posz. od 1. 3 asystenta (ke) z egzaminem w zawodzkim. Tylko siły pierwszorzędne, solidne, samodzielne które władają także językiem niemieckim zechcą nadesłać oferty z warunkami. Referencje konieczne. dw 4 116

Kucharka

porządna, z dobrymi świadectwami może się zgłosić. Mickiewicza 8, Hahn, zdw 98 711

Pomocnik

fryzjerski na stałą posadę od 1. 3. potrzebny. Piechocki, Chodzież, nw 8 254

Służąca

nie ponad lat 30, z gotowaniem i do wszelkich prac domowych, mogąca się wykazać dłuższymi i dobrymi świadectwami z lepszych domów potrzebna od 15 bm, Zgłoszenia od 6-8 po południu Kocpżyńska, Marsz. Focha 40, II, zdw 99 204

Uczniwa

uczniwa do szycia damskiego na pół roku lub rok. Zgłoszenia firma „Olimpia”, Ratajczaka 11a, II, wejście, zdw 99 228

Książkowa

która także umie pisać na maszynie poszukujemy zaraz. Piśmienne oferty z podaniem pensji należy skierować do Kurjera zdw 99 219

Rutynowana

młodsza korespondentka bankowa, pisząca biegle na maszynie, potrzebna zaraz. Znajomość stenografii pożądana. Odpisy świadectw wraz z referencjami należy nadesłać do Komunalnej Kasy Oszczędności, pow. kościernieckiego w Kościernie (Pom.) dw 4 131

Służąca

z gotowaniem potrzebna. Półwiejska 29, II, lewo, zdw 99 224

Panienka

inteligentna, wymowna, z dobrym charakterem pisma, do hurtowej ekspedycji zaraz. Półwiejska 31, Ozdoby Wojskowe, zdw 99 001

Dziewczyna

do posylek, z dobrego domu, potrzebna od 15. 2. Edward Bamber, zegarmistrz, Poznań, Półwiejska 38, zdw 98 945

Służąca

uczniwa, skromna gotowaniem potrzebna. Pocztowa 21, I, zdw 99 226

Uczniwa

na kelnera do hotelu z restauracją poszukuje, najchętniej takiego, który się już uczył. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod dw 4 154

Parkietówki

młode mogą się zgłosić. Adres wskaże Kurjer zdw 98 935

Fryzjera

damskiego, kierownika, poszukuje zakład pierwszorzędny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 98 898

Apteka

poszukuje asystenta oraz wprawy cownej siły pomocniczej. Oferty z podaniem referencji i warunków proszę do Kurjera pod dw 4 148

Zastępcy

losowi bankowi poszukiwani przez solidną polską instytucję bankową na wysoką prowizję i ewentualnie stałą pensję. Najnowszy system sprzedaży. Początkujących poszukamy. Oferty Lwów skrytka pocztowa 227 nw 7 807

Poszukujemy

organizatorów — posiadających sztab zastępców, do sprzedaży bardzo korzystnych kombinacji losowych. Oferty: Lwów, Skrytka pocztowa 283, nw 7 977

Solidna instytucja

bankowa poszukuje zdolnych zastępców do sprzedaży obligacji premijowych na raty. Niebawoma nowość. Bezkonkurencyjne, najwyższe prowizje. Początkujących poszukamy. Zgłoszenia Lwów, Skrytka pocztowa 283 nw 7 978

Kilku zastępców

poszukuje się dla polskiej instytucji. Śniadeckich 30, II, 4-7, Kw 1591

Inteligentna